

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra muzikologie

Anežka Tkáčová

**Skladatel Albert Pek a jeho hudebně
pedagogický a skladatelský přínos pro výuku
hry na cimbál**

Bakalářská diplomová práce

Vedoucí práce: doc. PhDr. Lenka Křupková, Ph.D.

Obor: Muzikologie

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu, prameny a ostatní informační zdroje, ze kterých jsem čerpala.

V Olomouci 11. prosince 2023

.....

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. PhDr. Lence Křupkové, Ph.D. za cenné rady a připomínky k vypracování této práce.

Obsah

ÚVOD	5
STAV BĀDÁNĪ	7
PRAMENNĀ ZĀKLADNA K OSOBNOSTI ALBERTA PEKA	11
1. ŽIVOT ALBERTA PEKA	13
2. FOLKLOR VE STĪNU KULTURNĪ POLITIKY 20. STOLETĪ	18
3. SBĚRATELSKĀ ČINNOST	20
3.1. LOKALITY SBĚRU	22
3.2. VÝSTUPY SBĚRATELSKĀ ČINNOSTI	23
4. ROZHLASOVĀ ČINNOST	25
4.1. NĀRODOPISNĚ ODDĚLENĪ	26
4.2. PŘÍPRAVA ROZHLASOVÝCH RELACĪ.....	27
5. PEDAGOGICKĀ ČINNOST	29
5.1. VÝUKA HRY NA CIMBĀL	31
5.2. ABSOLVENTI OBORU HRA NA CIMBĀL.....	33
6. SKLADATELSKĀ ČINNOST	35
6.1. SKLADBY PRO CIMBĀL	40
6.1.1. <i>Skladby vydané v nakladatelství Cymbal-Edition Katerina Zlatníková Stuttgart</i>	40
6.1.2. <i>Díla dochovaná v rukopisech</i>	43
6.1.3. <i>Nedochovaná díla</i>	47
6.1.4. <i>Analýza Druhého cimbálového koncertu</i>	49
ZÁVĚR	62
RESUMĚ	63
SUMMARY	65
PRAMENY A LITERATURA	67
SEZNAM PŘÍLOH	82
PŘÍLOHY	I

Úvod

Práce si klade za cíl zmapovat život a dílo skladatele, pedagoga a sběratele lidových písní Alberta Peka především v letech 1938–1972, tedy v období skladatelova návratu do Prahy z pobytu ve Znojmě. K tomuto období se vztahují dosud nezpracované prameny z činnosti skladatele, a to osobní pozůstalost Alberta Peka uložená ve Státním okresním archivu v Berouně a také osobní složka a nahrávky skladatele nacházející se v archivu Českého rozhlasu v Praze.¹

Úvodní kapitoly patří nástinu stavu bádání a přehledu archivních pramenů o životě skladatele. Paleta dochovaných pramenů je široká, z velké části dosud nezpracovaná a ani tato práce nevyčerpává veškeré možnosti těchto zdrojů.

Dále je práce rozdělena do kapitol podle jednotlivých činností, kterým se Albert Pek během svého života věnoval. První kapitola představuje nástin života skladatele včetně rodinného zázemí, z něhož pocházel a které ovlivňovalo jeho pozdější činnost. Obecný životopis skladatele není dosud uveden v žádné dostupné literatuře, kapitola proto čerpá především z archivních pramenů, osobní korespondence a rozhovorů s pamětníky.

Lidová píseň byla pro Alberta Peka celoživotním zdrojem inspirace. Kapitola o sběru lidových písní se zabývá popisem lokalit sběru a hodnotí následné zpracování poznatků z terénních výzkumů Alberta Peka (zpěvníky, přednášková činnost).

Se sběrem lidových písní úzce souvisí práce Alberta Peka v pražském rozhlase, kam nastoupil během válečných let. Kapitola o rozhlasové činnosti Alberta Peka informuje o tvorbě rozhlasových relací a činnosti Národopisného oddělení rozhlasu, které Albert Pek vedl.

Do všech oborů skladatelovy činnosti se promítla také doba, ve které žil. Komunistický režim a jím hojně podporované folklorní hnutí byl i důvod vzniku Oddělení lidových nástrojů nejen na konzervatoři v Praze, kde se Albert Pek stal pedagogem, ale také na konzervatoři v Ostravě nebo Kroměříži. Působení Alberta Peka na Pražské konzervatoři se překrývá s jeho působením v pražském rozhlase a na

---

¹ Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

obou působištích využíval své znalosti získané sběrem folkloru. Kapitola o pedagogickém působení se zabývá specifickým fungováním Oddělení lidových nástrojů v kontextu doby. Popisuje metodiku výuky Alberta Peka, přičemž čerpá z jeho osobních poznámek a materiálů, které tvořil pro výuku studentů. Informace z archivních pramenů jsou doplněny o poznatky získané z rozhovorů s bývalými studenty Alberta Peka. Zajímavé je také další působení bývalých studentů Alberta Peka, které práce rozpracovává v další podkapitole.

Vůbec nejobsáhlejší oblastí činnosti Alberta Peka je jeho skladatelské tvorba. Ta byla ovlivněna především aktuální potřebou zaměstnání, která skladatel právě vykonával. Podstatná část jeho skladatelské činnosti je proto věnována dětem a také pokusům o začlenění lidových nástrojů mezi nástroje, pro které jsou komponovány skladby umělé hudby. Pro velký rozsah skladatelova díla je příslušná kapitola pojata spíše přehledově a následně se úžeji zaměřuje na skladatelovu tvorbu pro cimbál. Výběr je dán také nedostatkem dochovaných skladeb v pozůstalosti Alberta Peka a problematickým dohledáváním notových záznamů, které se nalézají většinou v soukromých archivech bývalých žáků a spolupracovníků Alberta Peka.

Práce je medailonem skladatelovy mnohostranné činnosti na pozadí společenských a politických změn, v jejichž rámci se jeho osobní i profesní život odvíjel.

Stav bádání

O osobnosti Alberta Peka podává informace velmi omezené množství odborných publikací. *Československý hudební slovník osob a institucí*² uvádí stručný životopis Alberta Peka, rozsáhlý seznam děl rozdělený do jednotlivých kategorií a seznam příspěvků v časopisech. *Lidová kultura: národopisná encyklopedie*³ Alberta Peka představuje zejména jako sběratele a upravovatele lidových písní, z jeho tvorby vyzdvihuje skladby pro akordeon, cimbál a kantátu *Pastýřská píseň vánoční*, která využívá prepisů koled rodu Czoků z roku 1758.

*Český hudební slovník osob a institucí*⁴ ve své online verzi heslo *Albert Pek* eviduje, je však zatím nezpracováno. Zahraniční slovníky osobnost Alberta Peka neobsahují vůbec, zřejmě proto, že se jedná spíše o skladatele regionálního významu. Z online zdrojů můžeme uvést také kvalitně zpracovaný přehled života a díla Alberta Peka na *Wikipedii*.⁵

V souvislosti se sborovou tvorbou zmiňují Alberta Peka dvě publikace: Stanislav Pecháček ve své knize *Lidová píseň a sborová tvorba*⁶ a *Slovník českých sbormistrů*.⁷ Ten představuje skladatele jako významného národopisného badatele a upravovatele. Vyzdvihuje zejména jeho sběratelskou a skladatelskou činnost v oblasti dětských zpěvoher.

Kolektiv autorů v čele s Čeněkem Gardavským zařadil Alberta Peka do své publikace *Skladatelé dneška*.⁸ Autoři podávají zejména rozsáhlý přehled díla skladatele od úprav lidových písní až po dvě opery a hudbu k více než dvěma desítkám filmů. Nejvíce vyzdvihovanou skladbou je opět *Pastýřská píseň vánoční pro sóla, sbor a orchestr*.

---

² ŠTĚDRŇ, Bohumír. Albert Pek. In: ČERNUŠÁK, Gracian, ŠTĚDRŇ, Bohumír a NOVÁČEK, Zdenko: *Československý hudební slovník osob a institucí*. Sv. 2, M–Ž. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1965, s. 272.

³ HOLÝ, Dušan. *Lidová kultura. Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 169.

⁴ *Albert Pek* [online]. [cit. 14. 11. 2023]. Dostupné z:

https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?text=albert+pek&submit=Vyhledat&task=search.search_quick&option=com_mdictionary

⁵ *Albert Pek* [online]. [cit. 10. 2. 2023]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Albert_Pek

⁶ PECHÁČEK, Stanislav. *Lidová píseň a sborová tvorba*. Praha: Karolinum, 2010, s. 37.

⁷ STÁREK, Zdeněk. *Slovník českých sbormistrů*. Část 2, M–Ž, Praha: Divadelní ústav, 1982, s. 411.

⁸ GARDAVSKÝ, Čeněk a kol. *Skladatelé dneška*. Praha: Panton, 1961, s. 168–170.

Publikace *Od folkloru k folklorismu*⁹ autorek Martiny Pavlicové a Lucie Uhlíkové se vzhledem ke svému etnomuzikologickému zaměření věnuje pouze činnosti Alberta Peka v oblasti sběru lidových písní. Opět uvádí stručný životopis. Zároveň se jedná o nejčastěji citovanou publikaci v diplomových pracích, které Alberta Peka zmiňují.

Stejně tak publikace *Hudebněanalytická a interpretační sonda do české artificiální hudby pro cimbál v období 1945-1989*¹⁰ klade Alberta Peka do souvislosti s dalšími interprety a pedagogy hry na cimbál v letech 1945–1989. Autoři uvádějí základní životopisná fakta, přehled kompozic pro cimbál a závěrečné zhodnocení významu Alberta Peka pro hudební život. Publikace poskytuje také nejobsáhlejší seznam skladeb pro cimbál. Autoři tak navazují na disertační práci Daniela Skály *Cimbál jak ho neznáme*.¹¹

Zatím nejkomplexnější přehled o životě a díle Alberta Peka podává Zdeněk Tunka *K 15. výročí úmrtí hudebního skladatele Alberta Peka* v ročence Okresního archivu ve Znojmě z roku 1987.¹² Autor předkládá čtenáři nejobsáhlejší životopis skladatele a seznam dochovaného díla. Čerpá z široké pramenné základny obsahující dokumenty z institucí, jako je Ústřední archiv Čs. rozhlasu v Přerově nad Labem, Okresní archiv ve Znojmě, fond Písňové rukopisné sbírky z Ústavu pro etnologii a folkloristiku ČSAV v Brně. Opět však nepracuje s pozůstalostí skladatele a životem Alberta Peka po odchodu ze Znojma se zabývá jen velmi stručně.

Několik drobných zmínek o Albertu Pekovi se objevuje v odborném etnologickém periodiku *Český lid*, a to v souvislosti se sběrem písní na Přešticku, Vožicku, Kyjovsku a Ždánicku. O přínosu Alberta Peka v oblasti sběru lidové písně se zmiňuje muzikolog Vratislav Vycpálek, který ve své studii *Vožicko v písni*¹³ píše o nenotované sbírce Jeníkovy písně, k nimž Albert Pek doplnil melodie, a dále pak

---

⁹ PAVLICOVÁ, Martina a UHLÍKOVÁ, Lucie. *Od folkloru k folklorismu*. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku. Brno: Ústav lidové kultury, 1997, s. 90.

¹⁰ SKÁLA, Daniel a KUSÁK, Jiří. *Hudebněanalytická a interpretační sonda do české artificiální hudby pro cimbál v období 1945-1989*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě 2014, s. 14–15.

¹¹ SKÁLA, Daniel. *Cimbál jak ho neznáme (interpretačně didaktická sonda)*. Magisterská diplomová práce. Pedagogická fakulta, Ostravská univerzita. Ostrava 2007, s. 36–37.

¹² TUNKA, Zdeněk. *K 15. výročí úmrtí hudebního skladatele Alberta Peka*. In: *Ročenka Okresního archivu ve Znojmě 1987*. Znojmo, 1987, s. 92–100.

¹³ VYCPÁLEK, Vratislav. *Vožicko v písni*. *Český lid*, roč. 37 (1950), č. 9/12, s. 213–232.

reaguje na Pekův příspěvek *Czaldy Waldy*.¹⁴ Etnomuzikolog Jaroslav Markl píše o Albertu Pekovi ve své publikaci *Nejstarší sbírky českých lidových písní*.¹⁵

*Sborník přednášek, proslovených na I. mezinárodním sjezdu skladatelů a hudebních kritiků*¹⁶ uvádí Alberta Peka do souvislosti se sběrem lidových písní (studie). Periodikum *Národopisné aktuality* uvádí *Nekrolog*¹⁷ Alberta Peka ku příležitosti úmrtí skladatele. Se zřejmým osobním zabarvením uvádí autor i jinde nepublikované informace týkající se Pekových nevydaných rukopisů a působení v rozhlase.

Albertu Pekovi se věnují na dvě desítky diplomových prací, všechny však čerpají z nepříliš obsáhlé dostupné literatury zmiňující se o Albertu Pekovi a nevyužívají dostupné pramenné základny. Prozatím jeden z nejkompexnějších přehledů o životě a činnostech Alberta Peka ve Znojmě podává bakalářská diplomová práce *Albert Pek a hudební život ve Znojmě v meziválečné době*.¹⁸ Práce obsahuje stručný životopis skladatele a nadále se věnuje jeho činnostem po přestěhování do Znojma v souvislosti se založením Městské hudební školy. Autor vyzdvihuje pozitivní přínos Alberta Peka na hudební život ve Znojmě a období, kdy skladatel inicioval založení *Znojenské filharmonie* a *Pěvecké jednoty Vítězslava Nováka*, považuje za vrcholné období hudebního života ve Znojmě.

Dále pojednává o životě Alberta Peka také diplomová práce Jana Káčera *Cimbál a cimbalisté na Uherskohradištsku*.¹⁹ Autor zde osobnost Alberta Peka klade do souvislosti s výukou hry na cimbál na konzervatoři v Praze. Práce v této části čerpá ze sborníku vydaného ke 150–ti letům Pražské konzervatoře²⁰ a z rozhovorů s pamětníky.

---

¹⁴ VYCPÁLEK, Vratislav. *Caldy – Valdy*. *Český lid*, roč. 45 (1958), č. 4, s. 191.

¹⁵ MARKL, Jaroslav. *Nejstarší sbírky českých lidových písní*. Praha: Supraphon, 1987, s. 679.

¹⁶ STANISLAV, Josef. O masové písni a jejím dnešním významu. In: *Sborník přednášek, proslovených na I. mezinárodním sjezdu skladatelů a hudebních kritiků*. Praha: Syndikát Českých skladatelů 1947, s. 64–68.

¹⁷ MARKL, Jaroslav. *Albert Pek 1893–1972*. *Národopisné aktuality*, roč. 9 (1972), s. 208–209.

¹⁸ SVOBODA, Libor. *Albert Pek a hudební život ve Znojmě v meziválečné době*. Brno, 2015. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta.

¹⁹ KÁČER, Jan. *Cimbál a cimbalisté na Uherskohradištsku*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta.

²⁰ PEK, Albert. Oddělení lidových nástrojů pražské konzervatoře. In.: HOLZKNECHT, Václav (ed.). *150 let pražské konzervatoře*. Sborník k výročí ústavu. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961, s. 320.

Ostatní diplomové práce zmiňují Alberta Peka jen okrajově, a to většinou v kontextu hudebního života na Znojemsku nebo historie výuky hry na cimbál a literatury pro tento nástroj nebo v souvislosti s činností v rozhlase.²¹

---

²¹ CIMPL, Vojtěch. *90 let Českého rozhlasu*. Plzeň, 2014. Bakalářská diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta pedagogická.

Pramenná základna k osobnosti Alberta Peka

K osobnosti Alberta Peka se dochovala široká pramenná základna složená především z pozůstalosti skladatele, dále osobní složky Alberta Peka z Českého rozhlasu, nahrávek skladatelových pořadů a hudebních děl a několika dokumentů z činnosti Městské hudební školy ve Znojmě.

Pozůstalost Alberta Peka²² je uložena ve Státním okresním archivu v Berouně, kam ji přivezl bratranec skladatele dne 14. 6. 1984, jak píše ředitelka berounského archivu řediteli Státního okresního archivu ve Znojmě.²³ Osobní fond prof. Alberta Peka je prozatím neinventarizován, obsahuje 2,64 bm písemností z činnosti skladatele v letech 1916–1972.²⁴

Z osobní dokumentace se v pozůstalosti Alberta Peka dochovala osobní korespondence z let 1946–1971, korespondence přijatá od institucí (Československý rozhlas Praha, Krajské nakladatelství Gottwaldov, Masarykův lidovýchovný ústav Praha, Městský archiv v Táboře, Museum odborných škol pro ženské povolání v Praze, Spolek Psohlavci Praha, Svaz československého-sovětského přátelství Praha, Umělecká beseda) a korespondence ze zahraničí (Bibliothèque nationale, Collegium musicum Bergstrasse–Bensheim, Jurij Mencl – Srbsko). Z korespondence odeslané Albertem Pekem se dochovaly pouze dva dopisy Leoši Zemanovi a jeden dopis Karlu Vetterlovi, dále několik dopisů adresovaných institucím.

Celkem 22 strojopisů přednášek a referátů se dochovalo z let 1941–1961. Dalších deset je nedatovaných. Témata jednotlivých přednášek a referátů se týkají především sběru lidových písní v různých částech Čech. Výstřížková dokumentace zahrnuje dvě knihy s nalepenými výstřížky z novin, přednáškami vysílanými rozhlasem a osobními poznámkami.

---

²² Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

²³ „[...] v souvislosti s uvedeným pokládám za naši povinnost Vás informovat, že ode dne 14. 6. 1984 je pozůstalost Alberta Peka (spíše část, torzo, zřejmě mnohé vzalo za své) u nás uložena.“ Dopis ředitelky OA Beroun řediteli OA Znojmo.

Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), Dopis ředitelky OA Beroun řediteli OA Znojmo, strojopis, neinventarizováno.

²⁴ *Pek, Albert – osobní fond (1916–1972)* [online]. [cit. 22. 1. 2023]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/archivni-fondy-cr/VysledkyHLEDANI.aspx?stranka=1&id=2212020101037#2212020101037>

Ze skladatelského díla Alberta Peka osobní fond obsahuje několik rukopisů skladeb pro cimbál, soubor historických nástrojů, klavír, sbory a dětské zpěvohry. Rukopisy partitur hudby k filmům Jiřího Trnky nejsou seřazeny, obsahují segmenty hudby k filmům Karlštejn, Baroko, Umělecká řemesla, Poesie památek, Varšavský festival. K filmům Karlštejn a Umělecká beseda se dochovaly i scénáře.

V archivu Českého rozhlasu v Praze je uložena *Osobní složka Alberta Peka*.²⁵ Obsahuje především úřední dokumenty, smlouvy, platové výměry, průkaz zaměstnance a především osobní dotazníky, které obsahují mnoho cenných informací o pracovním i osobním životě Alberta Peka. Dokumenty z osobní složky se nevztahují pouze k činnosti Alberta Peka v rozhlasu, ale také k předchozímu působení ve Znojmě.

Archiv Českého rozhlasu zachoval několik nahrávek skladeb a pořadů Alberta Peka. Nalézají se v archivech pracovišť v Praze, Hradci Králové, Plzni a v Brně. Cenný z hlediska informací o životě skladatele je jubilejní pořad *Vzpomínáme s Albertem Pekem*²⁶ vysílaný ku příležitosti skladatelových 70. narozenin.

V archivu Pražské konzervatoře se dochovaly pouze tři rukopisné úpravy lidových písní pro zpěv s doprovodem klavíru.

Z činnosti Alberta Peka ve Znojmě máme k dispozici prameny ve Státním okresním archivu ve Znojmě. Blíže je zpracovává bakalářská diplomová práce Libora Svobody *Albert Pek a hudební život ve Znojmě v meziválečné době*.²⁷

---

²⁵ Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

²⁶ PEK, Albert a WENIG, Jan. *Vzpomínáme s Albertem Pekem*. Archiv Českého rozhlasu v Praze, CR.ARCH.1963.98, DF04258, vysíláno 10. 10. 1963.

²⁷ SVOBODA, Libor. *Albert Pek a hudební život ve Znojmě v meziválečné době*. Brno, 2015. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta.

1. Život Alberta Peka

Albert Pek se narodil 21. října 1893 v Poděbradech v rodině měšťana a obchodníka Alberta Peka a jeho manželky Anny.²⁸ Po absolvování pěti tříd obecné školy a čtyř tříd měšťanky v Poděbradech nastoupil Albert Pek v roce 1908 na Pražskou konzervatoř. Studoval zde obory hra na varhany a hra na klavír, jedním z jeho pedagogů byl Vítězslav Novák.²⁹ Kompozici se učil soukromě u Josefa Suka.³⁰ Studium na konzervatoři přerušila 1. světová válka, kdy Albert Pek musel v roce 1915 odejít do armády.³¹ V roce 1916 byl superarbitrován a studium dokončil absolvováním státní zkoušky ze zpěvu a z klavíru.³²

První pedagogické zkušenosti Albert Pek začal získávat již během studia, když se stal učitelem v hudební škole *Hudební Budeč* v Praze (1912–1915). Po ukončení studií se stal 2. sbormistrem *Vinohradského Hlaholu* (1916–1920), občasně vypomáhal jako kapelník vinohradského divadla.³³ Kromě své skladatelské a dirigentské činnosti se intenzivně věnoval také hře na klavír, byl uznávaným klavíristou (vystupoval s *Českým kvartetem*, s Emmou Destinnovou, později se *Znojemskou filharmonií*³⁴ nastudoval sólový Lisztův *Koncert Es dur*). Jako pedagog hudební výchovy dále vyučoval na reálce v Praze 8³⁵ a na *Reálném gymnáziu* ve Vršovicích, kde vzniká také jeho první dětské zpěvohra *Tři haléře*.³⁶ 2. června 1919 byl Albert Pek oddán v Praze 10 s Janou Hipšovou.³⁷

Konec mladého středoškolského učitele v Praze byl spojen s neuváženými kroky v bouřlivém roce před vznikem první republiky, jak vzpomíná Pekův bývalý

---

²⁸ Státní oblastní archiv Praha, Matrika narození, Poděbrady 1891–1900.

²⁹ PEK, Albert a WENIG, Jan. *Vzpomínáme s Albertem Pekem*. Archiv Českého rozhlasu v Praze, CR.ARCH.1963.98, DF04258, vysíláno 10. 10. 1963.

³⁰ VEJVODA, Zdeněk. Vzpomínka na Alberta Peka, zakladatele tradice hudebních národopisných pořadů v rozhlasu. In: *Špalíček lidových písní* [rozhlasový pořad], 20. 3. 2022.

³¹ Osobní dotazník Alberta Peka, německý jazyk, strojopis, 18. 1. 1940, Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

³² Osobní dotazník Alberta Peka, český jazyk, strojopis, 16. 3. 1940, Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

³³ Strojopis, 18. 1. 1940, tamtéž.

³⁴ Znojemskou filharmonií založil Albert Pek 5. října 1920, měla 64 členů a působila ve Znojmě a okolí až do začátku 2. světové války

³⁵ Strojopis, 18. 1. 1940, tamtéž.

³⁶ DVOŘÁK, Rudolf. Výkaz došlých podání. *Věstník České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění*, roč. 27 (1918), č. 3–4, s. 77.

³⁷ Státní oblastní archiv Praha, Matrika narození, Poděbrady 1891–1900.

student a pozdější kolega v rozhlasu Jan Wenig³⁸: „Myslím, že to bylo jaro 1918. To jaro, které přineslo vzruch slavnosti 50. výročí položení základního kamene Národního divadla, jaro, které už dávalo jasně tušit, jak se věci vyvinou dál. Jaro naděje a doufání. Vinohradský národní dům, večerní koncert. Na podiu pěvecký sbor složený z žáků Reálného gymnázia ve Slovenské ulici a vršovické reálky. Snad si ještě dnes někteří z nich vzpomenou. Zpíváme Smetanovu *Českou píseň* jako závěr. Ale ne vlastně závěr. Po jednou pohlédnu do očí třiatvacetiletému profesoru zpěvu, malé příkývnutí a najednou všichni a nadšeně zpíváme *Kde domov můj*. Rodiče, hosté, celý sál vstává. I ředitel gymnázia musí vstát, ač by v tomhle chtěl tušit revoltu. No, nedopadlo to dobře, profesor musil opustit gymnázium a my jsme z toho měli taky nějaké oplétačky.“³⁹

Albert Pek poté i s manželkou odešel do Znojma, kde se neobyčejně zasloužil o rozvoj hudebního života. Byl zde ředitelem *Městské hudební školy* (1920–1938) a zároveň také učitelem zpěvu na místním gymnáziu, dirigentem *Znojenské filharmonie* a *Pěvecké jednoty Vítězslava Nováka*.⁴⁰ V této době vznikají články Alberta Peka *Vítězslav Novák na Bítově a ve Znojmě*⁴¹, *Dudy*⁴² nebo *Kleinův hmatník*⁴³. V nich vychází ze své místní znalosti (popisuje Vítězslava Nováka při návštěvách Znojma) a populárně naučnou formou seznamuje čtenáře s lidovými nástroji. S dětmi se pojí i Pekova skladatelská tvorba z tohoto období – vznikají dětské sbory, zpěvohry, balety, pantomimy.⁴⁴ 16. února 1921 se Albertovi a Janě Pekovým narodila jejich jediná dcera Milena.⁴⁵ Ve Znojmě Albert Pek založil v roce 1933 *Pekovo dudácké sdružení* s neobvyklým nástrojovým obsazením dudy, housle a violoncello.⁴⁶ S pobytem ve

---

³⁸ PhDr. Jan Wenig (1905–1979): český skladatel a rozhlasový publicista

³⁹ PEK, Albert a WENIG, Jan. *Vzpomínáme s Albertem Pekem*. Archiv Českého rozhlasu v Praze, CR.ARCH.1963.98, DF04258, vysíláno 10. 10. 1963.

⁴⁰ Životem a činností Alberta Peka v tomto období se rozsáhleji zabývá práce Libora Svobody *Albert Pek a hudební život ve Znojmě v meziválečné době*.

SVOBODA, Libor. *Albert Pek a hudební život ve Znojmě v meziválečné době*. Brno, 2015. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta.

⁴¹ PEK, Albert. Vítězslav Novák na Bítově a ve Znojmě. *Hudební besídka*, roč. 2 (1925–1926), s. 57–59.

⁴² PEK, Albert. Dudy. *Hudební národ*. Časopis pro mládež. 1932, s. 102–104.

⁴³ PEK, Albert. Kleinův hmatník. *Hudební besídka*, roč. 2 (1925–1926), s. 27–29.

⁴⁴ TUNKA, Zdeněk. K 15. výročí úmrtí hudebního skladatele Alberta Peka. In: *Ročenka Okresního archivu ve Znojmě 1987*. Znojmo, 1987, s. 92–100.

⁴⁵ Osobní dotazník Alberta Peka, český jazyk, strojopis, 16. 3. 1940, Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

⁴⁶ TUNKA, Zdeněk. K 15. výročí úmrtí hudebního skladatele Alberta Peka. In: *Ročenka Okresního archivu ve Znojmě 1987*. Znojmo, 1987, s. 92–100.

Znojmě se pojí také počátek sběratelské činnosti Alberta Peka, a to zejména v oblasti Jižní Moravy a o dovolených také na Slovensku.⁴⁷

Za okupace v roce 1938 byl Albert Pek nucen Znojmo opustit: „Po mnichovské dohodě byl jsem jako hraničář propuštěn ze služeb města Znojma a přidělen městu Brnu. V Brně jsem byl německou radnicí nespravedlivě suspendován“, píše Albert Pek v příloze *Žádosti o ponechání ve službách Čsl. rozhlasu* z roku 1945.⁴⁸ Následně odešel do Prahy, kde se na doporučení *Ministerstva vnitra, pošt, dopravy a školství*⁴⁹ stal 16. 3. 1940 pracovníkem Československého rozhlasu, zprvu nastoupil jako referent, později založil archiv národních písní a stal se vedoucím národopisného oddělení, kde pracoval až do roku 1954. Provedl přes 150 národopisných relací pod názvem *Zpěvy domova*, a to z velké části ve spolupráci s Bertou Pawingerovou.⁵⁰ V tomto období se skladatel intenzivně věnoval sběru lidových písní a jejich následným úpravám pro potřeby rozhlasových relací.⁵¹

Konce války se nedočkal manželství Alberta Peka – se svou ženou Janou se rozvedl 4. ledna 1944.⁵² Druhou manželkou skladatele se stala jeho blízká spolupracovnice z pražského rozhlasu Berta Pawingerová.⁵³ Ani bytová a finanční situace Alberta Peka nebyla příliš příznivá. Podporoval dceru Milenu a vnuka Aloise⁵⁴, neměl vlastní byt a musel přespávat u známých, platové podmínky na pozici rozhlasového referenta byly výrazně nižší, než jeho původní plat ředitele ve Znojmě.⁵⁵

Od roku 1953 se Albert Pek současně s prací v Československém rozhlasu začal věnovat také činnosti pedagogické na Pražské konzervatoři (jako externí

---

⁴⁷ Dopis Bohuše Maubera, předsedy kuratoria Městské hudební školy ve Znojmě, Městské radě ve Znojmě, strojopis, 31. srpna 1926, 1 list + příloha telegram A. Peka. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

⁴⁸ Žádost ředitele Alberta Peka o ponechání ve službách Čsl. Rozhlasu, strojopis, 11. 6. 1945. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

⁴⁹ Tamtéž, s. 1.

⁵⁰ Berta Pawingerová: pracovnice pražského rozhlasu, 2. manželka Alberta Peka, ředitelka pomocné školy, Praha Žižkov

⁵¹ VEJVODA, Zdeněk. Vzpomínka na Alberta Peka, zakladatele tradice hudebních národopisných pořadů v rozhlasu. In: *Špalíček lidových písní* [rozhlasový pořad], 20. 3. 2022.

⁵² Opis Povolení rozvodu od stolu a lože Ck VIIIa 427/43-18, Krajský soud civilní v Praze, odd. VIII., 4. ledna 1944, strojopis. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

⁵³ Berta Pawingerová-Peková vystupuje jako manželka Alberta Peka na všech dochovaných úředních dokumentech od roku 1950

⁵⁴ Osobní dotazník Alberta Peka, německý jazyk, strojopis, 18. 1. 1940, Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

⁵⁵ Dopis Alberta Peka závodní radě Čsl. Rozhlasu, věc: Albert Pek, referent hud. odd., přidělení přiměřeného bytu, strojopis, 16. července 1945. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

pedagog působil na konzervatoři již od roku 1952).⁵⁶ V roce 1956 se stal vedoucím Oddělení lidových nástrojů. Z důvodu nedostatku skladeb pro výuku hry na lidové nástroje píše Albert Pek skladby vlastní – v této době tedy vznikají díla koncert pro akordeon a orchestr, 2 koncerty pro cimbál nebo 2 suity pro dudy a orchestr. V roce 1958 odešel Albert Pek do důchodu, jako externí pedagog hry na cimbál však na konzervatoři působil až do roku 1971.⁵⁷

Kromě výuky na konzervatoři se Albert Pek v závěrečné části svého života intenzivně věnoval osobnosti sběratele lidových písní Martina Zemana, jehož pozůstalost hodlal vydat v knižní podobě. Práci však provázela řada problémů a i zřejmě pomalu zhoršující se zdraví skladatele přispělo k faktu, že k vydání pozůstalosti nakonec nedošlo.⁵⁸ 26. listopadu 1965 píše Albert Pek v dopise Leoši Zemanovi (syn Martina Zemana): „Moje choroba se trochu ustálila, občas jezdíme do Pyšel, kde máme chatu a 4 ½ letního kluka Tomáše, který nás obveseluje nebo taky zlobí. Já se na nějakou delší cestu obávám pustit, zde mám po ruce známé lékaře, kterým důvěřuji. Letošní jaro bylo mizerné, jak na zahradě, tak v lese, ani nás to někam dál nelákalo.“⁵⁹ V říjnu roku 1971 si Albert Pek ještě vyměňuje korespondenci s Josefem Hájkem, zakladatelem Městské hudební školy v Náměšti nad Oslavou, který má zájem o uvedení Pekových zpěvoher *Zlatá nit* a *Leknínová královna*. Albert Pek mu zasílá klavírní výtah.⁶⁰

Albert Pek zemřel 20. března 1972. „Ve víně nejsem ctitelem bílé barvy, avšak Vaše ‚znojemské bílé‘, vyráběné v málo vhodných podmínkách židovského činžáku, bylo – pane profesore – znamenité. Celý den s Vámi, v debatách nad nespočtem etnomusikologických otázek, pro které jste nalézal zpravidla originální a důmyslná řešení a jež jste hájil doklady ze své vytríbené bibliotéky, z rukopisných sběrů i demonstroval technikou několika znamenitě ovládaných nástrojů, uplynul až příliš

---

⁵⁶ ŠTĚDRŮŇ, Bohumír. Albert Pek. In: ČERNUŠÁK, Gracian, ŠTĚDRŮŇ, Bohumír a NOVÁČEK, Zdenko. *Československý hudební slovník osob a institucí*. Sv. 2, M-Ž. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1965, s. 272.

⁵⁷ TŮMOVÁ, Magdalena 2023. Interview s bývalou studentkou Alberta Peka. Praha 6. 3. Realizace záznamu A. Tkáčová, zvukový záznam, archiv autorky.

⁵⁸ O okolnostech příprav vydání pozůstalosti Martina Zemana obsáhle informuje habilitační práce Judity Kučerové. KUČEROVÁ, Judita: *Sběratel lidových písní Martin Zeman z Velké nad Veličkou (1854–1919)*. Profil – Odkaz – Hudebně pedagogické inspirace. Habilitační práce. Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita. Brno 2010.

⁵⁹ Dopis Alberta Peka Leoši Zemanovi, strojopis, 26. listopadu 1965. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

⁶⁰ Dopis Josefa Hájka Albertu Pekovi, rukopis, 19. 10. 1971. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

rychle“, píše Jaroslav Markl⁶¹ v nekrologu ku příležitosti úmrtí skladatele.⁶² O oblíbenosti bývalého ředitele ve Znojmě svědčí také četné vzpomínkové stati pravidelně vycházející v místních periodících v souvislosti s výročím úmrtí skladatele.⁶³

Jeho kopií starých historických nástrojů bylo užito ve filmu *Staletá krása*. Účinkoval jako dudák v loutkových filmech Jiřího Trnky a Václava Trojana (zvláště ve filmu *Byl jednou jeden král*). Nasbíral tisíce lidových písní z četných krajů, čímž se řadí k předním národopisným badatelům a upravovatelům.⁶⁴ Albert Pek je také autorem řady kompozic inspirovaných folklorem. V jeho tvorbě skladatelské můžeme nalézt skladby pro klavír, akordeon, cimbál, smyčcové kvartety, pěvecké sbory, zpěvohry, baletní pantomimy i orchestrální tvorbu.⁶⁵

---

⁶¹ PhDr. Jaroslav Markl, CSc. (1931–1985): odborný asistent na Katedře hudební vědy FF UK v Praze (1956–1958); vědecký pracovník a vedoucí české sekce hudebně folkloristického oddělení Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV v Praze (1958–1985)

⁶² MARKL, Jaroslav. Albert Pek 1893–1972. *Národopisné aktuality*, roč. 9 (1972), s. 208–209.

⁶³ MACOUN, Eman. Vzpomínky „Krále ohniváčků“. *Znojensko*, 21. 1. 1997, s. 11.

NECHVÁTAL, Josef. S notami a muzikou spojil celý svůj život. *Moravské noviny Rovnost*, 20. 3. 1997, s. 11.

NECHVÁTAL, Josef. Skladatel, dirigent a pedagog Albert Pek. *Znojensko*, 25. 3. 1997, s. 5.

NECHVÁTAL, Josef. Obrázky z historie: Albert Pek. *Znojenské listy*, 22. 3. 1997, s. 4.

⁶⁴ ŠTĚDRŮŇ, Bohumír: Albert Pek. In: ČERNUŠÁK, Gracian, ŠTĚDRŮŇ, Bohumír a NOVÁČEK, Zdenko: *Československý hudební slovník osob a institucí*. Sv. 2, M–Ž. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1965, s. 272.

⁶⁵ SKÁLA, Daniel a KUSÁK, Jiří: *Hudebněanalytická a interpretační sonda do české umělé hudby pro cimbál v období 1945–1989*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2014, s. 14.

2. Folklor ve stínu kulturní politiky 20. století

V 50. letech 20. století došlo k masivnímu nárůstu vzniku folklorních souborů. Ačkoli jejich účast na akcích pořádaných v letech 1948–1989 totalitním státním aparátem vedla k negativnímu postoji části veřejnosti k folklorním souborům, z výpovědí dobových aktérů vyplývá, že k zakládání souborů nevedly jeho členy důvody politické, ale spíše opačně snaha o únik od všudypřítomného tlaku vytvářeného režimem. Romantický svět, jak jej předkládá lidová píseň, se jevila jako ideální útočiště.⁶⁶

V roce 1950 bylo založeno *Ústředí lidové tvořivosti* a následně byly amatérské spolky včetně folklorních převedeny pod správu závodních klubů ROH. Historik Jiří Knapík považuje rok 1950 za určující pro vznik základní podoby systému kulturní politiky, jehož systémy přetrvaly až do roku 1989. Systém byl od samého začátku založen na kontrole ze strany státních orgánů.⁶⁷ V případě folklorních spolků byly vydány směrnice pro jejich činnost a zřízeny osvětové komise. Vyškolení pracovníci kontrolovali práci souborů v rámci státem dané kulturní politiky.⁶⁸

Potřeba nově vznikajících folklorních souborů propojení s odbornou sférou nahrává vzniku Oddělení lidových nástrojů na *Pražské konzervatoři*. V tomto smyslu se vyjadřuje také Albert Pek ve sborníku vydanému k výročí 150 let od založení konzervatoře: „Nedostatek kvalifikovaných hráčů na lidové nástroje vyvolal v život zřízení speciálního oddělení státní konzervatoře, na kterém se od roku 1951 vyučuje hra na akordeon, cimbál, dudy. [...] Oddělení lidových nástrojů vychází z lidového umění skladebného i nástrojového minulé i přítomné doby. Poskytuje posluchačům vědomosti teoretické i praktické, aby mohli působit ve veřejném životě jako pedagogové i výkonní hudebníci, vedoucí lidových souborů, pracovníci v oboru lidové

---

⁶⁶ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie. „Něco za něco...“ – “Quid Pro Quo”: Folklorní hnutí v českých zemích ve světle totalitární kulturní politiky. *Český lid*, roč. 105 (2018), č. 2, s. 193.

⁶⁷ KNAPÍK, Jiří. *V zajetí moci*. Kulturní politika, její systém a aktéři 1948–1956. Praha: Libri, 2006, s. 353.

⁶⁸ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie. „Něco za něco...“ – “Quid Pro Quo”: Folklorní hnutí v českých zemích ve světle totalitární kulturní politiky. *Český lid*, roč. 105 (2018), č. 2, s. 193.

tvořivosti apod. Existence tohoto nejmladšího oddělení konzervatoře je odůvodněna netoliko starou tradicí domácího folkloru, nýbrž i potřebou naší doby.“⁶⁹

Sám Albert Pek se nebyl politicky angažovanou osobou, jeho pozůstalost dokládá členství ve straně Československé sociální demokracie, ovšem pouze do roku 1948, kdy byla ČSSD násilně sloučena s KSČ.⁷⁰ Jan Pradáč, bývalý student Alberta Peka, vzpomíná, že jeho pan profesor „příliš neschvaloval přenos folklóru mimo autentické oblasti. Divil se, když jsem mu říkal, že hrajeme točené z Valašska nebo danaje ze Slovácka. Považoval to za degradaci lidové písně a vždy tvrdil, že lidová píseň zní nejlíp tam, kde vznikla, a hlavně v podání jejích muzikantů a zpěváků. Proto rozvoj souborů ho moc nezajímal, spíš ho odsuzoval a hrozil se i některých nových forem folklóru s politickým podtextem. Také se nikdy nezapojil do žádného souboru tak jako to udělalo mnoho dalších hudebních skladatelů i dalších umělců, kteří u předních folklórních nebo pěveckých souborů si v tu dobu budovali svoji kariéru.“⁷¹

Zneužívání folklorních souborů komunistickým režimem k propagaci ideologie života pracujícího lidu není černobílé. Státní podpora vznikajících folklorních souborů pomohla vytvořit základ pro další rozvoj lidové kultury v různých vrstvách společnosti napříč celou republikou. Soubory, které zaměřily svou činnost na scénické zpracování folkloru, postupně navázaly spolupráci s odborníky na lidovou kulturu a díky jejich úsilí byla do dnešních dnů zachována řada lidových tradic.⁷² Jak píše Daniela Stavělová v závěru své studie *Zítřej se bude tančit všude, aneb jak jsme se protancovali ke svobodě, dichotomie tzv. folklorního hnutí druhé poloviny 20. století*, „tradiční kultura jako lidová a nevinná zábava získala veškeré pravomoci ukrývat v sobě entity neslučitelné s oficiálními představami, pokud byly oděné do pestrobarevného kroje.“⁷³

---

⁶⁹ PEK, Albert. Oddělení lidových nástrojů pražské konzervatoře. In.: HOLZKNECHT, Václav (ed.). *150 let pražské konzervatoře*. Sborník k výročí ústavu. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961, s. 226–228.

⁷⁰ Členský průkaz Československé sociální demokracie, 1947. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

⁷¹ PRADÁČ, Jan 2023. Emailová korespondence s bývalým studentem Alberta Peka. 21. 2. Archiv autorky.

⁷² PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie. „Něco za něco...“ – “Quid Pro Quo”: Folklorní hnutí v českých zemích ve světle totalitární kulturní politiky. *Český lid*, roč. 105 (2018), č. 2, s. 193.

⁷³ STAVĚLOVÁ, Daniela. *Zítřej se bude tančit všude, aneb jak jsme se protancovali ke svobodě. Dichotomie tzv. folklorního hnutí druhé poloviny 20. století*. *Český lid*, roč. 104 (2017), č. 4, s. 424.

3. Sběratelská činnost

„Listuji ve svých zápiscích písní. Jsou výmluvnější než jakýkoli deník. U každého nápěvu si vybavuji podobu zpěváka, místo, kde jsem zapisoval, připomínám si podrobnosti, veselé i vážné příhody, to vše, co mimo mne již nikdo z těch stránek nevyčte,“⁷⁴ píše Albert Pek ve svém referátu z roku 1946. Lidová píseň jej provázela od počátků tvůrčí činnosti a stala se základem skladatelské tvorby i výchozím bodem pro práci v rozhlase a výuce na Pražské konzervatoři.

S počátkem sběru lidových písní Alberta Peka souvisí tři aspekty: vliv Vítězslava Nováka jako pedagoga na Pražské konzervatoři, osobnost Ludvíka Kuby a pobyt ve Znojmě.

Znojmo, jak skladatel uvádí v referátu *Lidoví zpěváci: pásmo lidových písní s vyprávěním* (1946), se stalo počátečním impulzem pro sběr lidových písní: „Písně jsem soustavně začal sbírat na moravském Horácku. A hned zpočátku měl jsem štěstí. Učitel Vratislav Balík mne seznámil s paní Urbánkovou – Schillerovou rodem z Pravče, která mi zazpívala přes 500 písní.“⁷⁵

Se svým bývalým učitelem Vítězslavem Novákem se Albert Pek setkával i po ukončení studií, a to zejména při svém pobytu ve Znojmě, kde jej navštěvoval stejně tak, jako i další umělci: „Vítězslav Novák byl mi zprvu přísným učitelem, ale později, když jsem působil v pohraničním Znojmě, milým přítelem. Nebyl sám. Můj útulný vinný sklípek rádi navštěvovali i jiní umělci – Josef Suk, Destinová, Kubelík, Kocián, Příhoda, Karel Hoffmann, Ilona Kurzová, Slezák, Berka, Halmošová, Macudzinský, Karel Nedbal, České, Ševčíkovo, Ondříčkově a Moravské kvarteto. Znojmo se znamenitou Znojenskou filharmonií, Pěveckou jednotou ‚Vítězslav Novák‘, které jsem obě založil a pěkným divadlem se stalo hudební filiálkou Prahy a Brna.“⁷⁶ Vítězslavu Novákovi věnoval Albert Pek také článek *Vítězslav Novák na Bítově a ve*

---

⁷⁴ Lidoví zpěváci: pásmo lidových písní s vyprávěním, příprava Alberta Peka k natáčení rozhlasového pořadu, strojopis, 6 listů, natáčeno 23. 2. 1946. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

⁷⁵ Tamtéž, s. 4.

⁷⁶ PEK, Albert a WENIG, Jan. *Vzpomínáme s Albertem Pekem*. Archiv Českého rozhlasu v Praze, CR.ARCH.1963.98, DF04258, vysíláno 10. 10. 1963.

Znojmě uveřejněný v periodiku Hudební besídka v roce 1926. Ve velmi osobní rovině popisuje skladatele při jeho letních pobytech na rodinné chalupě na Bítově.⁷⁷

Ludvík Kuba, český spisovatel, folklorista a malíř, byl rodákem z Poděbrad, kde se s ním také Albert Pek seznámil: „Rodina Ludvíka Kuby bydlela nedaleko nás, otcové se dobře znali. Kubovy úpravy byly první, které jsem hrál na klavír. Pana učitele Kubu jsem vídal zřídka, bývával doma jen krátce, návštěvou a o prázdninách. Nás chlapce udivoval jízdou na bicyklu s velkým předním kolem.“⁷⁸ Do přímého kontaktu se Albert Pek s Ludvíkem Kubou dostal až o mnoho let později jako pracovník pražského rozhlasu. Od května 1941 byl Ludvík Kuba častým hostem Pekových pořadů a jeho vypravování mělo v období Protektorátu velký ohlas.⁷⁹

Sběr lidových písní probíhal formou zápisu či nahrávání písní v terénu u místních lidových zpěváků a zpěvaček. V pozůstalosti se bohužel nedochovaly původní zápisy ani nahrávky písní, pouze jejich seznamy a několik stylizovaných úprav. Albert Pek se zajímal také o staré zpěvníky a kancionály, které mu lidé zasílali, případně za účelem jejich studia navštěvoval archivy a muzea.⁸⁰

Sběr skladatel zpočátku podnikal většinou o dovolených, a to jak ve Znojmě, tak později i jako pracovník rozhlasu, kde, jak uvádí, nebyl za války zájem o propagaci lidové písně. Sám Albert Pek píše, že během dovolených se mu podařilo nasbírat přes 4000 písní, které však sám nestačí roztrždit, ani zpracovat.⁸¹ Své zápisy lidových písní zasílal Ústavu pro národní píseň.⁸²

---

⁷⁷ PEK, Albert. Vítězslav Novák na Bítově a ve Znojmě. *Hudební besídka*, roč. 2 (1925–1926), s. 57–59.

⁷⁸ PEK, Albert a WENIG, Jan. *Vzpomínáme s Albertem Pekem*. Archiv Českého rozhlasu v Praze, CR.ARCH.1963.98, DF04258, vysíláno 10. 10. 1963.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ V srpnu 1953 žádal Albert Pek Městský archiv v Táboře o nahlédnutí do třech rukopisných kancionálů z let 1580, 1581 a 1588.

Dopis Místního národního výboru v Táboře Albertu Pekovi, strojopis, 19. 8. 1953. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

⁸¹ Dopis Alberta Peka IV. Odboru ministerstva informací, věc: Žádost ředitele Alberta Peka o ponechání ve službách Čsl. Rozhlasu strojopis, 5 listů, 11. června 1945. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

⁸² Státní ústav pro lidovou píseň byl založen v roce 1919 za účelem zkoumání české a německé lidové písně v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

JŮNOVÁ MACKOVÁ, Adéla. Státní ústav pro lidovou píseň Československá akademie věd 1952–1953. *Český lid*, roč. 102 (2005), č. 4, 419–435.

3.1. Lokality sběru

Albert Pek se věnoval sběru lidových písní po celé Moravě, Čechách i na Slovensku. Archivní pozůstalost dokládá skladatelovu sběratelskou činnost zejména v oblastech Vysočiny, Neveklovska, Přešticka, Plánicka, Poděbradska, Kouřimska a v období práce v Československém rozhlasu pak především v oblastech Jižních Čech a Šumavy. Zvláštní vztah měl Albert Pek k Poděbradsku, odkud pocházel a často se sem vracel. Stejně tak hodně přednášek o lidové písni je z oblasti Polabí⁸³ a písňový odkaz Albert Pek nezvykle zkoumá i v oblasti Neveklovska, odkud pocházela jeho první žena.⁸⁴

Sběr lidové písně Alberta Peka na Vysočině popisuje Arnošt Kolář z Nového Etyнку (Nová Včelnice) ve svém referátu *Pouť za písničkou*⁸⁵ z roku 1946: „Do našeho kraje na dolejší Horácko zavítal přední znalec lidové písně, hudby, a folkloru p. Albert Pek, referent rozhlasu z Prahy, aby zde v poslední hodině zapsal lidové písně od starých pamětníků, jichž je poskrovnu a jejichž řady den ze dne řídnu. Týž dotazoval se známého domorodce po starých zpěvácích, informátorech, lidových písních, hudbě, prvcích lidového svérázu a p. Odpověď byla negativní s pochybnou vyhlídkou na nějaký zvláštní úspěch. Pan Pek nedal se však odraditi a psal znova: Mně něco říká, že se u vás písně najdou! Obstarejte mi byt a stravu a v červenci přijedu as na tři neděle.“ Výsledkem cesty Alberta Peka po Vysočině bylo přes 300 zapsaných písní.⁸⁶

Na Kouřimsko se Albert Pek vydal jako pracovník národopisného oddělení rozhlasu v roce 1946: „Když Němci zabrali v říjnu 1938 Znojmo, kde jsem působil, a mne vyhostili, stal jsem se po mnohých svízelných pracovníkem pražského rozhlasu. V roce 1942 nějakým kouzlem se nám na rozhlasovém stole objevila Svobodova sbírka kouřimských písní. Byla bez nápěvů. Proto jsem jednoho podzimního odpoledne zazvonil u vrátek kouřimského bytu sběratelova.“⁸⁷ Většinu notových

---

⁸³ Mezi dokumenty v Osobní složce Alberta Peka z archivu Českého rozhlasu se nalézají četné žádosti o uvolnění Alberta Peka z důvodu konání přednášek, jejich nejčastějším tématem je lidová píseň v Polabí.

⁸⁴ Anzeige über Verheiratung, strojopis. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

⁸⁵ Pouť za písničkou, text Arnošta Koláře, strojopis, 21 listů, 25. 10. 1946. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

⁸⁶ Tamtéž, s. 21.

⁸⁷ Jak jsem sbíral národní písně na Kouřimsku, příprava Alberta Peka k natáčení rozhlasového pořadu, strojopis, 6 listů, vysíláno 25. 6. 1948. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

zápisů k písním pak Albert Pěk doplnil společně s místním sběratelem Svobodou v jeho pracovně.⁸⁸

Výjezd na Šumavu Albert Pěk učinil ve dnech 25. – 28. 9. 1947. Sběr písní se uskutečnil v obcích Ostružno, Sušice, Hartmanice, Velhartice, Nezdice a Malenice. Cestu skladatel následně obsáhle hodnotí v *Hlášení o národopisném zájezdu na Šumavu*. Kromě zápisu lidových písní se zmiňuje také o natáčení staré šumavské svatby s místními zvyky.⁸⁹

O Neveklovsku (říjen 1943) Albert Pěk píše především v souvislosti s Křečovicemi, jakožto rodištěm Josefa Suka: „Koncem měsíce vydal jsem se do Křečovic. Zajímalo mne, zda-li krajová národní píseň měla vliv na tvorbu Sukovu. [...] Klarinetista Josef Hejbal z Velběh mi vyprávěl, že musil Sukovi hvízdati několikrát polku „Cyprienu“. To, když Suk byl před komponováním pochodu *Pod Blaníkem*.“⁹⁰

V dubnu 1941 žádá Albert Pěk vedení rozhlasu o prodloužení dovolené za účelem sběru lidové písně – zaznamenání lidové instrumentální hudby dyndácké na Jihlavsku, prohlédnutí rodinných archivů lidového kapelníka p. Kreutera v Jilemnici a bývalého klášterního archivu v Hradišti sv. Hippolyta.⁹¹

3.2. Výstupy sběratelské činnosti

Výstupem ze skladatelových čtených cest za lidovou písní se staly především přednášky, úpravy lidových písní pro rozhlas a publikační činnost. Z dochované korespondence víme, že si je jako přednášejícího objednávaly nejrůznější spolky a

---

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ Hlášení o národopisném zájezdu na Šumavu, strojopis, 2 listy, 18. 2. 1947. Státní okresní archiv v Berouně, Pěk Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

⁹⁰ Jak jsem sbíral písně na Neveklovsku, proslov Alberta Pěka ke koncertu pořádanému rodáckým spolkem, strojopis, 11 listů, 8. 2. 1947. Státní okresní archiv v Berouně, Pěk Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

⁹¹ Dopis Alberta Pěka prof. K. H. Jirákoví, věc: Žádost o prodloužení dovolené, strojopis, duben 1941. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Pěka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

organizace.⁹² V pozůstalosti skladatele evidujeme 22 dochovaných strojopisů přednášek a referátů z let 1941–1961.

Většinu svých přednášek Albert Pek začínal malým exkursem do historie daného regionu. Při přednášce o lidové písni v Jižních Čechách⁹³ sahá do 15. století, u Kouřimska⁹⁴ dokonce do století desátého. Následoval popis sběru lidových písní, místních zpěváků a také ukázky lidových písní (pro ty si při přednáškách většinou žádal místního zpěváka, klavírní doprovod zajišťoval sám). Faktické informace Albert Pek prokládal historkami z terénu, které sám zažil, příp. je slyšel vyprávět. Stěžuje si na obezřetný přístup obyvatelů vesnic, především během války a po válce.⁹⁵ Řešil také problémy s dopravou na místa sběru, ve svém referátu o sběru písní za okupace píše: „Žádost o poukázku na pánské kolo mi vršovický magistrát zamítl, protože sbírání národních písní nebylo uznáno za válečně důležité. A tak jsem koncem června 1943 zahájil svoji sběratelskou práci na vypůjčeném dámském kole.“⁹⁶

Sběr lidových písní spojuje Alberta Peka i s osobností Martina Zemana.⁹⁷ Ve spolupráci s Leošem Zemanem, synem Martina Zemana, připravoval k vydání životopis sběratele.⁹⁸ K vydání však nikdy nedošlo, původní rukopis se ztratil při zapůjčení na výstavu o Martinu Zemanovi, a Albert Pek musel se zdlouhavou prací začít znovu,⁹⁹ postup konzultoval s Karlem Vetterlem.¹⁰⁰ I přes to však k vydání díla nikdy nedošlo.

---

⁹² Dopis Kruhu přátel českého jazyka (pobočka v Poděbradech) Albertu Pekovi, strojopis, 17. 10. 1949. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Dopis Alberta Peka Hudební komisi při J. N. V., strojopis, 11. 11. 1949. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

⁹³ Lidová píseň jihočeská, přednáška Alberta Peka pro rodácký spolek „Doudlebanů v Praze“, strojopis, 7 listů, 19. 4. 52. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

⁹⁴ Jak jsem sbíral národní písně na Kouřimsku, příprava Alberta Peka na rozhlasové vysílání, strojopis, 4 listy, vysíláno 25. června 1948. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

⁹⁵ Jak jsem sbíral písně na Neveklovsku, proslov Alberta Peka ke koncertu pořádanému rodáckým spolkem, strojopis, 11 listů, 8. 2. 1947. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

⁹⁶ Tamtéž, s. 10.

⁹⁷ Martin Zeman (1854–1919): sběratel lidových písní z Velké nad Veličkou

⁹⁸ Tématu se obsáhle věnuje disertační práce KUCEROVÁ, Judita. *Sběratel lidových písní Martin Zeman z Velké nad Veličkou (1854–1919)*. Brno, 2010. Habilitační práce. Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta.

⁹⁹ Dopis Alberta Peka Karlu Vetterlovi, strojopis, 10. 1. 1961. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹⁰⁰ PhDr. Karel Vetterl (1898–1979): hudební teoretik, pracovník Českého rozhlasu Brno, etnograf.

Informací nasbíraných mezi lidovými zpěváky Albert Pek využil také ve své publikační činnosti – spolu s Karlem Hábou a Františkem Píchou se podílel na tvorbě publikace *Národní zpěvníček – Sto českých lidových písní*,¹⁰¹ dále z jeho činnosti vznikl zpěvníček *České dožínky: dožínková scéna se zpěvy*,¹⁰² *Paterka*¹⁰³ (lidový tanec ze Znojemska), *Dudácké koledy* či *Lidové písně a tance z Polabí*.¹⁰⁴ V roce 1951 publikuje v Národopisném věstníku československém článek *Dyndácká hudba na skřipky*.¹⁰⁵

V publikaci *Národní zpěvníček* Albert Pek uvádí notový zápis písní, tempo a sloky písně. Lokalitu sběru zápisy neobsahují.

4. Rozhlasová činnost

Dráha budoucího rozhlasového referenta Alberta Peka započala po mnohých peripetích, kdy jej rozhlas odmítal přijmout, na počátku roku 1940. V rukou psané poznámce na dopise Ministerstva dopravy adresovaném vedení rozhlasu stojí: „Albert Pek je dosti významný skladatel, stár asi 46 let. V Brně hrával v rozhlase jako dudák, dvakrát v Brně dirigoval, hlavně vlastní skladby. Jeho skladby jsou hlavně folkloristického rázu, pohádky pro děti apod. Dobře instrumentuje. Velmi prý vkusný, starší malý pán.“¹⁰⁶ 16. března 1940 se tedy Albert Pek stal zaměstnancem pražského rozhlasu ve funkci programového a administrativního úředníka.¹⁰⁷

Dne 16. dubna 1943 byl Albert Pek s okamžitou platností povýšen a jmenován referentem pro folkloristické písně a pásma¹⁰⁸ a konečně se tak mohl naplno věnovat sběru a úpravám lidových písní. Ve stejném roce byl pověřen funkcí inspektora

---

¹⁰¹ HÁBA, Karel, PÍCHA, František a PEK, Albert: *Národní zpěvníček. Sto českých lidových písní*. Praha: Orbis, 1949.

¹⁰² PEK, Albert a ARTUŠEK, Antonín. *České dožínky. Dožínková scéna se zpěvy*. Praha: Brázda, 1948.

¹⁰³ PEK, Albert. *Paterka. Lidový tanec ze Znojemska*. Praha: Český hudební fond, 1961.

¹⁰⁴ PEK, Albert. *Lidové písně a tance z Polabí*. Praha: Svoboda, 1946.

¹⁰⁵ PEK, Albert: *Dyndácká hudba na skřipky. Národopisný věstník československý*, roč. 32 (1951), s. 21.

¹⁰⁶ Rukou psaná poznámka na dopisu Ministerstva dopravy adresovanému Českému rozhlasu, podpis nerozluštěn. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

¹⁰⁷ Dopis právního oddělení rozhlasu Albertu Pekovi, strojopis, březen 1940. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

¹⁰⁸ Pověření funkcí referenta pro folkloristické písně, strojopis, 16. 4. 1943. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

hudebního oddělení. Náplní jeho práce se tak stala především kontrola pořadů určených pro vysílání, ať už se jednalo o hudební výkony, obsah pořadů, kontrolu minutáží či administrativu.¹⁰⁹

Dva roky před odchodem Alberta Peka z rozhlasu došlo k pomyslnému vyvrcholení jeho snažení na poli zájmu o lidovou píseň, a to založením Národopisného oddělení (1952), v jehož čele stanul. 28. února 1954 došlo po vzájemné dohodě k rozvázání pracovního poměru.¹¹⁰

4.1. Národopisné oddělení

V roce 1952 došlo k zásadním změnám ve vnitřní organizaci Československého rozhlasu. Tzv. Hlavní redakce hudebního vysílání, v jejímž vedení stáli do roku 1962 Vlastimil Musil a v letech 1962–1972 Jiří Štílec starší, byla rozdělena na dílčí redakce hudby symfonické, vokální a komorní, operní, zábavné a operetní a redakci sovětské a zahraniční hudby.¹¹¹ Při těchto změnách vzniklo i Národopisné oddělení vedené Albertem Pekem. Jako hlavní úkol Národopisného oddělení Albert Pek uvádí sestavování národopisných hudebních relací s průvodním slovem. S tím souvisí sběr národopisného materiálu a zapisování písní v terénu.¹¹² S českými, moravskými i slovenskými písněmi pracovaly redaktorky Libuše Laštovková, Milena Suhradová a Jana Merhautová, která měla za úkol zpracovávat také folklor zahraniční. Vzhledem k politické situaci se však jednalo pouze o folklor spřátelených sovětských zemí.¹¹³

---

¹⁰⁹ Služební příkaz vydaný dr. Z. Morávkem a prof. K. H. Jirákem, strojopis, 2. 3. 1943. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

¹¹⁰ Dopis osobního oddělení rozhlasu Albertu Pekovi, strojopis, 5. 3. 1954. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

¹¹¹ ZAPLETAL, Petar. *Český rozhlas* [online]. Český hudební slovník osob a institucí [cit. 1. 2. 2023]. Dostupné z:

https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictinary&task=record.record_print&tmpl=component&id=4425

¹¹² Organizace národopisného oddělení, text Alberta Peka určený vedení rozhlasu, strojopis, 2 listy, 29. 5. 1947. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹¹³ Aleš Opekar ve své studii *World Music v Českém rozhlase* vnímá právě tuto skutečnost za počátek orientace na world music v rozhlasovém vysílání.

OPEKAR, Aleš. *World Music v Českém rozhlase: svár folklorních kořenů a etno modernizací*. In: PŘIBYLOVÁ, Irena a UHLÍKOVÁ, Lucie (edd.). *Od folkloru k world music: O paměti*. Náměšť nad Oslavou: Městské kulturní středisko, 2018.

Jako další úkol nově zřízeného Národopisného oddělení vnímal Albert Pek podporu činnosti regionálních stanic českých, východočeského vysílače a zejména vysílačů v pohraničí. Upozorňuje na fakt, že pohraničí osídlili noví obyvatelé, kteří s sebou přinesli lidové písně za svých regionů a považuje za potřebné, je stihnout zaznamenat, dokud jsou ve své původní podobě. Za cenné považuje externí spolupracovníky rozhlasu, kteří nosí zajímavé náměty na lidové písně, a apeluje, aby s nimi rozhlas udržoval spolupráci.¹¹⁴

V týdeníku *Náš rozhlas* vyzývalo národopisné oddělení vedené Albertem Pekem, aby se přihlásily národopisné soubory. Z nich rozhlas hodlal vybrat vhodné kandidáty, jejichž umění by mohl využít ve svých pořadech.¹¹⁵

4.2. Příprava rozhlasových relací

Příprava národopisných rozhlasových relací se stala hlavní náplní práce Alberta Peka v rozhlase. Z počátečních patnáctiminutových relací se vyvinulo pravidelné čtvrtéční vysílání lidových písní, které trvalo až 35 minut. Střídaly se vždy stanice Praha – Brno – Praha – Moravská Ostrava. Praha vysílala především národní píseň českou, staré zvyky, dudáckou a hudeckou hudbu.¹¹⁶

V roce 1947 zavedlo národopisné oddělení rozhlasu pořad *Zpěvem k srdci*. V pravidelných čtvrt hodinových relacích nacvičovali posluchači lidové písně přímo ve vysílání. Pořad získal velký ohlas – hned na první výzvu se k nácvičku přihlásilo 153 posluchačů. V týdeníku *Náš rozhlas* byly pravidelně uveřejňovány texty nacvičovaných písní, aby se mohli k nácvičku připojit také posluchači mimo Prahu.¹¹⁷ Hudební úpravy k pražskému vysílání pořadu obstarával Albert Pek. Kromě Prahy pořad vysílaly také stanice Brno, Budějovice, Ostrava a Plzeň.¹¹⁸

---

¹¹⁴ Popis prozatímní činnosti národopisného oddělení a vize do budoucna, rukopis, nedatováno. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹¹⁵ NEDVÍDEK, Ladislav. Krojové a národopisné družiny na naše výstavy. *Náš rozhlas*, roč. 15 (1948), č. 9, s. 2.

¹¹⁶ Žádost ředitele Alberta Peka o ponechání ve službách Čsl. Rozhlasu, 11. VI. 1945. Osobní složka Alberta Peka. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

¹¹⁷ NEDVÍDEK, Ladislav. Zpěvem k srdci. *Náš rozhlas*, roč. 15 (1948), č. 19, s. 6.

¹¹⁸ ZEMAN, F. K. Zpěvem k srdci. *Náš rozhlas*, roč. 15 (1948), č. 41, s. 3.

Ve svých rozhlasových národopisných relacích Albert Pek vycházel z vlastního výzkumu v oblasti lidové písně. Detailní informace o čtyřdenním zájezdu na Šumavu ve dnech 25. – 28. 9. 1947 poskytuje dokument *Program národopisně reportážního zájezdu na Šumavu* z pozůstalosti skladatele.¹¹⁹ Na to navazuje Hlášení o národopisném zájezdu na Šumavu adresovaném generálnímu ředitelovi Laštovičkovi, ve kterém Albert Pek popisuje lokality, ve kterých pracoval a uvádí počty v nich zapsaných písní.¹²⁰ Národopisné oddělení pražského rozhlasu dokumentovalo také Národopisné slavnosti ve Strážnici. Kromě propagačních zpráv přinášelo pořady s lidovými pásmy slováckých družin a hudeckých muzik. Nahrávky pořídil Albert Pek.¹²¹

Každá relace měla průvodní slovo, které posluchačům představovalo uváděné písně z hlediska etnografického a historického. Následovaly ukázky písní v úpravách Alberta Peka. Po dobu svého působení v rozhlase skladatel upravil pro potřeby vysílání více než 1560 lidových písní.¹²²

Nejvýraznějším počinem Alberta Peka ve vedení národopisného oddělení byl pořad *Zpěvy domova*, kde skladatel uplatňoval své poznatky z cest za lidovou písní. Písně upravoval a doplňoval o zábavné příhody ze svých výprav.¹²³

V týdeníku *Náš rozhlas* byly vyzdvihovány především epizody *Rabočí chory* a *Arménské písně*. *Rabočí chóry* (dělnické sbory) vznikly za zápisů Ludvíka Kuby a byly prvními dělnickými písněmi carského Ruska. Epizodu s arménskými písněmi uvedl Albert Pek k národním svátkům *Sovětské socialistické republiky Arménské* a byla sestavena z písní, které skladatelovi přezpívala manželka arménské novinaře působícího v Praze. Na pořad upozornil i arménský časopis *Marmara*, když o relaci

---

¹¹⁹ Program národopisně reportážního zájezdu na Šumavu, strojopis, 2 listy, 19. 9. 1947. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹²⁰ Hlášení o národopisném zájezdu na Šumavu, strojopis, 4. 10. 1947. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹²¹ NEDVÍDEK, Ladislav. K národopisným slavnostem ve Strážnici na Moravě. *Náš rozhlas*, roč. 14 (1947), č. 26, s. 5.

¹²² Žádost ředitele Alberta Peka o ponechání ve službách Čsl. Rozhlasu, 11. VI. 1945. Osobní složka Alberta Peka. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

¹²³ Lidová zpěváci: pásmo lidových písní s vyprávěním, příprava Alberta Peka k natáčení rozhlasového pořadu, strojopis, 6 listů, natáčeno 23. 2. 1946. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

napsal: „Byl to nejkrásnější dar, jaký mohlo Československo Armenii k jejímu svátku dát.“¹²⁴

Při tvorbě relací Albert Pek spolupracoval s Pražským rozhlasovým orchestrem. Poprvé orchestr uvedl skladatelova díla *Horácké tance*, *Špacírka* a *Paterka* ve vysílání nazvaném *Naše vlast v písni a tanci*, o němž Albert Pek píše: „Dovede si někdo ještě dnes představit, co znamenalo toto pojmenování v době okupace? Byla to naděje v době strašné tísně. Je těžko vypsát vděčnost pracujících a porozumění, kterou projevovali při sbírání písni na venkově.“¹²⁵

Vyvrcholením a zároveň ukončením *Zpěvů domova* bylo provedení kantáty *Pastýřská píseň vánoční* z dochovaných starých zápisů kantilén kantorské rodiny Czoků. Ve skladbě bylo použito starých nástrojů jako altový pozoun, gamba, viola d'amour, dudy a háčková harfa.¹²⁶

Pořadu *Zpěvy domova* uvedl Albert Pek za své působení v rozhlase přes 200 relací. Jednotlivé epizody bohužel nebyly archivovány.¹²⁷

5. Pedagogická činnost

Pedagogické práci se Albert Pek začal věnovat hned po studiu v roce 1918. Za svůj život působil celkem na pěti školách, přičemž poslední z nich se stala *Pražská konzervatoř*. Zde měl Albert Pek hlavní pracovní poměr v letech 1953–1958,¹²⁸ už rok předtím zde však působil jako externí učitel. V roce 1956 se Albert Pek stal vedoucím Oddělení lidových nástrojů Pražské konzervatoře.

Vyučoval předměty hra na cimbál, hra na dudy, harmonizace lidové písně, nauka o lidových nástrojích, ansámblový zpěv, vedení orchestru lidových nástrojů. Studenty při svých přednáškách seznamoval s nástroji i s jejich historickým vývojem

---

¹²⁴ NEDVÍDEK, Ladislav. Naše hudební dary SSSR. *Náš rozhlas*, roč. 14 (1947), č. 47, s. 3.

¹²⁵ Albert Pek: Moje vzpomínky na Pražský rozhlasový orchestr, strojopis, 7 listy, 24. 11. 1958. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹²⁶ Tamtéž, s. 5.

¹²⁷ Vyjádření archivu Českého rozhlasu. Emailová korespondence, 21. 2. 2023, archiv autorky.

¹²⁸ ŠTĚDRONĚ, Bohumír: Albert Pek. In: ČERNUŠÁK, Gracian, ŠTĚDRONĚ, Bohumír a NOVÁČEK, Zdenko. *Československý hudební slovník osob a institucí*. Sv. 2, M-Ž. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1965, s. 272.

od starověku až po současnost. Uváděl příklady typických partů těchto nástrojů v lidové hudbě, dostával se i k etymologickým úvahám o vzniku názvu nástrojů.¹²⁹

Hře na dudy se Albert Pek věnoval aktivně jako člen souborů, ale také pro potřeby rozhlasových či filmových nahrávek. Stejně jako pro studenty cimbálu i pro studenty oboru hra na dudy psal vlastní cvičení a skladby.¹³⁰ Do roku 1959 eviduje Pekův seznam studentů Oddělení lidových nástrojů pouze 4 studenty tohoto nástroje.¹³¹ Z absolventů oboru hra na dudy se nejvíce uplatnil Zdeněk Bláha, který se dudám věnoval i po dokončení studia, dokonce se zúčastnil několika zahraničních soutěží. Jako hráč na dudy působil i v plzeňském rozhlase, kde pracoval jako redaktor.¹³²

Obory oddělení lidových nástrojů se potýkaly s nedostatkem adekvátní literatury pro vzdělávání studentů při hře na lidové nástroje, proto Albert Pek považoval za potřebné oslovit české skladatele, „kteří napsali velmi pozoruhodná a možno říci jedinečná díla“.¹³³ V dokumentu *Současný stav hudební tvorby pro lidové nástroje* Albert Pek píše: „Oddělení lidových nástrojů vyvolala současná socialistická hudební kultura v oboru lidové tvořivosti. Jeho úkolem je vychovat zdatné reprodukční síly, vedoucí souborů a skladatele i upravovatele skladeb pro lidové a mládežnické lidové soubory, omezit amatérství a zastavit diletantství v oboru lidové tvořivosti. Ideálním cílem je vytvoření podmínek, které by umožnily dosáhnouti umělecké úrovně slavných sovětských souborů I. ukrajinské fronty, Pjatnického, Alexandrovova, Ossipova aj.“¹³⁴

---

¹²⁹ MÁLEK, Jan 2019. Emailová korespondence s hudebním skladatelem a bývalým studentem Alberta Peka. 29.11. Archiv autorky.

O všestranném rozhledu svědčí také poznámky z pozůstalosti – jednotlivé sešity obsahují poznámky k lidové hudbě v Československu, dále k hudbě albánské, židovské nebo ruské.

V roce 1956 Albert Pek publikoval v Hudebních rozhledech příspěvek, kde se pokouší o etymologické vysvětlení slov czaldy–waldy

PEK, Albert. Czaldy–waldy. *Hudební rozhledy*, roč. 9 (1956), č. 19, s. 822.

¹³⁰ PRADÁČ, Jan 2023. Emailová korespondence s bývalým studentem Alberta Peka. 21. 2. Archiv autorky.

¹³¹ Seznam studentů Oddělení lidových nástrojů, rukopis, nedatováno. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹³² SOBOTKA, Mojmir. *Zdeněk Bláha* [online]. Český hudební slovník osob a institucí [cit. 1. 5. 2023]. Dostupné z:

https://slovník.ceskyhudebnislovník.cz/component/mdictionary/?task=record.record_detail&id=7887

¹³³ Albert Pek: Současný stav hudební tvorby pro lidové nástroje, referát pro subkomisi malých instrumentálních skladeb, strojopis, 6 listů, nedatováno. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹³⁴ Tamtéž, s. 2.

5.1. Výuka hry na cimbál

Nově otevřený obor hry na cimbál se potýkal s nedostatkem instruktivní literatury pro výuku hry na cimbál, který Albert Pek řešil oslovováním nových autorů k napsání vhodných skladeb, ale především psal skladby pro své studenty on sám. Nově vzniklá díla nezůstávala jen pro studenty Pražské konzervatoře, Albert Pek zasílal některé z nich pro potřeby výuky také do Ostravy. Jiřina Liebermannová, pedagožka výuky hry na cimbál na konzervatoři v Ostravě, byla s Albertem Pekem v kontaktu od roku 1957, kdy jej sama kontaktovala s prosbou o doporučení vhodných skladeb pro výuku cimbálu na konzervatoři. Se skladatelem poté byla několik let v kontaktu, kdy ji pravidelně posílal své skladby pro cimbál.¹³⁵

Albert Pek při své výuce hry na cimbál vycházel především z maďarské cimbálové školy *Cimbalom iskola I.*,¹³⁶ kde si studenti k jednotlivým cvičením zapisovali aplikaturu dle pokynů pedagoga.

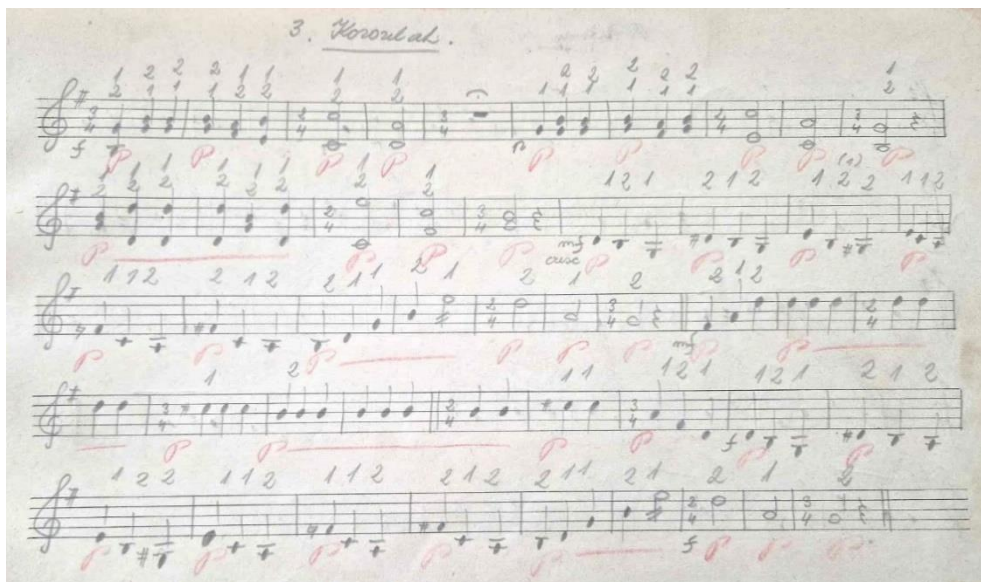
The image shows a page of handwritten musical notation for three exercises (211, 212, and 213) for cimbalom. Each exercise is written on a single staff in G major (one sharp) and 2/4 time. Exercise 211 is titled 'Két szlovák dallam. Zwei slowakische Melodien.' and includes handwritten rhythmic patterns above the staff. Exercise 212 is titled 'Lépesben. Schreitend.' and includes handwritten rhythmic patterns above the staff. Exercise 213 includes lyrics in Hungarian and German below the staff: 'Sár-gát vi-rág-zik a rep-ce. Raj-tam van a vi-lág nyel-ve. Szá-rad-jon el a rep-ce le-ve-le, Hej, csak ne le-gyen raj-tam a vi-lág nyel-ve.'

Obr. 1: Tarjáni Tóth Ida, Falka József: *Cimbalom iskola I.*, cvičení č. 211 – 213. Foto: TARJÁNI, Tóth Ida – FALKA, József: *Cimbalom iskola I.* Budapešť: Zeneműkiadó Vállalat, 1958.

¹³⁵ LIEBERMANNOVÁ, Jiřina 2023. Interview s cimbalistkou a pedagožkou. Rožnov pod Radhoštěm 15. 11. Realizace A. Tkáčová.

¹³⁶ TARJÁNI, Tóth Ida – FALKA, József: *Cimbalom iskola I.* Budapešť: Zeneműkiadó Vállalat, 1958.

Dále svým žákům psal vlastní cvičení ke zdokonalení hry, pro obor hra na cimbál používal klavírní transkripce. Lidová píseň je základ veškeré hudby, říkával dle vzpomínek pamětníků Albert Pek. Svým žákům upravoval pro hru na cimbál Lidové tance z Polabí. Jednalo se o 11 tanců, většinou mateníků upravených do jednoduchého dvojhlasu v některých částech písní (tercie, sexty, oktávy). Z melodických ozdob autor využívá pouze *tremollo*.

Obr. 2: Albert Pek: Lidové tance z Polabí. Foto: Soukromý archiv Magdaleny Bílkové Tůmové.

Taktéž k teoretické výuce si Albert Pek vytvořil vlastní podklady. V dokumentu *Metodické pokyny ke studiu hry na cimbál* představuje svým studentům nástroj včetně jeho historických předchůdců skupiny chordofonů známých od roku 650 př. n. l. Největší část potom věnuje výskytu a využití cimbálu na území Čech a Moravy a následuje přehled skladeb literatury pro cimbál. Kromě svých skladeb zde Albert Pek uvádí také kompozice Oldřicha Palkovského (Koncert pro cimbál a orchestr), Igora Stravinského (Ragtime), Zoltána Kodály (háry János) a školy hry na cimbál Josefa Václava Schundy, Josefa Falky a Ladislava Daniela.¹³⁷

¹³⁷ Metodické pokyny ke studiu hry na cimbál. Opis dokumentu Alberta Peka pořídila studentka oboru hra na cimbál Magdalena Bílková Tůmová, 4 listy, nedatováno. Archiv autorky.

Nelze jednoznačně říci, jak Albert Pék ovládal hru na nástroje, které sám vyučoval, ze vzpomínek pamětníků však vyplývá, že na cimbál jej nikdo z nich hrát neslyšel (pravděpodobně se učil hrát při svém pobytu ve Znojmě od blíže nespecifikovaného lidového cimbalisty), nástroji však rozuměl po stavební a technické stránce a měl přehled o tehdejší dostupné literatuře.¹³⁸ Individuální výuka hry na cimbál probíhala dvakrát týdně.

5.2. Absolventi oboru hra na cimbál

Nově otevřený obor hry na cimbál se potýkal se stejnými problémy na všech konzervatořích napříč Českou republikou – konkrétně nedostatkem instruktivní literatury pro výuku hry na cimbál a dále nezájmem studentů o tento obor. Studenty tohoto oboru se tak většinou stávali neúspěšní žadatelé o přijetí ke studiu na jiné obory. Cimbál jim byl nabídnut jako alternativa, aby mohli na konzervatoři studovat. Tito studenti poté většinou nastoupili ke studiu, ale vydrželi zde 1–2 roky a následně z Oddělení lidových nástrojů odcházeli. Na nástroj hrát neuměli, neměli k němu žádný vztah.¹³⁹

Paní Anežka Krutzká nebyla přijata ke studiu zpěvu a namísto toho nastoupila jako studentka hlavního oboru hra na cimbál. Studium dokončila, absolvovala s cimbálovým koncertem, který Albert Pék napsal přímo pro ni. V roce 1961 se Anežka Krutzká stala asistentkou na Oddělení lidových nástrojů a byla vybrána, aby po odchodu Alberta Peka převzala na konzervatoři výuku hry na cimbál, v této funkci však setrvala pouze měsíc, než byla z politických důvodů nucena konzervatoř opustit. Na místo pedagoga hry na cimbál se vrátil Albert Pék, který zde již jako externí pedagog působil až do roku 1971, kdy byl také obor zrušen.¹⁴⁰

Stejným způsobem se na obor hra na cimbál dostala také Magdalena Bílková Tůmová. Z kapacitních důvodů nebyla přijata na obor hra na flétnu, ale bylo jí nabídnuto studium cimbálu s příslibem možného přestupu na obor hra na flétnu.

---

¹³⁸ MÁLEK, Jan 2019. Emailová korespondence s hudebním skladatelem a bývalým studentem Alberta Peka. 29.11. Archiv autorky.

¹³⁹ PRADÁČ, Jan 2023. Emailová korespondence s bývalým studentem Alberta Peka. 21. 2. Archiv autorky.

¹⁴⁰ KRUTZKÁ, Anežka 2019. Interview s bývalou studentkou Alberta Peka. Praha 27. 10. Realizace záznamu A. Tkáčová, zvukový záznam, archiv autorky.

Magdalena Bílková Tůmová absolvovala až do konce i studium hry na cimbál, absolventskou zkoušku vykonala se skladbami *Preludium C dur* Johanna Sebastiana Bacha a *Leszginka* Alberta Peka. Magdalena Bílková Tůmová byla poslední studentkou Alberta Peka. Se svým profesorem se naposledy setkala v létě roku 1971 na jeho chalupě v Pyšelicích.¹⁴¹ V současné době se Magdalena Bílková Tůmová aktivně věnuje hře na flétnu, pedagogicky působí na Základní umělecké škole Šimáčkova v Praze.¹⁴²

Jiným případem byl student oborů hra na cimbál a hra na dudy Jan Pradáč, který se již hře na tyto nástroje aktivně věnoval a ke studiu byl doporučen svým pedagogem hry na housle: „Dodnes si vzpomínám na mé první setkání s Albertem Pekem. Přivítal mě perfektně oblečený pán a hned, po několika slovech jsem k němu cítil velké sympatie. Po krátké rozmluvě, kde jsem mu vyprávěl o všech svých aktivitách, mě zavedl ke klavíru, kde mě zkoušel z intonace, z hudební paměti, z harmonie a improvizace. Hrál jsem na cimbál, lépe než on, hrál jsem na dudy, na akordeon a trochu na housle. Chyběla mi hra na piano, a proto mi hned při našem prvním setkání dal pan profesor školu na klavír tak zvanou „Bayerovku“, abych si doplnil i tento podle něj nutný hudební nástroj. Na návštěvy konzervatoře jsem se pokaždé velmi těšil. Přehrával jsem mu moravské, slovenské a romské písničky na cimbál, on vše poslouchal a pak mi, i když jeho hra na cimbál nebyla na mé úrovni, řekl, co bych měl zlepšit. Pokaždé jsem musel přehrávat stupnice, které jsem před tím nikdy necvičil.“¹⁴³

Bylo výjimkou, když se některý z absolventů věnoval nástroji i po dokončení studia. Nejvýraznější studentkou hry na cimbál se stala Kateřina Zlatníková, která se stala koncertní cimbalistkou. V roce 1970 emigrovala do Německa, kde zůstala až do své smrti a významně se zasadila o vydávání skladeb Alberta Peka. Díky *Cymbal-Edition Katerina Zlatníková Stuttgart 2009* vyšlo tiskem celkem 18 skladeb Alberta Peka.¹⁴⁴

---

¹⁴¹ TŮMOVÁ BÍLKOVÁ, Magdalena 2023. Interview s bývalou studentkou Alberta Peka. Praha 6. 3. Realizace záznamu A. Tkáčová, zvukový záznam, archiv autorky.

¹⁴² MgA. Magdalena Bílková Tůmová [online]. [cit. 23. 2. 2023]. Dostupné z: <http://www.bilkovatumova.euweb.cz/>

¹⁴³ PRADÁČ, Jan 2023. Emailová korespondence s bývalým studentem Alberta Peka. 21. 2. Archiv autorky.

¹⁴⁴ Kateřina Zlatníková [online]. [cit. 22. 2. 2023]. Dostupné z: http://www.cimbal-zlatnikova.de/start_cesky.htm

Pod vedením Alberta Peka absolvovalo na pražské konzervatoři celkem 14 cimbalistů. Pocházeli nejčastěji z Prahy, dále z Karviné, Kolína, Varnsdorfu, Olomouce, Opavy, Vizovic, Vimperka.¹⁴⁵

6. Skladatelská činnost

První pokusy o komponování se u Alberta Peka objevily již v dětství, jak skladatel vzpomíná v rozhlasovém pořadu *Vzpomínáme s Albertem Pekom*, který vyšel ku příležitosti jeho 70. narozenin: „U nás doma se pěstovala komorní hudba. V neděli po obědě přicházeli krejčí Nejedlý primarius, 2. housle jsem hrával já, violu otec a violoncello účetní Konečný. Hráli jsme Mozartova kvarteta ze starých tisků, které mám dosud na památku. V touze po jiných skladbách jsem upravoval pro kvartet nějaké italské vokalizy. Valné to asi nebylo, ale kvartetistům se to líbilo, a tak jsem začal komponovat. Tajně jsem se učil na klarinet u lidového muzikanta Třešňáka. Chodíval do blízkých vesnic hrát k tanci. Tancovaly se tehdy kromě valčíků, polek a třasáků starobylé tance s proměnlivým taktem. Třešňák mi je předpisoval v notách jako cvičení. Po půl století jsem je vydal tiskem pod názvem *Lidové tance z Polabí*.“¹⁴⁶

Během své pedagogické práce na gymnáziu ve Vršovicích komponoval první zpěvohry pro děti. Jeho dirigentská a skladatelská činnost měla již v této době pozitivní ohlas v tisku: „Zajímavý talent projevil se v profesoru vinohradského gymnasia Albertu Pekovi. Má smysl pro jemné zachycení nálady a pro sborově plastickou stylizaci slova, zvláště jde-li o drobnou věc, jako byla *Písnička* pro mužský sbor. Zhudebnění Nerudovy *Balady dětské* prospěla by větší scelenost a méně harmonických strojeností.“¹⁴⁷ V počátcích tvorby Albertu Pekovi finančně pomohla i

---

¹⁴⁵ Seznam studentů Oddělení lidových nástrojů, rukopis, nedatováno. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹⁴⁶ PEK, Albert a WENIG, Jan. *Vzpomínáme s Albertem Pekom*. Archiv Českého rozhlasu v Praze, CR.ARCH.1963.98, DF04258, vysíláno 10. 10. 1963.

¹⁴⁷ JAN, Antonín. Koncerty (Ukrajinský sbor. – Hlahol Vinohradský). *Venkov*, roč. 14 (1919), č. 126, s. 3.

Česká akademie věd a umění, od které několikrát získal stipendium.¹⁴⁸ V tvorbě pro děti pak skladatel pokračoval i jako ředitel hudební školy ve Znojmě.¹⁴⁹

Po návratu do Prahy Albert Peka psal především úpravy lidových písní pro potřeby rozhlasových relací. Jako pedagog konzervatoře reagoval na nedostatek instruktivních skladeb pro své studenty a kromě technických cvičení a transkripcí klavírních skladeb komponoval pro lidové nástroje i své vlastní skladby. Vznikají tak jeho skladby pro cimbál, dudy, akordeon a soubory historických nástrojů.

Podle soupisu díla Alberta Peka, který uveřejnil ve svém příspěvku *K 15. výročí úmrtí skladatele Alberta Peka* Zdeněk Tunka, čítá skladatelovo dílo kolem padesáti skladeb.¹⁵⁰ Zahrneme-li do celkového počtu díla také skladby dochované v pozůstalosti autora a skladby dochované v soukromých archivech, potom konečné číslo vzroste na 104 skladeb.¹⁵¹ Dále evidujeme celkem 105 úprav lidových písní, u nichž se dochoval notový zápis, zvukový záznam či alespoň název písně.¹⁵² Sám Albert Peka však v dopise pro ředitelství Československého rozhlasu uvádí, že pro potřeby rozhlasu upravil přes 1500 písní.¹⁵³

V tvorbě Alberta Peka převažují skladby psané pro potřeby výuky na konzervatoři, pro sólový cimbál, akordeon a dudy vzniklo celkem 36 skladeb.¹⁵⁴ Dále se skladatel věnoval především orchestrální tvorbě (7 orchestrálních skladeb, 14 skladeb pro sólo s doprovodem orchestru) a úpravám lidových písní, kdy autor preferuje jednohlasý zpěv s doprovodem orchestru, komorní obsazení (zpěv, dudy, housle) či doprovod jednoho nástroje (klavír, cimbál). Tvorba Alberta Peka zahrnuje také skladby pro klavír (4), komorní skladby (11),¹⁵⁵ melodramy (3), sbory mužské, ženské i smíšené (4), písně (6), dětské zpěvohry (3), opery (3), baletní pantomimu (1),

---

¹⁴⁸ Výroční zpráva o činnosti České akademie. *Almanach České akademie věd a umění*. Praha: Česká akademie věd a umění, 1920, s. 221.

¹⁴⁹ TUNKA, Zdeněk. K 15. výročí úmrtí hudebního skladatele Alberta Peka. In: *Ročenka Okresního archivu ve Znojmě 1987*. Znojmo, 1987, s. 98.

¹⁵⁰ Tamtéž, s. 98.

¹⁵¹ Pozůstalost Alberta Peka – prozatímní seznam. Státní okresní archiv v Berouně, Peka Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

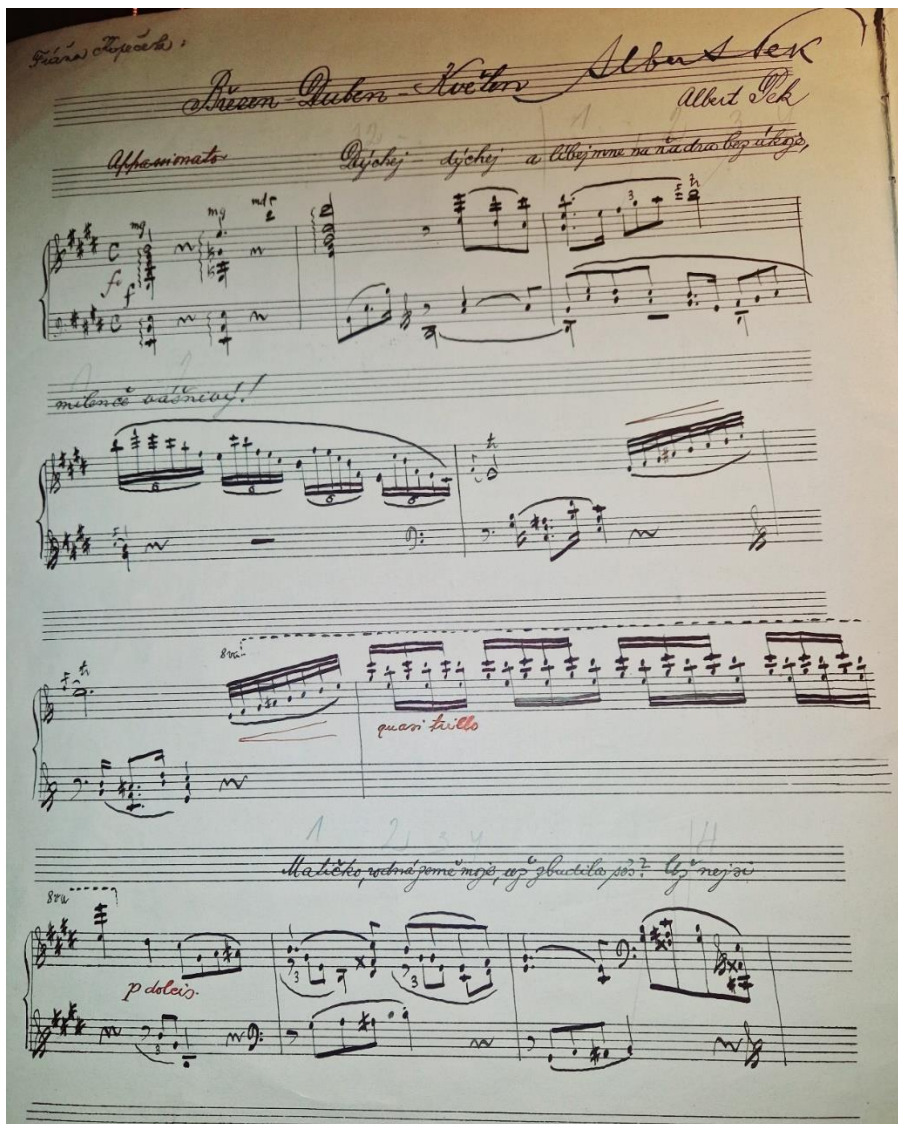
¹⁵² Notové zápisy úprav písní k pořadům se v Archivu Českého rozhlasu v Praze nedochovaly, ve výjimečných případech lze dohledat zvukovou nahrávku.

¹⁵³ Žádost ředitele Alberta Peka o ponechání ve službách Čsl. rozhlasu, český jazyk, strojopis, 4 listy, 11. 6. 1945, Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

¹⁵⁴ Jedná se o skladby, u nich se dochoval notový zápis, popř. z dochovaných pramenů známe jejich název.

¹⁵⁵ Nejčastěji se jedná o smyčcové kvartety, dále např. *Sonáta pro housle a klavír*, *Sonáta pro flétnu a klavír*, *Sonatina pro zobcovou flétnu a cimbál*.

národopisná pásma (3), skladby pro sólový cimbál, akordeon a dudy (40) a filmovou hudbu (5).

Obr. 3: Albert Pek: Březen – Duben – Květen. Foto: Archiv autorky.

Tiskem byla vydána jen malá část jeho skladeb či úprav: *Mateník*,¹⁵⁶ lidový tanec z Hořicka, věnován paní Bohumile Vilímkové, cyklus symfonických básní Bedřicha Smetany *Má Vlast*,¹⁵⁷ který Albert Pek upravil pro klavír, *Skladby pro kvartet*

¹⁵⁶ PEK, Albert: *Mateník*. Lidový tanec z Hořicka. Brno: Ol. Pazdírek, 1937.

¹⁵⁷ SMETANA, Bedřich: *Má Vlast*. Upravil Albert Pek. Praha: Karel J. Barvítius, 1918.

*zobcových fléten*¹⁵⁸ (Barokní pastorela, Taneční suita, Kovářská currenta), *Paterka*¹⁵⁹ (lidový tanec ze Znojemska v úpravě pro orchestr), *Lidové tance z Polabí*¹⁶⁰ (úpravy lidových tanců s klavírním doprovodem), *Betlém* (pro zpěv a klavír),¹⁶¹ *Malá suita na ruské motivy* (pro klavír),¹⁶² *Akvarely* (šest snazších skladeb pro klavír na 2 ruce).¹⁶³ Dále bylo tiskem vydáno celkem 19 skladeb pro cimbál.¹⁶⁴

Tvorbu Alberta Peka cele prostupuje jeho celoživotní vášeň ke sběru lidových písní, zejména z oblasti Polabí, kde autor strávil podstatnou část života. Lidové tance a písně jsou ve skladatelské tvorbě často využívány jako základní tematický materiál, se kterým autor dále pracuje a rozvíjí jej. Často se objevují motivy kultury východní Evropy (*Ruské tance* pro orchestr, melodramatická ruská pohádka *Marie Morevna*, *Lesgienka* pro cimbál a smyčcový orchestr) nebo inspirace španělskou hudbou (*Španělská suita* pro orchestr, *Serenáda na španělské motivy* pro smyčcový orchestr).

Svým zaměřením tvorba Alberta Peka vždy podléhala aktuálním pracovním potřebám skladatele – v období života ve Znojmě psal skladby pro děti a *Znojenskou filharmonii*, po přestěhování do Prahy potom úpravy písní a skladby pro studenty konzervatoře a úpravy lidových písní pro potřeby rozhlasových vysílání. Svým skladbám často dává programní názvy (melodram *Březen*, *duben*, *květen*, orchestrální skladba *Z Podkrkonoší*, *Erotické písně* pro sbor).

Dobová kritika hodnotí dílo Alberta Peka veskrze pozitivně. Hudební a filmový kritik Václav Hanno Jarka¹⁶⁵ píše o Pekově *Mateníku* pro klavír, že se jedná o „ohnivý tanec lidový brilantní faktury.“¹⁶⁶ Ladislav Vachulka¹⁶⁷ se obsáhle vyjadřuje k několika desítkám skladeb Alberta Peka, o díle *12 písniček pro děti* píše, že je stvořil „znalec dětského hlasu a naivity projevu“ a jsou pokrokové literárním obsahem i hudebně. *Dvě staročeské taneční suity* pro dudy považuje Ladislav Vachulka za „naprostou zvláštnost“ a označuje je jako jediné skladby, které technicky rozvíjejí

---

¹⁵⁸ PEK, Albert: *Skladby pro kvartet zobcových fléten*. Nakladatelství Vladimír Beneš, 1999.

¹⁵⁹ PEK, Albert: *Paterka*. Lidový tanec ze Znojemska. Praha: Český hudební fond, 1961.

¹⁶⁰ PEK, Albert: *Lidové tance z Polabí*. Praha, Svoboda, 1946.

¹⁶¹ PEK, Albert: *Betlém*. Praha: Melantrich, 1947.

¹⁶² PEK, Albert: *Petite suite sur des motifs russes*. Brno: Ol. Pazdírek, 1932.

¹⁶³ PEK, Albert: *Akvarely*. Praha: Karel J. Barvitius, 1919.

¹⁶⁴ Tématu se podrobněji věnuje následující podkapitola.

¹⁶⁵ Václav Hanno Jarka (1893–1968): filmový publicista, divadelní a hudební kritik, spisovatel

¹⁶⁶ PEK, Albert: *Leknínová královna*. Zpěvohra pro děti o 4 jednáních s proměnou. Brno: Ol. Pazdírek, 1924.

¹⁶⁷ PhDr. Ladislav Vachulka (1910–1986): český hudební pedagog, organolog, varhaník, profesor Pražské konzervatoře

hráče na dudy ve vyšším uměleckém měřítku. V celkovém hodnocení skladeb Alberta Peka Ladislav Vachulka zdůrazňuje, že „skladby jsou prací zkušeného skladatele, bez amatérských poklesků v harmonii a stavbě, zajímavé v instrumentaci, znalce technických možností nástrojů, pro které píše, a folkloristy nad jiné poučeného. Dovede na pravém místě využití různých lidových slohů dyndáků, dudáků i moravských hudců v přirozeném i idealizovaném stylu jednak ze soudobé praxe, ale i na základě prvků gotické, renesanční i barokní hudby, které se v lidové hudbě udržely.“¹⁶⁸

Z tvorby Alberta Peka v současné době bývají až na výjimky¹⁶⁹ uváděny pouze skladby pro cimbál, které jsou využívány jako výukový materiál na základních uměleckých školách a konzervatořích. Ostatní díla patří do kategorie v praxi nevyužívaných skladeb.

Skladatelské dílo Alberta Peka se nese spíše v tradičním duchu romantismu, modernistickým prvkům se vyhýbá. Autor pracuje se širokou škálou orchestrálních barev, skladby jsou proloženy až impresionisticky laděnými zvukovými plochami. Inspiraci pro svou tvorbu hledá v lidové písni. Kompozice Alberta Peka jsou tonálního rázu, zároveň však velmi harmonicky bohaté, často je využívána chromatika. Z hlediska formy se drží tradičních forem – využívá písňové formy, rondo, sonátovou formu.

Způsob práce s lidovou písní se v díle Alberta Peka často liší dle využití výsledného díla. Jako cvičení pro studenty na konzervatoři upravoval lidové tance v jednoduchém dvojhlase,¹⁷⁰ *Lidové tance z Polabí*¹⁷¹ jsou zpracovány spíše harmonicky, než že by k nim bylo přistupováno jako k novému uměleckému dílu. Oproti tomu *Mateník* (lidový tanec z Hořicka) autor zpracovává pro klavír v sonátové formě, kde je v provedení téma rozčleněno na jednotlivé motivy a je s nimi dále pracováno po harmonické stránce. Lidový tanec mateník je nejčastěji zpracovávaným tématem ve skladbách Alberta Peka.

---

¹⁶⁸ Posudek skladeb Alberta Peka, Dr. Ladislav Vachulka, český jazyk, strojopis, 3 listy, 28. 6. 1957, Státní okresní archiv v Berouně, Peka Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹⁶⁹ V roce 2001 zazněla Pekova Barokní pastorela v Ústředním kole celostátní soutěže žáků ZUŠ. *Ústřední kolo celostátní soutěže žáků základních uměleckých škol v komorní hře* [online]. [cit. 23. 11. 2023]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/file/37974_1_1/

¹⁷⁰ Příloha č. 1.

¹⁷¹ PEK, Albert: *Lidové tance z Polabí*. Praha, Svoboda, 1946.

6.1. Skladby pro cimbál

Poetičnost a zpěvnost – to jsou dvě vlastnosti, kterými lze popsat tvorbu Alberta Peka pro cimbál. Dle dosavadních znalostí napsal Albert Pek celkem 22 skladeb pro sólový cimbál, 4 skladby pro cimbál s doprovodem orchestru, 2 skladby pro orchestr s cimbálem, 8 skladeb pro komorní obsazení s cimbálem a 41 písní upravených pro zpěv s doprovodem cimbálu. Tvorba Alberta Peka pro cimbál čítá tedy 36 skladeb a 41 úprav lidových písní. *Druhý cimbálový koncert* a *Polka pro cimbál a smyčce* se nalézají v jeho pozůstalosti v SOKA Beroun, další skladby pak v soukromých archivech jednotlivců.

6.1.1. Skladby vydané v nakladatelství Cymbal-Edition Katerina Zlatníková Stuttgart

Alberta Peka je možno označit jako konzervativního skladatele, jenž se spíš vyhýbal modernistickým tendencím. Z hlediska formy využívá nejčastěji několikadílnou písňovou formu nebo rondo (*Meditace*). Pro díla Alberta Peka jsou typické časté agogické změny, jeho tvorba je striktně tonální. Autor pečlivě zapisuje výrazové nuance, jejichž dodržení po interpretovi vyžaduje.

Albert Pek ve svých skladbách umně pracuje s celým rozsahem nástroje, z technik hry na cimbál využívá především hru obalenými paličkami, z dalších prvků zařazuje *arpeggia*, *pizzicato* a *tremollo*.¹⁷²

Žádná z dochovaných skladeb Alberta Peka pro cimbál není přímou úpravou či variací lidové písně, ve všech skladbách je však patrná poetičnost vycházející z nepřímé inspirace lidovou písní. Tanec *Tarantella* není uváděn pouze tradičně v 6/8 taktu, ale je zde střídán dvoudobý a třídobý takt, kdy se autor pravděpodobně nechal inspirovat lidovými mateníky. *Divertimento* je věnováno převážně basové poloze nástroje, využívá melodické ozdoby i chromatické postupy.

---

¹⁷² Další techniky hry na cimbál jako hra kovovými paličkami nebo *glissando* Albert Pek znal, což dokládá jeho příspěvek o cimbálu v publikaci *Moderní instrumentace*, v praxi je však nevyužívá. BELFÍN, František, RYCHLÍK, Jan a VÁLEK, Jiří (edd.). *Moderní instrumentace*. Vyšší orchestrační technika jednotlivých hudebních nástrojů. Praha: Panton, 1959–1968, s. 629–640.

Tarantella

Albert Pek

Presto

Cymbal

Obr. 4: Albert Pek: Tarantella (1. – 10. takt, 6/8 takt). Foto: Archiv autorky.

72 molto ritenuto allarg.

78

Obr. 5: Albert Pek: Tarantella (od 78. taktu změna na 2/4 takt). Foto: Archiv autorky.

Rozjímavá až lyrická *Ekloga* uvedená v 6/8 taktu v tónině F dur střídá harmonické a melodické pasáže. Cyklus čtyř *Sonetů* představuje posluchači cimbál ve všech jeho rovinách – od romanticko-poetické barevné škály v *Sonetu I.*, až po virtuosní technicky komplikovanější *Sonet IV.*

Z dobové kritiky se k cimbálovým kompozicím Alberta Peka opět vyjadřuje Ladislav Vachulka. Ačkoli hodnotí posuzované sklady pro cimbál pozitivně, k většině děl přidává poznámku, že se „řadí do typu dobré zábavné hudby“ (*Lesgienka, Polka*

pro cimbál a orchestr) nebo o nich mluví jako o instruktivní literatuře (*Sonatina pro cimbál a hoboj nebo zobcovou flétnu, Sonety I.–IV.*), s čímž lze souhlasit.

Značná část děl Alberta Peka se dochovala především díky Kateřině Zlatníkové, absolventce oboru hra na cimbál na Pražské konzervatoři, která žila v Německu a zde vydávala skladby Alberta Peka ve svém nakladatelství *Cymbal-Edition Katerina Zlatníková Stuttgart*. Po její smrti pozůstalost rozprodána a originální notové záznamy se dostaly do osobního vlastnictví dalších soukromých osob.

Skladby Alberta Peka po cimbál vydané v nakladatelství *Cymbal-Edition Katerina Zlatníková Stuttgart* jsou spíše menšího rozsahu. Sám autor většinu z nich označoval jako etudy, kdy tyto skladby uváděl ve svém seznamu děl pro cimbál pod názvem *15 etud pro cimbál*.¹⁷³ Datace vzniku skladeb až na výjimky není možná, autor datum vzniku neuváděl.

Skladby vydané v nakladatelství Cymbal-Edition Katerina Zlatníková Stuttgart¹⁷⁴

<i>Poetische Etüde /Poetická etuda</i> (1957)	ISMN M-700289-01-0
<i>Ein altes Lied /Stará píseň</i>	ISMN M-700289-02-7
<i>Nocturno</i>	ISMN M-700289-03-4
<i>Melodie</i>	ISMN M-700289-04-1
<i>Sonett I., II., III.</i>	ISMN M-700289-05-8
<i>Sonett IV.</i>	ISMN M-700289-06-5
<i>Chromatische Etüde /Chromatická etuda</i>	ISMN M-700289-07-2
<i>Etuda A dur</i>	ISMN M-700289-08-9
<i>Divertimento</i>	ISMN M-700289-09-6
<i>Preludium</i>	ISMN M-700289-10-2

---

¹⁷³ Literatura o cimbálu a skladby zavedené na pražské konzervatoři. Strojopis, 2 listy, nedatováno. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹⁷⁴ *Kateřina Zlatníková* [online]. [cit. 22. 2. 2023]. Dostupné z: http://www.cymbal-zlatnikova.de/start_cesky.htm

<i>Tarantella</i>	ISMN M-700289-11-9
<i>Walzer /Valček</i>	ISMN M-700289-12-6
<i>Ekloga</i>	ISMN M-700289-24-9
<i>Etuda G dur</i>	ISMN M-700289-25-6
<i>Meditation</i>	ISMN M-700289-26-3
<i>Rhapsodie</i>	ISMN M-700289-27-0
<i>Sonatine</i> (pro cimbál a flétnu/ hoboje)	ISMN M-700289-28-7
<i>Lezginka</i> (pro cimbál a klavír)	ISMN M-700289-29-4
<i>Trio</i> (pro cimbál a dvě kytary)	ISMN M-700289-23-2

6.1.2. Díla dochovaná v rukopisech

Mezi díla dochovaná v rukopisech patří:

První cimbálový koncert

Druhý cimbálový koncert (s průvodem dechových nástrojů)

Polka pro cimbál a smyčcový orchestr

Lisztovy rhapsodie (pro sólový cimbál)

Arabesky

Pražské pomníčky

První cimbálový koncert pro cimbál a smyčce napsal Albert Pek pro svou studentku Anežku Krutzkou.¹⁷⁵ Datum vzniku není známo. Koncert je třívětý – 1. *Allegro moderato*, 2. *Andante*, 3. *Allegro moderato*.¹⁷⁶ Nahrávka koncertu byla pořízena 10. 9. 1959 ve studiu Československého rozhlasu v Praze v podání Kateřiny Zlatníkové a

¹⁷⁵ LIEBERMANNOVÁ, Jiřina 2023. Interview s cimbalistkou a pedagožkou. Rožnov pod Radhoštěm 20. 11. Realizace A. Tkáčová.

¹⁷⁶ V době psaní této práce se podařilo dohledat pouze cimbálový part Prvního cimbálového koncertu, bližší analýzu skladby tedy nebylo možné uskutečnit.

Pražského rozhlasového orchestru pod taktovkou Františka Dyka.¹⁷⁷ 1. větu tohoto koncertu nahrála Kateřina Zlatníková na své CD *Katerina ZLATNÍKOVÁ (Vol. 3) Zymbal - Konzerte mit Orchester*. Nahrávka byla pořízena 28. 6. 1972 za doprovodu *Radio Orchester Stuttgart*.¹⁷⁸

Vznik *Druhého koncertu pro cimbál s průvodem dechových nástrojů* Albert Pek klade do období od října 1960 do února 1961. Koncert je rovněž třívětý – 1. *Allegro moderato*, 2. *Andante*, 3. *Allegro vivace*. Sólový cimbál doprovází dechový orchestr ve složení 2 flétny, 2 hoboje, 2 klarinety, 2 lesní rohy a 2 fagoty. Sám autor pořídil také klavírní výtah koncertu. Poprvé koncert zazněl v Malém sále Pražské konzervatoře dne 21. 10. 1963, kdy se jako sólistka představila cimbalistka Marcela Voříšková, orchestr dirigoval Josef Spitzer.¹⁷⁹ Další provedení díla nejsou známy, stejně tak jako neexistují nahrávky koncertu.

Polka pro cimbál a smyčcový orchestr je, jak píše Ladislav Vachulka, „roztomilou estrádní skladbou.“¹⁸⁰ Jedná se o drobné dvouminutové dílo pro cimbál s doprovodem smyčcového orchestru ve složení 2 housle, viola, violoncello, kontrabas a triangel. Pojetí tradičního českého tance polky lze označit jako písňovou formu s částmi ABA. Smyčce po celou dobu zaujímají pouze doprovodných charakter, příznávkový doprovod, staccato. Téma je svižné, převážně v šestnáctinových hodnotách, autor střídá tóniny D dur, G dur, D dur.

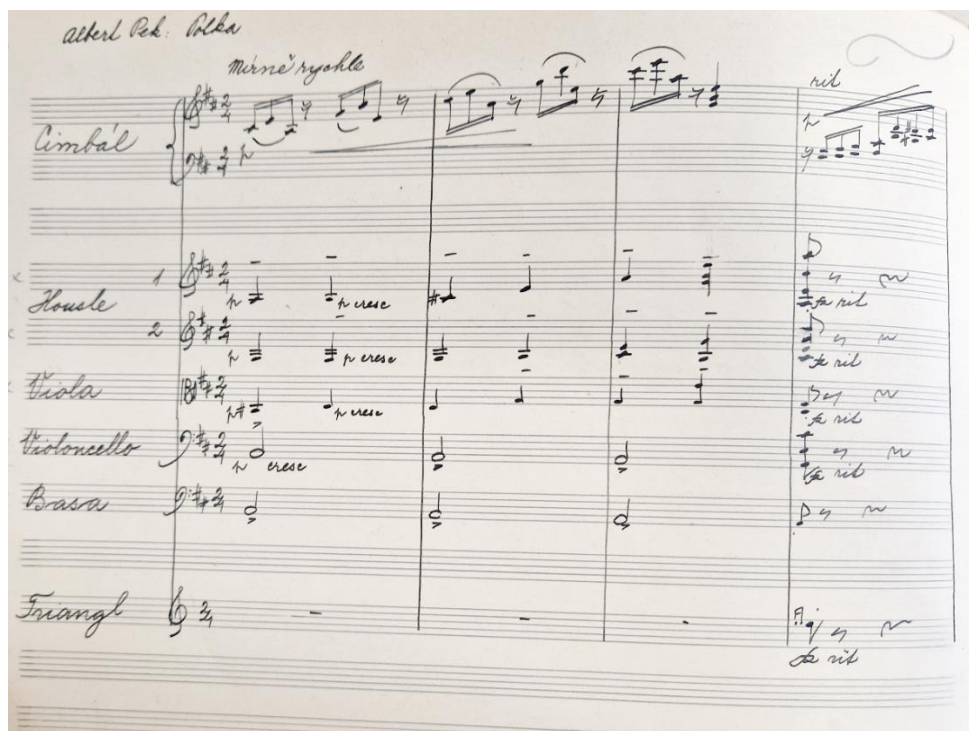
---

¹⁷⁷ *Koncert pro cimbál a smyčcový orchestr*. Archiv Českého rozhlasu v Praze, CR.HKV.2006.1484, DF09196.

¹⁷⁸ ZLATNÍKOVÁ, Kateřina: *Zymbal - Konzerte mit Orchester*. Karlsruhe: Wolfgang Wendel, 2002.

¹⁷⁹ Partitura *Druhého cimbálového koncertu*, rukopis, 58 listů, nedatováno. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹⁸⁰ Posudek skladeb Alberta Peka, Dr. Ladislav Vachulka, český jazyk, strojopis, 3 listy, 28. 6. 1957, Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Obr. 6: Albert Pek: Polka pro cimbál a smyčcový orchestr: Foto: Archiv autorky.

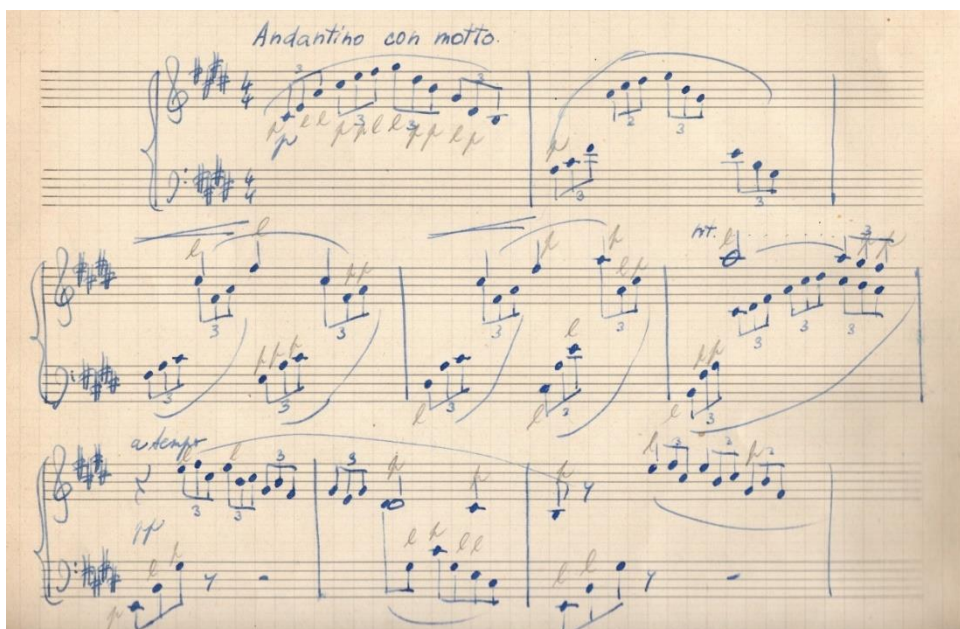
Lisztovy rhapsodie a *Arabesky* jsou transkripcemi skladeb *Uherské rapsodie* Franze Liszta a *Arabesque I., II.* Clauda Debussyho. Z *Uherských rapsodií* Albert Pek upravil pro cimbál rapsodii č. III a č. VIII.¹⁸¹ Skladatel zachovává původní délku děl včetně všech motivů, jeho úprava spočívá ve zjednodušení doprovodných figur, případně odstranění oktávového zdvojení melodie. Doprovodný akord v levé ruce původně klavírního partu Albert Pek pro potřeby cimbálu rozepisuje jako arpeggia.

¹⁸¹ *Uherské rapsodie* č. II a č. VII pro cimbál upravil skladatel František Jančík

Obr. 7: Albert Pek: Lisztovy rhapsodie. Foto: Archiv autorky.

Z *Arabesky č. I* Claude Debussyho Albert Pek odstranil charakteristický rytmus 3 ku 2 a v zápisu pro cimbál ponechal pouze rozklady akordů v triolách. Původní tóniny jsou u všech transkripcí zachovány.

Obr. 8: Rukopis Arabesky č. I Claude Debussyho v úpravě Alberta Peka. Foto: Archiv autorky.

Drobné dílo *Pražské pomníčky* s podtitulem *elegie padlým v pražských ulicích 1945* reaguje na události roku 1945. Konec 2. světové války sledoval Albert Peka z oken Českého rozhlasu, jak popisuje v deníkovém záznamu z 5. května 1945: „Vzpomínám s hrůzou na lynče v ulici Husově a krev na zdech Pensijního ústavu, na ruce zdvižené jako svíčky, duté rány do těl a strašnou cestu tří v řetězu lidí. Přestal jsem věřit v Boha, ale začal jsem věřit ve spravedlnost.“¹⁸²

6.1.3. Nedochovaná díla

Ostatní díla Alberta Peka pro cimbál se bohužel dohledat nepodařilo, z dochovaných dokumentů však známe jejich názvy, popř. nástrojové obsazení:

*22 lidových písní pro 1 hlas s průvodem cimbálu*¹⁸³

Lidové tance z Polabí (pro zpěv, housle, klarinet, 2 lesní rohy, kontrabas a cimbál)

19 lidových písní z Poluží (pro zpěv a cimbál)

Klobúčké zavádky z roku 1802 (pro 2 housle, 2 kontry, violu, violoncello, kontrabas a cimbál)

Ta klobúčká mája tenká (pro 2 housle, 2 kontry, violu, violoncello, kontrabas a cimbál)

Vlčnovské písničky (pro zpěv, flétnu, hoboj, klarinet, lesní roh, fagot, housle, violu, violoncello a cimbál)

Tance pro orchestr lidových a historických nástrojů (I. Danaj, II. Moravský minet, III. Gajdošská, IV. Kulaná, V. Kolo)

Renesanční lidové tance pro historické nástroje a cimbál

Čardáš pro housle, dudy a cimbál

Královničky z Troubska pro hudecký soubor, zpěv a cimbál

Serenáda pro sólový cimbál

---

¹⁸² K událostem 5. května 1945, deníkový záznam Alberta Peka, rukopis, 3 listy. Státní okresní archiv v Berouně, Peka Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹⁸³ Posudek skladeb Alberta Peka, Dr. Ladislav Vachulka, český jazyk, strojopis, 3 listy, 28. 6. 1957, Státní okresní archiv v Berouně, Peka Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Jihočeské tance pro soubor historických nástrojů a lidových nástrojů s cimbálem nebo erato-harfou (Šimlíček, Cvrček, Sousedka, Minet, Do kolečka)

Zbojníček (tanec pro moderní orchestr a cimbál)¹⁸⁴

Díky *Posudku skladeb Alberta Peka*, který napsal Ladislav Vachulka, známe charakter některých nedochovaných děl. O díle *22 lidových písní pro 1 hlas s průvodem cimbálu* Ladislav Vachulka píše, že se tyto úpravy písní pro cimbál „mohou směle přiřadit k úpravám Novákovým, Janáčkovým a Jindřichovým. Dokreslují hudebně obsah slovní, jsou osobité a nevybočí z ovzduší lidovosti. V cimbálové literatuře jsou ojedinělé. Každá z těchto písní má poetické ovzduší.“¹⁸⁵

Skladby Alberta Peka pro cimbál se jevíly být v době svého vzniku, kdy byly z cimbálové literatury známy pouze zcela charakterově odlišné skladby maďarských cimbálových škol, inovativní a nezvyklé. Zatímco maďarští skladatelé představují cimbál v jeho temperamentní, virtuózní rovině, Albert Pek promyšleně pracuje s barvou nástroje, charakterem se jedná spíše o skladby klidné až meditativní, skladatel často využívá pomalejší tempová označení jako *moderato* nebo *andante*. Skladby kontrastují i s kompozicemi, které pro své studenty napsal Vojtěch Brada, pedagog hry na cimbál na *Konzervatoři P. J. Vejvanovského v Kroměříži*. Jeho *30 osmitaktových cvičení pro cimbál* je ryze technického rázu. Autor představuje posluchačům cimbál nejen jako nástroj doprovodný využívaný v cimbálové muzice, ale jako nástroj sólový, který se může řadit mezi ostatní koncertní nástroje.

V současné době jsou kompozice Alberta Peka pro cimbál stále využívány jako instruktivní skladby ve vyšších ročnících základních uměleckých škol a na konzervatořích. Náročnější skladby, jako *První cimbálový koncert* a *Druhý cimbálový koncert*, uváděny nejsou. V prosinci 2023 plánuje *Konzervatoř P. J. Vejvanovského v Kroměříži* uspořádat koncert k výročí 70. let od úmrtí Alberta Peka.¹⁸⁶

---

¹⁸⁴ Literatura o cimbálu a skladby zavedené na pražské konzervatoři. Strojopis, 2 listy, nedatováno. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹⁸⁵ Posudek skladeb Alberta Peka, Dr. Ladislav Vachulka, český jazyk, strojopis, 3 listy, 28. 6. 1957, Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

¹⁸⁶ *Konzervatoř P. J. Vejvanovského Kroměříž* [online]. [cit. 23. 11. 2023]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/konzkm/mentions>

6.1.4. Analýza Druhého cimbálového koncertu

1. věta *Allegro moderato* je komponována v tradiční sonátové formě. Přestože se jedná o cimbálový koncert, 1. věta dává cimbálu jen omezený prostor a po většinu času zde působí spíše jako nástroj doprovodný.

Expozice začíná uvedením hlavního tématu v tónině D dur. Hlavní téma tvoří šestitaktová věta, v unisonu jej hraje cimbál a hoboje. Úvodní dvoutaktový motiv s výrazným rytmickým modelem čtvrt'ové noty s tečkou a osminové noty posléze autor znovu sekvenčně zopakuje a následně provede diminuci celého čtyřtaktí. Hlavní téma je tedy v podstatě periodou, nicméně závěť je zkráceno na polovinu hodnoty předvěti. Klarinety, lesní rohy a fagoty se ujímají funkce harmonického doprovodu.

2.
1. 9 min.

Allegro moderato

2 flétny
2 hoboe
2 klar. B.
2 les. rohy F
2 fagoty
Cimbál

p espress

1

Obr. 9: Druhý cimbálový koncert, 1. věta, hlavní téma (takt 2–8). Foto: Archiv autorky.

Následující krátká pasáž předjímá nové téma, nevýrazné po melodické i rytmické stránce, tvořeného spíše sekvenčně. Poté přichází opakování hlavního tématu v původní tónině, sóla se opět ujímá cimbál a hoboje.

Celkové zklidnění přináší oblast vedlejšího tématu v tónině H dur. Melodicky nápaditější vedlejší téma tvoří osmitaktová perioda, jež poprvé zaznívá v hobojevém partu, následně vedlejší téma opakují lesní rohy. Cimbál zde hlavní melodii doplňuje o melodické tóny.

Obr. 10: Druhý cimbalový koncert, 1. věta, vedlejší téma (takt 36–43). Foto: Archiv autorky.

Závěrečné melodicky nivelizované klarinetové téma (většinu jeho osmitaktového průběhu vyplňuje repetované cis) dospívá k dominantní A dur.

Obr: 11–12: Druhý cimbalový koncert, 1. věta, závěrečné téma (takt 68–75).
Foto: Archiv autorky.

Provedení začíná uvedením hlavního tématu v tónině Des dur (takt 114–120). Autor dále předvádí převážně jednoduché formy zpracování hlavního expozičního materiálu, nejprve uvede pouze první dvoutaktový motiv v imitaci lesních rohů. Vedlejší téma v Es dur (takt 126–130), opět není uvedeno celé. V mezivětách autor využívá akordy chromatické terciový příbuznosti, hlavní a vedlejší téma jsou nejčastěji doprovázeny základními tónickými kvintakordy.

Již po 32 taktech od nástupu provedení se vrací dominantní A dur. Akordické postupy zde doplňují vzestupné septoly, které jsou imitovány v jednotlivých hlasech.

V tom momentu autor přetne narůstající gradaci a v piano se vrací k hlavnímu tématu v hlavní tónině D dur, jež je sice uvedeno v plném rozsahu, nikoli však

v původním výrazu, představuje tak spíš jeho transformaci. Hoboje přidávají nové téma, jež intervalovými vztahy připomíná nevýrazné téma z oblasti hlavního tématu expozice. Celé provedení je zakončeno vedlejším tématem a variační prací s jeho částmi.

Repríza (takt 281) přináší návrat hlavního (D dur), vedlejšího (H dur) i závěrečného tématu (D dur). Následně autor jednotlivá témata znovu na způsob druhého provedení zpracovává: od taktu 343 hlavní téma (augmentace, tónina F dur), závěrečné téma v podání lesních rohů a klarinetů (od taktu 357, D dur), od taktu 355 rytmický náznak hl. tématu (augmentace, Fis dur), vedl. téma v tónině As dur (od taktu 382), závěrečné téma v tónině D dur (od taktu 402), které vrcholí na dominantě a přichází kadence cimbálu. V té autor pracuje především s prvky hlavního tématu, jehož jednotlivá znění jsou prokládána rozklady akordů a modulacemi. Kadence vrcholí hlavním tématem v oktávových postupech (*fortissimo*) a následný chromatický postup v basové poloze nástroje připraví návrat do původní tóniny. Za jediný technicky náročnější prvek kadence je možné považovat několikahlasá arpeggia, jinak je její průběh tvořen rozklady akordů v osminových hodnotách, interpret tak zde nedostává větší prostor, aby předvedl své technické dovednosti.

Handwritten musical score, measures 418-432. The score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The notation includes various rhythmic values, slurs, and dynamic markings such as *mf* and *marcato*. The measures are numbered 418, 420, 422, 424, and 432 on the left margin.

Handwritten musical score, measures 436-484. The score continues in the same key signature and time signature. It features complex rhythmic patterns, including triplets and sixteenth notes, and dynamic markings such as *f* and *resu*. The measures are numbered 436, 440, 444, 448, and 484 on the left margin.

Obr. 13–16: Druhý cimbálový koncert, 1. věta, cimbálová kadence (takt 416–75).

Foto: Archiv autorky.

Přichází závěrečná krátká coda, která již jen pracuje s harmonickými postupy základních kvintakordů TSD a jejich rozklady. V imitacích opět nastupují jednotlivé nástroje uvádějící tentokrát sestupný stupnicový postup v nepravidelném rytmickém útvaru septoly.

2. věta *Andante* přináší uklidnění a ztišení po bouřlivém závěru 1. věty. Z hlediska formy se jedná o rondovou formu *a b a c a coda*.

Flétny a cimbál zahajují část *a* jemným táhlým tématem (d moll) ve čtvrt'ových hodnotách. Doprovod tvoří cimbálová tři až sedmihlasá *arpeggia*, autor využívá kvintakordy a septakordy ve všech obrazech, k propojení pak průchodné tóny (tak 1–16). Od taktu 17 téma opakují hoboje ve dvojhlasě. Poslední opakování tématu části *a* v tónině A dur již předjímá část *b*.

Obr. 17: Druhý cimbalový koncert, 2. věta, téma části *a* (takt 1–8). Foto: Archiv autorky.

Část *b Caldamente* (takty 55–80) přináší nové téma v tónině *a moll*. Poklidný charakter skladby není nijak narušen, téma tvoří osmitaktová perioda, která poprvé zazní opět ve flétnách. Flétnové sólo tentokrát doprovází všechny nástroje orchestru, a to opakovanými tóny, jež dohromady tvoří harmonický celek. Cimbál zde tvoří harmonický doprovod ve formě akordických rozkladů. Od taktu 69 přichází harmonicky bohatá mezivěta končící v tónině *E dur* vrcholí velkým rozkladem akordu *gis moll*.

Obr. 18: Druhý cimbálový koncert, 2. věta, téma části *b* (takt 55–60). Foto: Archiv autorky.

Následně se navrácí část *a* (takty 81–95), tentokrát ve forte v tónině gis moll, téma se opakuje pouze jednou.

Zvrat nastává v části *c* *Animato* (takty 96–108). Přestože se jedná spíše o evoluční část skladby, nalezneme zde i náznaky periodičnosti. Již po 13 taktích následuje *ritardando* a návrat části *a* (109–124) v původní tónině d moll. Téma je opět uvedeno pouze jednou v podání fléten. Taktéž doprovodný part cimbálu je zachován ve stejném charakteru, nárazově se přidávají další nástroje.

Obr. 19–20: Druhý cimbálový koncert, 2. věta, téma části c (takt 96–100).

Foto: Archiv autorky.

2. věta je zakončena krátkou *codou* (takty 125–139), ve které se autor vrací krátce připomene evoluční část c a následuje návrat tématu části a (d moll). Coda

přináší zásadní dynamický zvrat, kdy se autor během krátkého úseku dostává z počátečního forte až do piana ve velkém rozkladu akordu F dur.

Vrcholná 3. věta *Allegro vivace* je virtuózně laděná, ze všech tří uvedených vět dává největší prostor cimbálu. Z hlediska formy je možné tuto větu považovat za sonátové rondo nižšího typu. Věta přináší nejen nová témata, připomíná také již témata uvedená v 1. větě. Časté jsou tonální a agogické změny.

Část A otevírá hlavní téma v podání cimbálu (takt 1–8). Mollová tónina (d moll), technika opakovaného tónu *double*, rychlý pohyb v šestnáctinových hodnotách a staccatový synkopický doprovod dechového orchestru dodávají tématu dramatický ráz. Taktéž harmonicky je téma pestré. Následně autor téma ještě jednou zopakuje v tónině fis moll a jeho úryvky sekvenčně zpracovává v tóninách c moll a e moll. K tématu se autor následně vrací v průběhu celé věty, pracuje s jeho částmi i v rámci doprovodných partů podbarvujících hlavní melodii.

Obr. 21: Druhý cimbálový koncert, 3. věta, hlavní téma části A (takt 1–8).

Foto: Archiv autorky.

Kontrastní vedlejší téma (takt 20–26) přináší zvrát dynamický (*piano*) i agogický (*meno mosso*). Legatově vedená melodie v podání hobojí a lesních rohů doprovází cimbál ve svižném pohybu v šestnáctinových hodnotách. S částí vedlejšího tématu autor následně pracuje harmonicky.

Obr. 22: Druhý cimbálový koncert, 3. věta, vedlejší téma části A (takt 1–8).
Foto: Archiv autorky.

Přichází připomínka hlavního tématu v tónině fis moll a d moll a následuje téma nové, charakterově velmi obdobné, opět v podání cimbálu. Část je zakončena majestátním závěrečným tématem (takt 113–118) v tónině A dur.

Pro část B je typická imitační práce, kdy autor opakuje týž motiv v jednotlivých hlasech. Náznakově se objevují prvky hlavního tématu z části A. Taktéž zde autor připomíná motiv hlavního tématu 1. věty (od taktu 208). Nové téma této části je velmi klidně lyricky laděné, v *pianu* zazní v podání hobojí.

Část A přináší návrat hlavního tématu v původní tónině d moll (takt 228), poté sekvenčně pracuje s částmi tématu. Následuje vedlejší téma, hlavní téma (D dur) v taktu 263 a závěrečné téma v taktu 271.

Část C (takt 279) a její dvě nová legátová expresivní témata opět zklidňují narůstající dramaticčnost kompozice. Část C zakončuje závěrečné téma části A (takt 301), skladba zde opět zrychluje a dostává se do své finální části A, jde autor znovu zopakuje hlavní téma nejprve v d moll a konečně finální uvedení hlavního tématu (takt 343) v jásavé D dur (*presto*) uzavírá celý koncert.

Handwritten musical score for the second cimbalon concerto, Part C, measures 260-267. The score is written for four staves (C1, C2, C3, C4) and includes dynamic markings such as "p dolce espress" and "mf espress". A circled number "27" is visible at the top of the first staff.

Handwritten musical score for the second cimbalon concerto, Part C, measures 260-267. The score is written for four staves (C1, C2, C3, C4) and includes dynamic markings such as "mf" and "mf espress". A circled number "27" is visible at the top of the first staff.

Obr. 23–24: Druhý cimbalový koncert, 3. věta, části C (takt 260–267). Foto: Archiv autorky.

Celkově lze říci, že autor se ve skladbě striktně drží tradičního sonátového tonálního plánu a ani v harmonii se nepokouší zařadit prvky moderní harmonie 20. století. Pro doprovod jednotlivých témat autor využívá základní kvintakordy TSD, případně akordy II. a VI. stupně. V mezivětech a modulačních částech se objevují akordy chromatické terciové příbuznosti, typický je chromatický postup basové linky. Stejně tak jako ve většině ostatních dochovaných kompozicích pro cimbál, ani zde se neobjevuje přímá inspirace lidovou písní, a to ani melodická, ani rytmická.

Práce s jednotlivými tématy se zakládá především na jejich uvedení v různých tóninách, přičemž jednotlivá provedení spojují krátké mezivěty modulačního charakteru.

Technické možnosti cimbálu využívá autor jen velmi omezeně. Pokud cimbál nehraje hlavní melodickou linku, jeho part tvoří rozklady kvintakordů a septakordů, příznávkový doprovod a sekvence. V sólových částech se objevují *arpeggia*. Autor tak pravděpodobně reagoval na technické predispozice hráče, pro kterého koncert vznikal. Vzhledem k faktu, že studenti oboru hra na cimbál se s nástrojem seznamovali na konzervatoři a často cimbál dostudovali jako vedlejší obor, lze předpokládat, že jejich technická vyspělost nedosahovala tehdy příliš vysoké úrovně.

Závěr

Přínos Alberta Peka lze spatřovat především v tom, že svou pedagogickou a skladatelskou činností významně přispěl k rozvoji oboru a etablování cimbálu jako koncertního nástroje. Sám však stál na počátku této cesty, měl příliš málo interpretačních zkušeností, aby dokázal plně využít možností tohoto nástroje. Jeho skladby pro cimbál jsou proto v současné době využívány spíše jako instruktivní literatura pro žáky vyšších ročníků základních uměleckých škol a studenty konzervatoří. První a druhý cimbálový koncert dnes patří k již neuváděným skladbám.

Byla zjištěna existence celkem 36 skladeb Alberta Peka pro cimbál a 41 úprav lidových písní pro zpěv s doprovodem cimbálu, u některých z nich se však nedochoval notový zápis a známe tak pouze názvy děl. V pozůstalosti Alberta Peka se podařilo dohledat skladby *Druhý cimbálový koncert* a *Polka česká pro cimbál a smyčce*, která dosud nebyla uvedena.

Práce přinesla také nové poznatky o metodách výuky hry na cimbál na Pražské konzervatoři či okolnosti vzniku i zániku tohoto studijního oboru.

Albert Pek přispěl k rozvoji a organizaci hudebního života ve Znojmě. Jako rozhlasový pracovník vytvořil řadu kvalitních folklorních pořadů pravidelně uváděných v rozhlase. Velká část pozůstalosti, která se bohužel nedochovala, pravděpodobně ukrývala zápisy lidových písní z nejrůznějších regionů.

Tato práce nedokázala vyčerpat všechny možnosti daného tématu. Jako zajímavá a dosud nepojednaná se jeví například hudba Alberta Peka k filmům Jiřího Trnky. Stejně tak není dosud zmapována umělecká Pekova tvorba pro raritní lidový nástroj dudy, přičemž lze předpokládat, že stejně jako v případě cimbálu vzniklo podstatně více skladeb, než je možné dohledat v archivních pramenech. Archiv Českého rozhlasu obsahuje kolem padesáti nahrávek úprav lidových písní Alberta Peka, jež rovněž mohou být zajímavým dokladem jeho sběratelské činnosti a následného skladatelova zpracování.

Resumé

Bakalářská diplomová práce se zabývá životem a dílem Alberta Peka (21. 10. 1893 Poděbrady – 20. 3. 1972 Praha), skladatele, pedagoga a sběratele lidových písní v kontextu historických událostí 2. poloviny 20. století. Albert Pek vystudoval Pražskou konzervatoř (1908–1916), obory hra na klavír a hra na varhany, kompozici studoval soukromě u Josefa Suka.

V průběhu své pedagogické kariéry působil jako ředitel *Městské hudební školy* ve Znojmě (1920–1938) a jako pedagog *Pražské konzervatoře*, kde vyučoval obory hra na cimbál a hra na dudy. Pro studenty oddělení lidových nástrojů na *Pražské konzervatoři* vznikla podstatná část jeho skladatelské tvorby, kdy nedostatek skladeb pro výuku hry na lidové nástroje řešil mimo jiné tvorbou vlastní. Nelze pominout fakt, že Oddělení lidových nástrojů na *Pražské konzervatoři* vzniklo zejména vlivem komunistického režimu a jeho snahy o odporu vzniku folklorních souborů, jejichž řady měli doplnit a umělecky pozvednout absolventi *Pražské konzervatoře* ve hře na lidové nástroje.

Se sběrem lidových písní Albert Pek pravděpodobně započal během svého pobytu ve Znojmě a následně tuto činnost zintenzivnil po návratu do Prahy, kdy jako rozhlasový referent podnikal služební cesty do nejrůznějších oblastí Československa za účelem sběru lidových písní. Sesbíraný materiál následně upravoval pro potřeby rozhlasových relací a podílel se na vydání několika zpěvníků.

Ze skladatelského díla Alberta Peka známe 104 skladeb a přes 1500 úprav lidových písní. V jeho díle nalezneme především orchestrální skladby, dále skladby pro klavír, komorní skladby, smyčcové kvartety, melodramy, sbory mužské, ženské i smíšené, písně, dětské zpěvohry, opery, baletní pantomimu, národopisná pásma, skladby pro sólový cimbál, akordeon a dudy a filmovou hudbu. Celou tvorbou skladatele prostupuje jeho celoživotní záliba ve sběru lidových písní, která se stává přímou i nepřímou inspirací Pekových děl.

Zvláštní pozornost práce věnuje skladbám Alberta Peka pro cimbál, neboť tyto skladby jsou dodnes hráči na cimbál interpretovány. Bylo zjištěno, že skladatel zkomponoval celkem 36 skladeb pro cimbál a 41 úprav lidových písní pro zpěv

s doprovodem cimbálu. Nově byla v archivní pozůstalosti skladatele nalezena skladba *Polka pro cimbál a smyčcový orchestr* a *Druhý cimbálový koncert*.

Albert Pek je významnou hudební osobností především na regionální úrovni. Bohatou měrou přispěl k rozvoji kulturního života ve Znojmě a nepochybně se zasloužil o rozvoj oboru hra na cimbál, kde jsou jeho skladby dodnes využívány jako základní instruktivní literatura pro tento nástroj. Osobnost Alberta Peka se tak stala nedílnou součástí historie vývoje hry na cimbál, kdy se jako jeden z prvních pedagogů tohoto oboru na konzervatoři zasloužil o etablování cimbálu jako koncertního nástroje.

Summary

The bachelor's diploma thesis deals with the life and work of Albert Pek (21 October 1893 Poděbrady – 20 March 1972 Prague), a composer, teacher and collector of folk songs in the context of historical events of the first half of the 20th century. Albert Pek studied at the Prague Conservatory (1908–1916), majoring in piano and organ, he studied composition privately with Josef Suk.

During his teaching career, he worked as the director of the Municipal Music School in Znojmo (1920-1938) and as a teacher at the Prague Conservatory, where he taught dulcimer and bagpipes. A substantial part of his compositional work was created for the students of the folk instruments department at the Prague Conservatory, when he solved the lack of compositions for teaching playing folk instruments by contacting other composers as well as by composing on his own. One cannot ignore the fact that the department of folk instruments at the Prague Conservatory was created mainly due to the influence of the communist regime and its efforts to resist the creation of folklore ensembles, whose ranks were to be supplemented and artistically enhanced by the graduates of the Prague Conservatory in playing folk instruments.

Albert Pek probably started collecting folk songs during his stay in Znojmo and subsequently intensified this activity after returning to Prague, when as a radio operator he undertook business trips to various regions of Czechoslovakia for the purpose of collecting folk songs. He subsequently edited the collected material for the needs of radio programs and participated in the publication of several hymnals.

There are 104 compositions and over 1,500 adaptations of folk songs known from Albert Pek's compositional works. In his works we find mainly orchestral pieces, as well as pieces for piano, chamber pieces, string quartets, melodramas, men's, women's and mixed choirs, songs, children's songs, operas, ballet pantomime, folk bands, pieces for solo dulcimer, accordion and bagpipes and film music. The composer's entire work is permeated by his lifelong interest in collecting folk songs, which becomes a direct and indirect inspiration for Pek's works. By their character,

The work pays special attention to Albert Pek's compositions for dulcimer, as these compositions are still interpreted by dulcimer players today. The research revealed the existence of a total of 36 compositions for dulcimer 41 arrangements of

folk songs for singing with dulcimer accompaniment. Polka for dulcimer and string orchestra and Second dulcimer concerto were recently found in the composer's archive.

Albert Pek is an important musical figure, especially at the regional level. He greatly contributed to the development of cultural life in Znojmo and undoubtedly contributed to the development of the field of playing the dulcimer, where his compositions are still used today as basic instructional literature for this instrument. The personage of Albert Pek thus became an integral part of the history of the development of playing the dulcimer, when, as one of the first pedagogues of this field at the conservatory, he contributed to the establishment of the dulcimer as a concert instrument.

Prameny a literatura

Archivní prameny

Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Státní oblastní archiv Praha, Matrika narození, Poděbrady 1891–1900.

Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Korespondence

Dopis ředitelky OA Beroun řediteli OA Znojmo, strojopis. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Dopis Bohuše Maubera, předsedy kuratoria Městské hudební školy ve Znojmě, Městské radě ve Znojmě, strojopis, 31. srpna 1926, 1 list + příloha telegram A. Peka. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Dopis Alberta Peka závodní radě Čsl. Rozhlasu, věc: Albert Pek, referent hud. odd., přidělení přiměřeného bytu, strojopis, 16. července 1945. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Dopis Alberta Peka Leoši Zemanovi, strojopis, 26. listopadu 1965. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Dopis Josefa Hájka Albertu Pekovi, rukopis, 19. 10. 1971. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Dopis Místního národního výboru v Táboře Albertu Pekovi, strojopis, 19. 8. 1953. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Dopis Alberta Peka IV. Odboru ministerstva informací, věc: Žádost ředitele Alberta Peka o ponechání ve službách Čsl. Rozhlasu strojopis, 5 listů, 11. června 1945.

Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Dopis Alberta Peka prof. K. H. Jirákovi, věc: Žádost o prodloužení dovolené, strojopis, duben 1941. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Dopis Kruhu přátel českého jazyka (pobočka v Poděbradech) Albertu Pekovi, strojopis, 17. 10. 1949. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Dopis Alberta Peka Hudební komisi při J. N. V., strojopis, 11. 11. 1949. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Rukou psaná poznámka na dopisu Ministerstva dopravy adresovanému Českému rozhlasu, podpis nerozluštěn. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Dopis právního oddělení rozhlasu Albertu Pekovi, strojopis, březen 1940. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Dopis osobního oddělení rozhlasu Albertu Pekovi, strojopis, 5. 3. 1954. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Úřední dokumenty

Osobní dotazník Alberta Peka, německý jazyk, strojopis, 18. 1. 1940, Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Osobní dotazník Alberta Peka, český jazyk, strojopis, 16. 3. 1940, Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Žádost ředitele Alberta Peka o ponechání ve službách Čsl. Rozhlasu, strojopis, 11. 6. 1945. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Opis Povolení rozvodu od stolu a lože Ck VIIIa 427/43-18, Krajský soud civilní v Praze, odd. VIII., 4. ledna 1944, strojopis. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Anzeige über Verheiratung, strojopis. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Hlášení o národopisném zájezdu na Šumavu, strojopis, 2 listy, 18. 2. 1947. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Pověření funkcí referenta pro folkloristické písně, strojopis, 16. 4. 1943. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Služební příkaz vydaný dr. Z. Morávkem a prof. K. H. Jirákem, strojopis, 2. 3. 1943. Archiv Českého rozhlasu v Praze, Osobní složka Alberta Peka, karton OS PEJCH-PEJŠ, neinventarizováno.

Členský průkaz Československé sociální demokracie, 1947. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Rozhlasové pořady a přednášky

Lidoví zpěváci: pásmo lidových písní s vyprávěním, příprava Alberta Peka k natáčení rozhlasového pořadu, strojopis, 6 listů, natáčeno 23. 2. 1946. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Pouť za písničkou, text Arnošta Koláře, strojopis, 21 listů, 25. 10. 1946. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Jak jsem sbíral národní písně na Kouřimsku, příprava Alberta Peka k natáčení rozhlasového pořadu, strojopis, 6 listů, vysíláno 25. 6. 1948. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Jak jsem sbíral písně na Neveklovsku, proslov Alberta Peka ke koncertu pořádanému rodáckým spolkem, strojopis, 11 listů, 8. 2. 1947. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Lidová píseň jihočeská, přednáška Alberta Peka pro rodácký spolek „Doudlebanů v Praze“, strojopis, 7 listů, 19. 4. 52. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Albert Pek: Moje vzpomínky na Pražský rozhlasový orchestr, strojopis, 7 listy, 24. 11. 1958. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Další archiválie

a) strojopisy

Organisace národopisného oddělení, text Alberta Peka určený vedení rozhlasu, strojopis, 2 listy, 29. 5. 1947. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Program národopisně reportážního zájezdu na Šumavu, strojopis, 2 listy, 19. 9. 1947. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Albert Pek: Současný stav hudební tvorby pro lidové nástroje, referát pro subkomisi malých instrumentálních skladeb, strojopis, 6 listů, nedatováno. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Pozůstalost Alberta Peka – prozatimní seznam. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Posudek skladeb Alberta Peka, Dr. Ladislav Vachulka, český jazyk, strojopis, 3 listy, 28. 6. 1957, Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Literatura o cimbálu a skladby zavedené na pražské konzervatoři. Strojopis, 2 listy, nedatováno. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

b) Rukopisy

Popis prozatimní činnosti národopisného oddělení a vize do budoucna, rukopis, nedatováno. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Seznam studentů Oddělení lidových nástrojů, rukopis, nedatováno. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Metodické pokyny ke studiu hry na cimbál. Opis dokumentu Alberta Peka pořídila studentka oboru hra na cimbál Magdalena Bílková Tůmová, 4 listy, nedatováno. Archiv autorky.

Partitura Druhého cimbálového koncertu, rukopis, 58 listů, nedatováno. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

K událostem 5. května 1945, deníkový záznam Alberta Peka, rukopis, 3 listy. Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Literatura

BELFÍN, František, RYCHLÍK, Jan a VÁLEK, Jiří (edd.). *Moderní instrumentace*. Vyšší orchestrační technika jednotlivých hudebních nástrojů. Praha: Panton, 1959–1968.

BRADA, Vojtěch. Zakladatelská generace školy léta 1949–1951. In: Kolektiv autorů: *30 let konzervatoře v Kroměříži. 1949–1979*. Kroměříž: SRPŠ při konzervatoři v Kroměříži, 1979, s. 14–22.

GARDAVSKÝ, Čeněk a kol. *Skladatelé dneška*. Praha: Panton, 1961.

HOLÝ, Dušan. *Lidová kultura*. Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska. Praha: Mladá fronta, 2007.

KNAPÍK, Jiří. *V zajetí moci*. Kulturní politika, její systém a aktéři 1948–1956. Praha: Libri, 2006.

MARKL, Jaroslav. *Nejstarší sbírky českých lidových písní*. Praha: Supraphon, 1987.

OPEKAR, Aleš. World Music v Českém rozhlase: svár folklorních kořenů a etno modernizací. In: PŘIBYLOVÁ, Irena a UHLÍKOVÁ, Lucie (edd.). *Od folkloru k world music: O paměti*. Náměšť nad Oslavou: Městské kulturní středisko, 2018.

PAVLICOVÁ, Martina a UHLÍKOVÁ, Lucie. *Od folkloru k folklorismu*. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku. Brno: Ústav lidové kultury, 1997.

PECHÁČEK, Stanislav. *Lidová píseň a sborová tvorba*. Praha: Karolinum, 2010.

PEK, Albert. Oddělení lidových nástrojů pražské konzervatoře. In.: HOLZKNECHT, Václav (ed.). *150 let pražské konzervatoře*. Sborník k výročí ústavu. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961, s. 226–228.

SEKANINA, František. *Album representantů všech oborů veřejného života československého*. Praha: Umělecké nakladatelství Josef Zeibrdlich, 1927.

SKÁLA, Daniel a KUSÁK, Jiří. *Hudebněanalytická a interpretační sonda do české artificiální hudby pro cimbál v období 1945-1989*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě 2014.

STANISLAV, Josef. O masové písni a jejím dnešním významu. In: *Sborník přednášek, proslovených na I. mezinárodním sjezdu skladatelů a hudebních kritiků*. Praha: Syndikát Českých skladatelů 1947, s. 64–68.

STÁREK, Zdeněk: *Slovník českých sbormistrů*. Část 2, M–Ž, Praha: Divadelní ústav, 1982.

ŠTĚDRŇ, Bohumír. Albert Pek. In: ČERNUŠÁK, Gracian, ŠTĚDRŇ, Bohumír a NOVÁČEK, Zdenko. *Československý hudební slovník osob a institucí*. Sv. 2, M–Ž. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1965, s. 272.

TUNKA, Zdeněk. K 15. výročí úmrtí hudebního skladatele Alberta Peka. In: *Ročenka Okresního archivu ve Znojmě 1987*. Znojmo, 1987, s. 92–100.

Diplomové práce

CIMPL, Vojtěch. *90 let Českého rozhlasu*. Plzeň, 2014. Bakalářská diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta pedagogická.

SVOBODA, Libor. *Albert Pek a hudební život ve Znojmě v meziválečné době*. Brno, 2015. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta.

KÁČER, Jan. *Cimbál a cimbalisté na Uherskohradištsku*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta.

KUČEROVÁ, Judita. *Sběratel lidových písní Martin Zeman z Velké nad Veličkou (1854–1919)*. Brno, 2010. Habilitační práce. Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta.

SKÁLA, Daniel. *Cimbál jak ho neznáme (interpretačně didaktická sonda)*. Ostrava, 2007. Diplomová práce. Ostravská univerzita. Pedagogická fakulta.

Články z periodik

DVOŘÁK, Rudolf. Výkaz došlých podání. *Věstník České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění*, roč. 27 (1918), č. 3–4, s. 77.

JAN, Antonín. Koncerty (Ukrajinský sbor. – Hlahol Vinohradský). *Venkov*, roč. 14 (1919), č. 126, s. 3.

MACOUN, Eman. Vzpomínky „Krále ohniváčků“. *Znojensko*, 21. 1. 1997, s. 11.

NEDVÍDEK, Ladislav. Zpěvem k srdci. *Náš rozhlas*, roč. 15 (1948), č. 19, s. 6.

NEDVÍDEK, Ladislav. K národopisným slavnostem ve Strážnici na Moravě. *Náš rozhlas*, roč. 14 (1947), č. 26, s. 5.

NEDVÍDEK, Ladislav. Krojové a národopisné družiny na naše výstavy. *Náš rozhlas*, roč. 15 (1948), č. 9, s. 2.

NEDVÍDEK, Ladislav. Naše hudební dary SSSR. *Náš rozhlas*, roč. 14 (1947), č. 47, s. 3.

NECHVÁTAL, Josef. S notami a muzikou spojil celý svůj život. *Moravské noviny Rovnost*, 20. 3. 1997, s. 11.

NECHVÁTAL, Josef. Skladatel, dirigent a pedagog Albert Pek. *Znojemsko*, 25. 3. 1997, s. 5.

NECHVÁTAL, Josef. Obrázky z historie: Albert Pek. *Znojemské listy*, 22. 3. 1997, s. 4.

PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie. „Něco za něco...“ – “ Quid Pro Quo”: Folklorní hnutí v českých zemích ve světle totalitární kulturní politiky. *Český lid*, roč. 105 (2018), č. 2, s. 177–198.

PEK, Albert. Dudy. *Hudební národ*. Časopis pro mládež. 1932, s. 102–104.

PEK, Albert. Dyndácká hudba na skřípky. *Národopisný věstník československý*, roč. 32 (1951), s. 21.

PEK, Albert. Vítězslav Novák na Bítově a ve Znojmě. *Hudební besídka*, roč. 2 (1925–1926), s. 57–59.

PEK, Albert. Kleinův hmatník. *Hudební besídka*, roč. 2 (1925–1926), s. 27–29.

PEK, Albert. Czaldy–waldy. *Hudební rozhledy*, roč. 9 (1956), č. 19, s. 822.

JŮNOVÁ MACKOVÁ, Adéla. Státní ústav pro lidovou píseň Československá akademie věd 1952–1953. *Český lid*, roč. 102 (2005), č. 4, 419–435.

MARKL, Jaroslav. Albert Pek 1893–1972. *Národopisné aktuality*, roč. 9 (1972), s. 208–209.

SOUKUP, Lubomír. Štědrý den na Sušicku. *Český lid*, roč. 36 (1949), č. 11/12, s. 216–222.

STAVĚLOVÁ, Daniela. Zítra se bude tančit všude, aneb jak jsme se protancovali ke svobodě. Dichotomie tzv. folklorního hnutí druhé poloviny 20. století. *Český lid*, roč. 104 (2017), č. 4, s. 411–432.

VYCPÁLEK, Vratislav. Caldý Valdy. *Český lid*, roč. 45 (1958), č. 4, s. 191.

VYCPÁLEK, Vratislav. Vožicko v písni. *Český lid*, roč. 37 (1950), č. 9/12, s. 213–232.

ZEMAN, F. K. Zpěvem k srdci. *Náš rozhlas*, roč. 15 (1948), č. 41, s. 3.

Rozhovory

BACHTÍKOVÁ, Vlasta 2016. Interview s flétnistkou a bývalou studentkou Alberta Peka. Praha 3. 4. Realizace záznamu A. Tkáčová, zvukový záznam, archiv autorky.

KRUTZKÁ, Anežka 2019. Interview s bývalou studentkou Alberta Peka. Praha 27. 10. Realizace záznamu A. Tkáčová, zvukový záznam, archiv autorky.

LIEBERMANNOVÁ, Jiřina 2023. Interview s cimbalistkou a pedagožkou. Rožnov pod Radhoštěm 15. 11. Realizace A. Tkáčová.

MÁLEK, Jan 2019. Emailová korespondence s hudebním skladatelem a bývalým studentem Alberta Peka. 29. 11. Archiv autorky.

PRADÁČ, Jan 2019. Interview s bývalým studentem Alberta Peka. Praha 26. 10. Realizace záznamu A. Tkáčová, zvukový záznam, archiv autorky.

PRADÁČ, Jan 2023. Emailová korespondence s bývalým studentem Alberta Peka. 21. 2. Archiv autorky.

KRUTZKÁ, Anežka 2019. Interview s bývalou studentkou Alberta Peka. Praha 27. 10. Realizace záznamu A. Tkáčová, zvukový záznam, archiv autorky.

TŮMOVÁ BÍLKOVÁ, Magdalena 2023. Interview s bývalou studentkou Alberta Peka. Praha 6. 3. Realizace záznamu A. Tkáčová, zvukový záznam, archiv autorky.

Internetové zdroje

Albert Pek [online]. [cit. 14. 11. 2023]. Dostupné z:

https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?text=albert+pek&submit=Vyhledat&task=search.search_quick&option=com_mdictionary

Albert Pek [online]. [cit. 10. 2. 2023]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Albert_Pek

Kateřina Zlatníková [online]. [cit. 22. 2. 2023]. Dostupné z: http://www.cimbal-zlatnikova.de/start_cesky.htm

Konzervatoř P. J. Vejvanovského Kroměříž [online]. [cit. 23. 11. 2023]. Dostupné z:

<https://www.facebook.com/konzkm/mentions>

MgA. Magdalena Bilková Tůmová [online]. [cit. 23. 2. 2023]. Dostupné z:

<http://www.bilkovatumova.euweb.cz/>

Pek, Albert – osobní fond (1916–1972) [online]. [cit. 22. 1. 2023]. Dostupné z:

<https://aplikace.mvcr.cz/archivni-fondy-cr/VysledkyHLEDANI.aspx?stranka=1&id=2212020101037#2212020101037>

SOBOTKA, Mojmír. *Zdeněk Bláha* [online]. Český hudební slovník osob a institucí [cit. 1. 5. 2023]. Dostupné z:

https://slovník.ceskyhudebnislovník.cz/component/mdictionary/?task=record.record_detail&id=7887

Ústřední kolo celostátní soutěže žáků základních uměleckých škol v komorní hře [online]. [cit. 23. 11. 2023]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/file/37974_1_1/

ZAPLETAL, Petar. *Český rozhlas* [online]. Český hudební slovník osob a institucí [cit. 1. 2. 2023]. Dostupné z:
https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_print&tmpl=component&id=4425

Rozhlasové pořady

VEJVODA, Zdeněk. Vzpomínka na Alberta Peka, zakladatele tradice hudebních národopisných pořadů v rozhlase. In: *Špalíček lidových písní* [rozhlasový pořad], 20. 3. 2022.

PEK, Albert a WENIG, Jan. *Vzpomínáme s Albertem Pekem*. Archiv Českého rozhlasu v Praze, CR.ARCH.1963.98, DF04258, vysíláno 10. 10. 1963.

Audiozáznamy a CD

PEK, Albert: *Koncert pro cimbál a smyčcový orchestr*. Archiv Českého rozhlasu v Praze, CR.HKV.2006.1484, DF09196.

ZLATNÍKOVÁ, Kateřina: *Zymbal – Konzerte mit Orchester*. Karlsruhe: Wolfgang Wendel, 2002.

Hudebniny

HÁBA, Karel, PÍCHA, František a PEK, Albert: *Národní zpěvníček*. Sto českých lidových písní. Praha: Orbis, 1949.

PEK, Albert: *Akvarely*. Praha: Karel J. Barvitijs, 1919.

PEK, Albert: *Betlém*. Praha: Melantrich, 1947.

PEK, Albert a ARTUŠEK, Antonín. *České dožínky*. Dožínková scéna se zpěvy. Praha: Brázda, 1948.

PEK, Albert: *Mateník*. Lidový tanec z Hořicka. Brno: Ol. Pazdírek, 1937.

PEK, Albert: *Leknínová královna*. Zpěvohra pro děti o 4 jednáních s proměnou. Brno: Ol. Pazdírek, 1924.

PEK, Albert. *Lidové písně a tance z Polabí*. Praha: Svoboda, 1946.

PEK, Albert. *Paterka*. Lidový tanec ze Znojemska. Praha: Český hudební fond, 1961.

PEK, Albert: *Petite suite sur des motifs russes*. Brno: Ol. Pazdírek, 1932.

PEK, Albert: *Skladby pro kvartet zobcových fléten*. Nakladatelství Vladimír Beneš, 1999.

SMETANA, Bedřich: *Má Vlast*. Upravil Albert Pek. Praha: Karel J. Barvitijs, 1918.

TARJÁNI, Tóth Ida – FALKA, József: *Cimbalom iskola I*. Budapešť: Zeneműkiadó Vállalat, 1958.

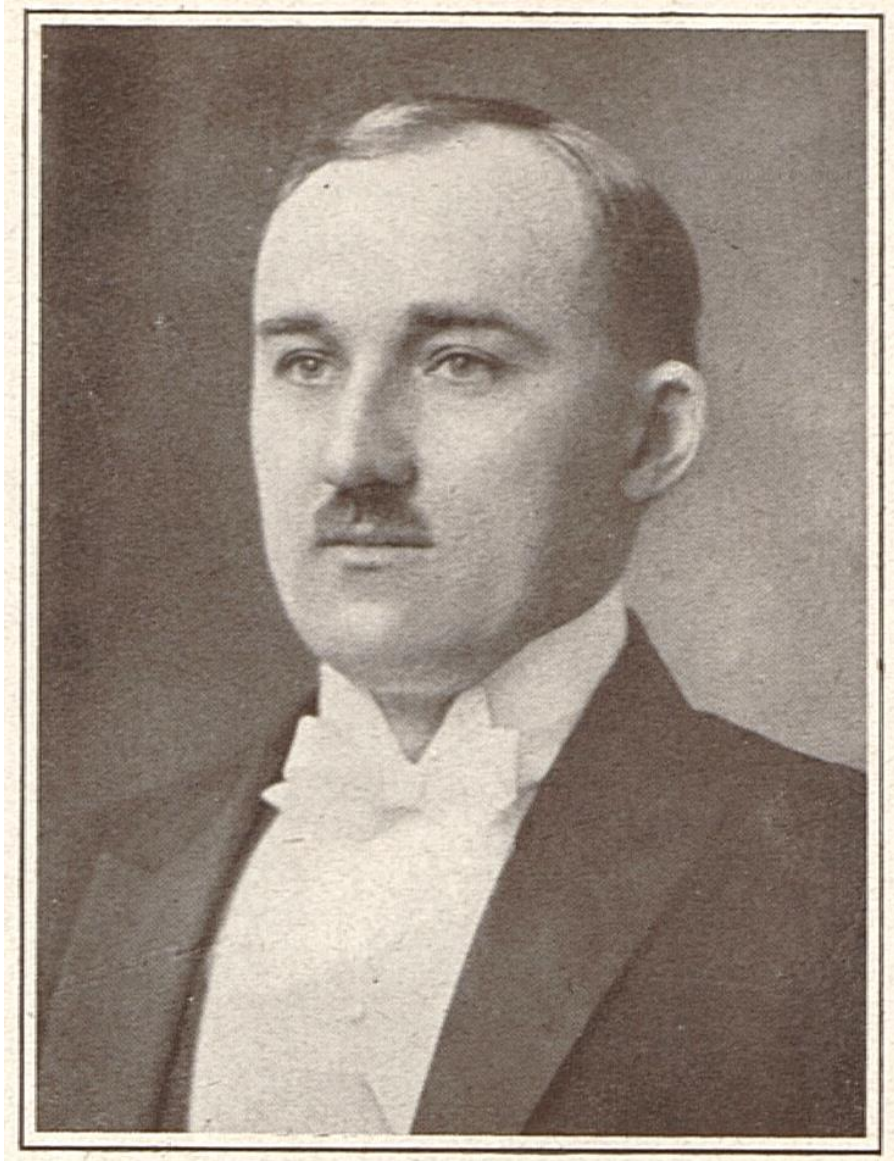
ZEMAN, Martin: *Hornácké tance*. Nápěvy a popis s doprovodem lidového souboru. Ed. Albert Pek. Praha: Orbis, 1951.

Seznam příloh

- Příloha č. 1** – Albert Pek jako ředitel Městské hudební školy ve Znojmě.
- Příloha č. 2** – Průkaz Alberta Peka jako zaměstnance Československého rozhlasu.
- Příloha č. 3** – Doporučená literatura pro obor hra na dudy.
- Příloha č. 4** – Metodologie Alberta Peka pro výuku hry na cimbál.
- Příloha č. 5** – Literatura o cimbálu a skladby zavedené na Pražské konzervatoři.
- Příloha č. 6** – Oddělení lidových nástrojů Pražské konzervatoře. U cimbálu prof. Albert Pek.
- Příloha č. 7** – Albert Pek: Betlém.
- Příloha č. 8** – Albert Pek: Melodie.
- Příloha č. 9** – Národní zpěvníček, sto českých lidových písní.
- Příloha č. 10** – Parte Alberta Peka.
- Příloha č. 11** – Druhý cimbálový koncert.

Přílohy

Příloha č. 1 – Albert Pek jako ředitel Městské hudební školy ve Znojmě. Zdroj: SEKANINA, František. *Album representantů všech oborů veřejného života československého*. Praha: Umělecké nakladatelství Josef Zeibrdlich, 1927, s. 593.

Příloha č. 2 – Průkaz Alberta Peka jako zaměstnance Československého rozhlasu.

Zdroj: Osobní složka Alberta Peka, archiv Českého rozhlasu, Praha.

ČESKOSLOVENSKÝ ROZHLAS

PRŮKAZ č. 519

Ev. č. obč. průk. 0,760001

Příjmení PEK
Jméno Albert

Je zaměstnán v Čs. rozhlasu
v Praze
jako ředitel

Podpis majitele
Datum vydání 1.I.1954

ředitel HS Čs. rozhlasu
razítko

Průkaz je platný od 1. ledna 1954 do 30. června 1954

ředitel HS Čs. rozhlasu raz. (vedoucí stanice)

Průkaz je platný od ..... do .....

ředitel HS Čs. rozhlasu raz. (vedoucí stanice)

Majitel průkazu je oprávněn ke vstupu:

Podpis, razítko

Příloha č. 3 – Doporučená literatura pro obor hra na dudy. Zdroj: Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

4

Dudy :

Albert Pek : I. svita pro dudy a orchestr (smyčc .)
(I. Maděra. II. Coufava. III. Dokolečka. IV. Kaha-
faska)

" II. svita pro dudy a orchestr
I. Dudácká. II. Trnaveček. III. Capriccio-Branle
IV. Cardáš)

Otakar Zich - Alb. Pek : Písně a tance " Dokolečka " pro zpěva
housle, klarinet a dudy.

Ludvík Kuba : 30 partitur dudácké hudby chodské

Příloha č. 4 – Metodologie Alberta Peka pro výuku hry na cimbál. Zdroj: archiv autorky.

Metodické pokyny ke studiu hry na cimbál.

Slovo cimbál je původu středoaširského. Právě slova s různým významem se objevují již v suméřštině, hebrejštině, chaldejštině i v jazycích hebrejštině, arménském a v řečtině. V řečtině slovo kymbalos značilo hudební bicí nástroj, kalíšového tvaru. Obrazy a basreliefy se vykopávají v Egyptě a Assyrii poněkud o instrumentální hudbě starověku. Na assyrském basreliefu z Ashurak-klaku, který je v britském muzeu, je znázorněn hebrejštině orchestr. Představení výjezd assyrského vojevodce do Susy asi z. 650 před K.; 11 osob s hudebními nástroji začínají průvod dvorní kapely šose Elamu: 3 harfeníci, 4 harfenice, 1 hráč na cimbál, 1 na dvojitou flétnu, 1 žena s dvojitou fl. a 1 žena s bubínkem. Za nimi následuje převážně stará sekařská s 9 chlapci a 6 žen. Starohebrejštině instrumentální hudba obabovala tyto nástroje: nevel a kinnor (velká a malá harfa) kabal (flétna) a cimbál (Tiklat), kterého se používalo jen k meritornímu měří obřadu. Při hudbě samé nikdy používan, ale za Davida a Salomouna je běžným nástrojem. Antická hudba hebrejštině a stará chrámová je do podrobnosti popsána. Při obřadních nástrojích hrá na vodní varhany (magrepha), při tom skupují dva kněží do chrámu; dva se postaví k oltáři a zahrnou na chabrobreu (kubku), "kehu" - dlouhý kón, a "keru" - brembo a pak opět "kehu". Pak se odeberou k cimbalistovi a postaví se tak, aby cimbál byl uprostřed. Na znamení propřekem píše cimbal. hráč a ostatní kněží píše denní žalmy. Po skončení ústřední obřadu opět kněží zahrnou a lid padá k zemi. Byl používán "šofar" - keramický. Hráči na kuby = 2-12. Po složení druhého chrámu v Jeruzalémě (70 po K.) se instrumentální hudba přestala pškovat a zamilka v úplném zapomnění. Tanbur je první cimbál.

V středověku Roman de Brut non Vacl (1155, u nás panoval Vladislav II., v době 2. období románs. stylu „an antiqua“) jmenuje tyto nástroje: vity, roby, harfy, Janovy flétny, kuby, kumpis, salngji, minity, prakteria, monochordy, cymbaly a chroby. Kantielé středověkých varhan používali rejstříky, které nazývali cymbel nebo cymbal. Byla to starší rozkovačka. Dnes se pod tímto názvem rozumí nejbližší druh varh. hlasů mickurových. Je složen ze obřadových složí. V franc. orchestrech cymbales (cymbal) a anglických cymbals (cymbals) jsou označeny kalíře. Do Evropy se dostal cimbal pod názvem kymbalon již v 11. stol. (v řečtině je kymbalon - bubek.) V Čechách se

ve středověku objevuje pod různými jmény: bympanon, psalteryum, delba - chordum (deschistumka), český název cimbalu vznikl až později.

Bympanon vstoupil do Evropy v definitivní nástrojové podobě. Byl zde vyvářen v podobě ovalní, nad rezonanční deskou byly nataženy struny bez dalšího opatření, napjaté mezi holečky. Hrál se na jedinou rukou, byl-li dřevem, nebo dřevem se - kama, byl-li plechovým. Hrál se tvarem podobným, nebo udeřky byčinky z knihy J. G. Krumpholzeho Orlis pichur - přehled sondolých hudeb. nástrojů: celkem 22 hudeb. nástrojů - 8 strunných (klavír, kolovrátek - klavírův) 3 drnkací, 1 smyčcový, 1 paličkový, 6 dechových (varhany - klavírův), 6 bicích, 2 lidové (víř - lachta, drumlacha). Pokročilejší stadium vypráví tvar rannkové i technologic - ky dokonalejší, tvar trojúhelníkový , delkový , nebo lichoběžníko - vý s rezonančními otvory. Do r. 1300 se užívá jediné byčinky (plechová) k udeření, po r. 1300 se užívají dvě byčinky (paličky) k udeření i k hraní. Druho - rá kultura již tehdy rozvíjí rozdílné hromové kvality při hraní měkkým postem a při udeření či hraní tvrdým plechovým. V románských zemích (Francie, Itálie, Spa - nělsko) byla oblíbená hra hraním, v románských a maďarských se do strun klavíru. Různými tvary dostává bympanon - cimbal oválnou šikmou s rezonančními otvory. Z tohoto bympanu se v pozdějším středověku vyvíjí lidový nástroj psalteryum (hachbrett), který byl používán i v pozdějších renesančních or - chestrech, v norimberské kapeli založené r. 1350 Vilémem z Norimberka a v Co - Krumpholze a norimberských orchestrech Ferdinanda byrolského, ve dvojnás - kopeli Rudolfa II., říšské kapeli pražské, v libuvické kapeli paní von Rädern, v kapeli biskupa Hanauka z Policie a Bredwina a pozdějších kapelách císařské - ho dvora vídeňského a kapeli veldštynské. O cimbalu jako lid. nástroji píše Veloslavín. V 18. stol. prošel hrou na psalteryum Paulaton Gleberstrait a po něm dostalo podobu opravenej psalteryum název „Paulaton“. Hromovým opravdením ple - čovou formou bympanonu je novodobý cimbal. Druhá větev historického i technického vývoje bympanonu jde přes psalteryum, nabluna nebo li - ctkaru (český kobzák) přes „alu“ {ala bohemica - české hůdlo} k lyře - roki, ceterě - cistře. Zala samostatně se vyvíjela harfa a loutna, které přišly do evropského instrumentáře kon. 8. stol. Loutna byla přenesena v 8. stol. Aulay do Španělska.

Cimbal ve své jednoduché formě byl u nás již ve středověku běžným

lidový nástroj, neměl jednotný tvar a podléhal různým úpravám jako v počtu ocelových strun, tak v počtu holeček. V XVII. stol. již jmenují dělníci mezi nástroji u českých rvačů a oblíbených (pambuca, Hackbreth.) Je to malý cimbal přenosný. Starší cimbaly měly jen asi 20 strun a pouze dvě holečky. V katoví podobě byly nejdříve matremy v jih. Čechách v obci Loučej u Křínově, v Polabí na Moravě i na Slovensku. Existuje řada vyobrazení, dočteme se o nich v roudo-lych básních a spisích, od konce středověku a jsou opřevány v lid. písničkách a koledách. Nejvíce se ho používalo ve sdružené cimbalové a dudácké muzice k tanci. Cimbal. hudba v Polabí měla v 18. stol. např.: housle, klarinet, lesní rohy, basu a cimbal. Hrál se i v jiných obzorech. Mnohde skály housle a cimbal (= útočna vyplňující, akordická, nebo melodie v 3, 6, křehkou ordoboval. Cimbal. hudbu pohlaví v 19. stol. hudba smyčcová a dechová. V Čechách zmizela téměř úplně. Na Moravě byla oblíbená a udržela se dodnes. Starší český lid cimbaly byly většinou ladiny diatonické. Cimbal mystriční má objem 2 stlavy od c^1 - c^2 , od f^2 je chromatický. Je ladin v soustavě diatonického - chromatického, která uměrně hraje s nedaných kóninách a modálních. Hudebníci proto cimbalu přednost před dudami - gajdami, kteří toho nemají. V umění hudby byl používán v Rusku. V alpských zemích jako nást. lidový. Vlastní domovina moderního cimbalu se v 19. stol. stalo maďarsko. Cimbal v Pěšti v 2. pol. 19. stol. vyrobil a zdokonalil Čech - Josef V. Tschunda. Vydal v 1876 Cimbalon - škola, která je dodnes pozoruhodnou pedagog. příručkou a byla voreni všech maďarských cimbal. škol pordijších. Hledí se k pověsti výhledu melodičky a harmonie, proto v maď. ručodělní a stal se typickým nástrojem úbohá. kapel. Odkud byl přenesen i do hudby umělé - J. Kravinskij - v komorní hře „Lisce“, Ragtime, Krakka. Dnes jsme svědky jeho renesance v lid. souboch rumun., maď., slovens. i českých.

Literatura cimbalu a skladby zavedení na prar. konzervatori:

F. Bartoš - Národní písně moravské

Albert Rebs - Lidové tance z Polabí (přev., housle, klar., 2 les. rohy, basa, cimbal.)

Leončina pro rocov. fl. (holuj) a cimbal.

19 lid. písní z Polabí (přev. + cimbal.)

Lidový ragtime - k. 3., 11.

Milolínští naváčky z r. 1802.

Albert Ritz - Vltavské písničky.

Převzatím lid. t. pro hist. nástroje a cimbál.

Zhojníček - kancie pro moderní orch. a cimbál.

4 samby pro cimbál.

Lezginka.

Polka.

Čardáš pro dudy a cimbál.

17 skladb pro sólov. cimb.

I. koncert pro cimb. + smyčc. orch.

II. koncert — " — + dich. nástroje.

O. Polkovský - Koncert pro cimb. + orch.

V. Křivánský - Ragtime - orch. + cimbál + 11 nástrojů

Liška,

Gravura.

Kodaly - Hary János.

Jos. F. Schunda - cimb. škola (1876)

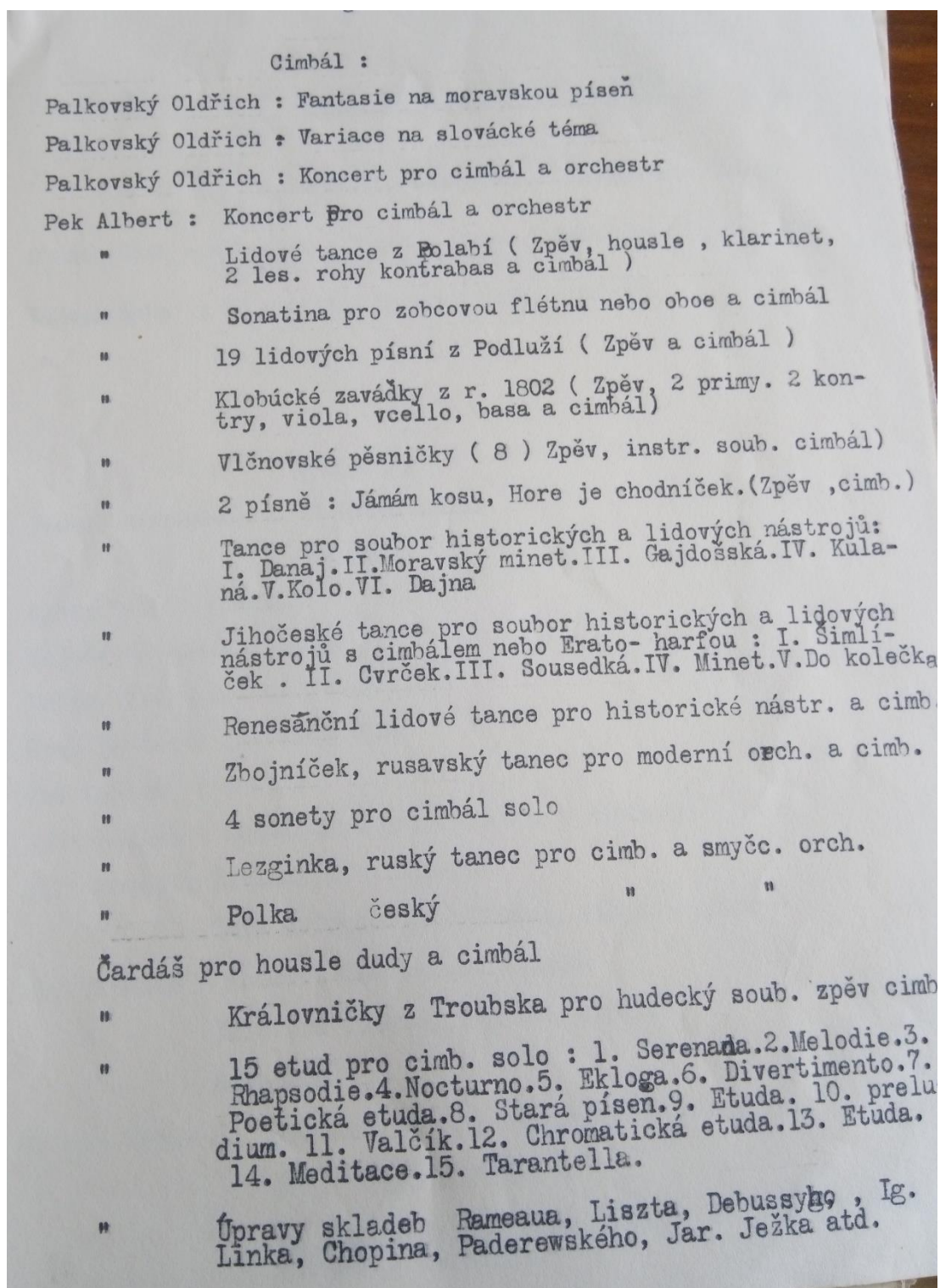
Jos. Falka - — " —

Čestnou cimb. školu se pokusil Ladislav Daniel.

Příloha č. 5 – Literatura o cimbálu a skladby zavedené na Pražské konzervatoři.

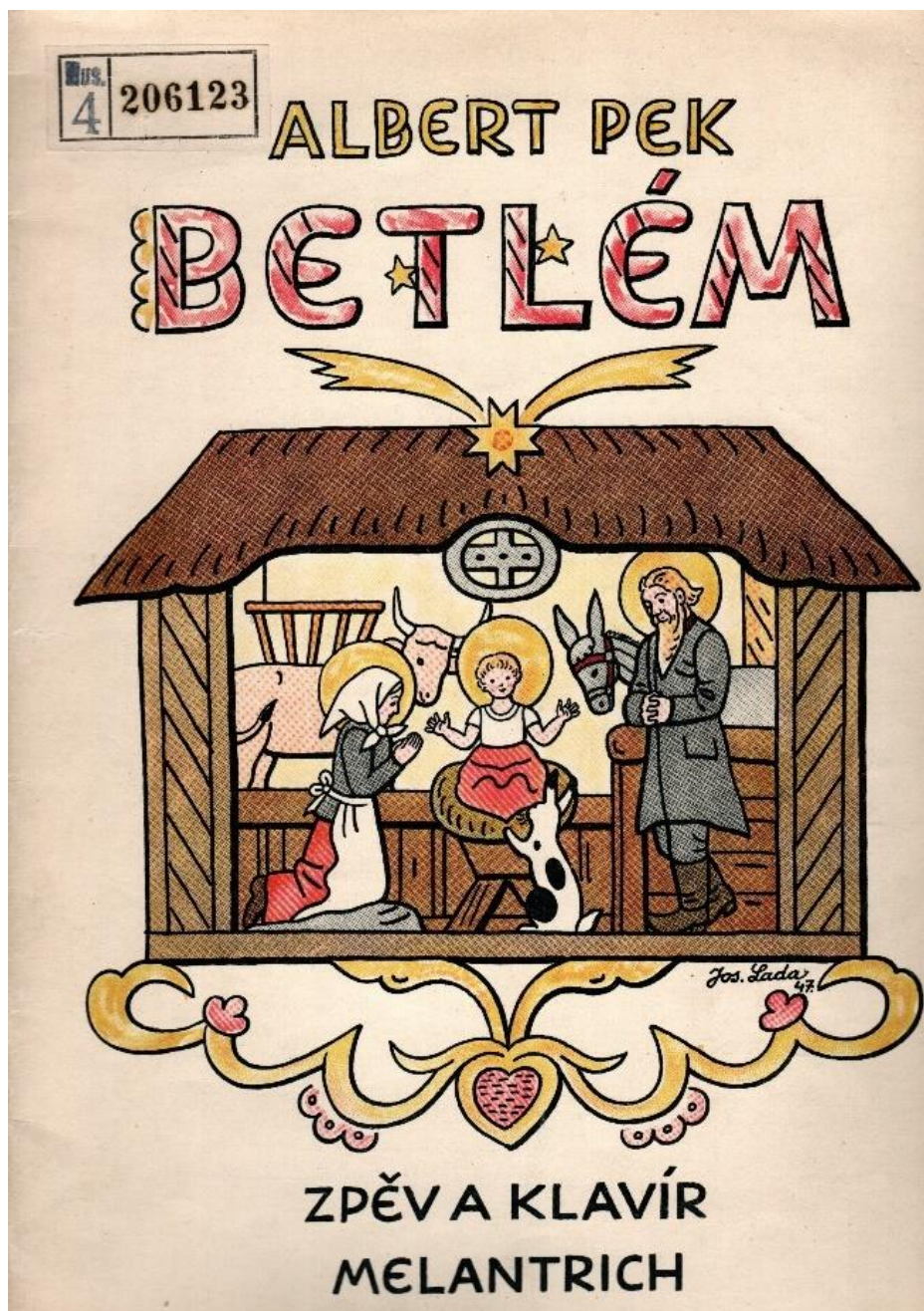
Zdroj: Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972),
neinventarizováno.

Příloha č. 6 – Oddělení lidových nástrojů Pražské konzervatoře. U cimbálu prof. Albert Pek. Zdroj: Státní okresní archiv v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Příloha č. 7 – Albert Pek: Betlém. Zdroj: PEK, Albert: *Betlém*. Praha: Melantrich, 1947.

Příloha č. 8 – Albert Pek: Melodie. Zdroj: Archiv autorky.

Albert Pek MELODIE

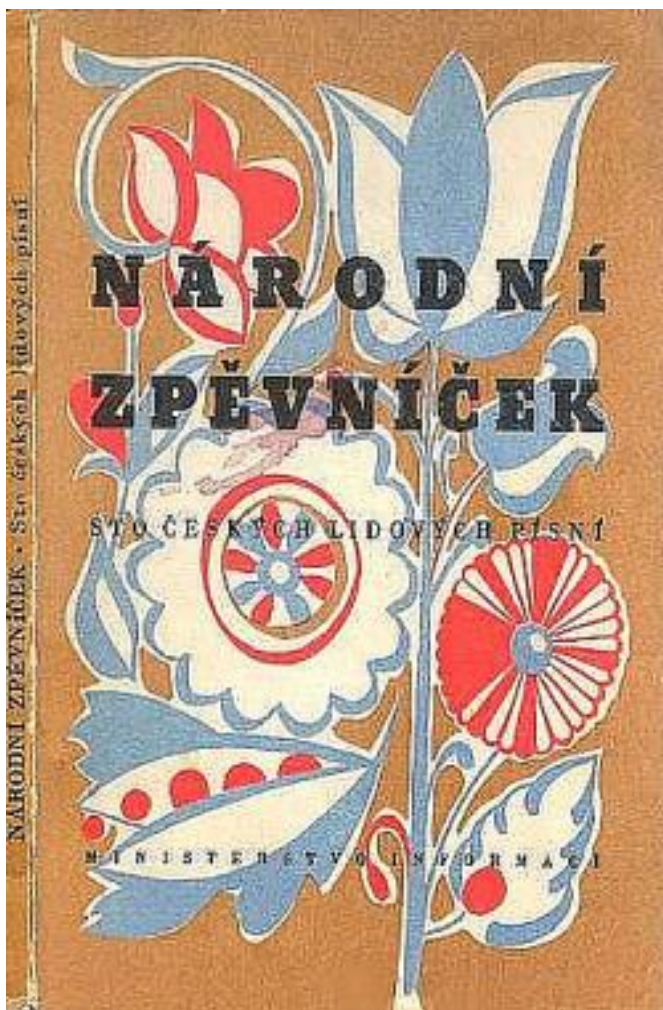
für Cymbal solo

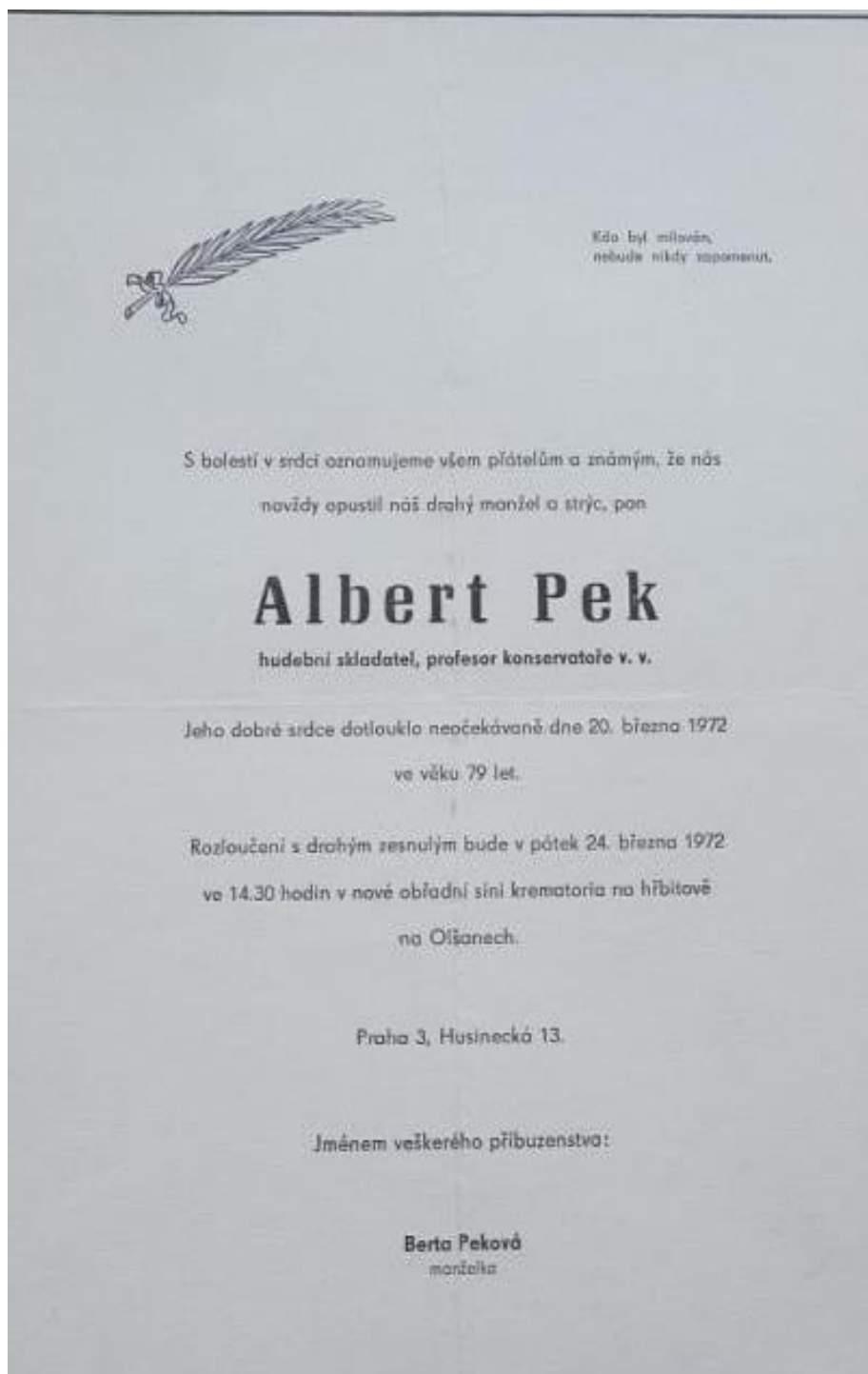
Cymbal-Edition Katerina Zlatníková Stuttgart
Nr. 154

Příloha č. 9 – Národní zpěvníček, sto českých lidových písní. Zdroj:

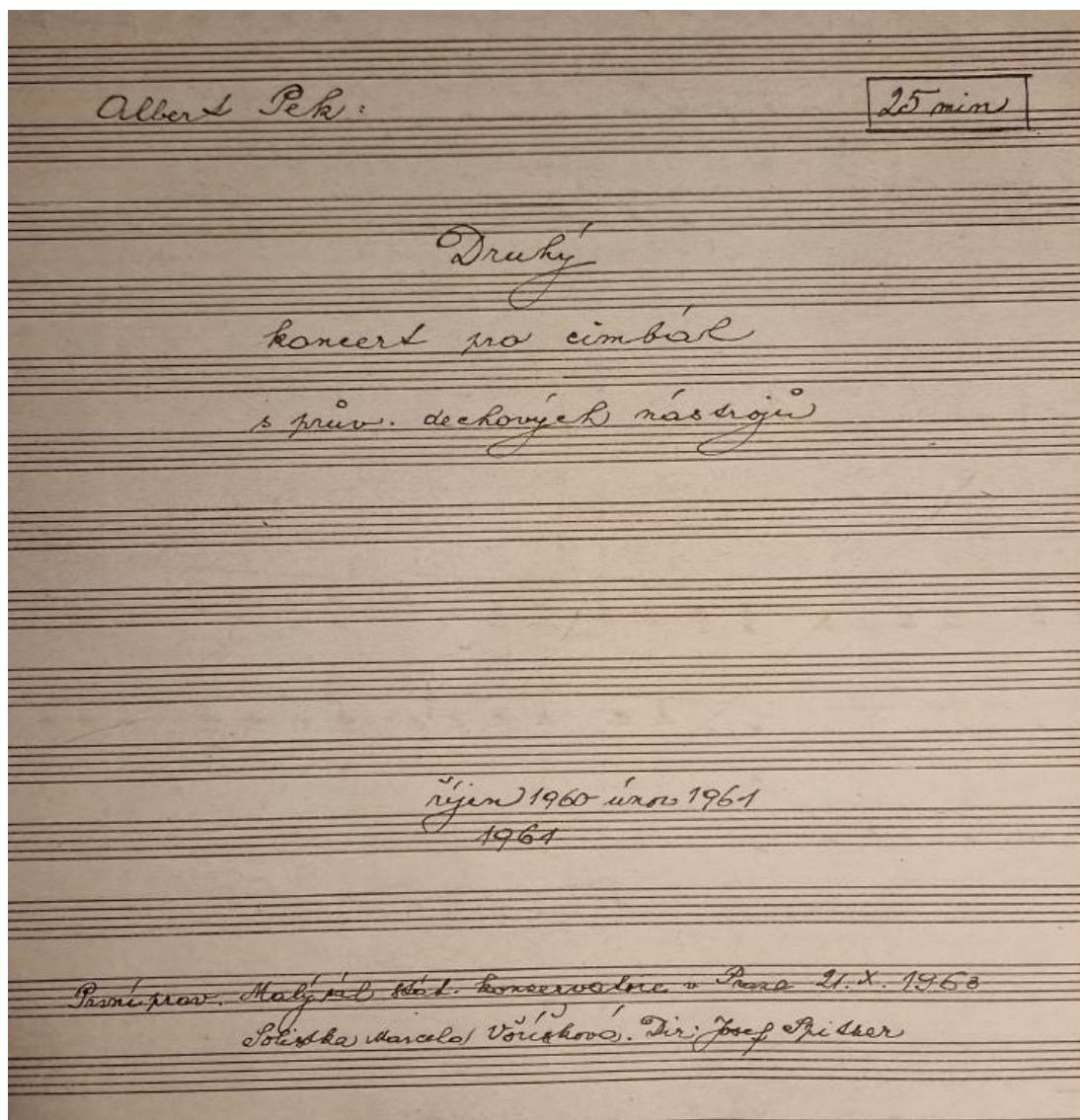
<https://www.databazeknih.cz/knihy/narodni-zpevnicek-sto-ceskych-lidovych-pisni-386259>

Příloha č. 10 – Parte Alberta Peka. Zdroj: <https://aukro.cz/stare-parte-hudebni-skladatel-albert-pek-1972-6964559183>

Příloha č. 11 – Druhý cimbálový koncert. Zdroj: Zdroj: Státní okresní archiv
v Berouně, Pek Albert, prof. – osobní fond (1916–1972), neinventarizováno.

Allegro moderato

2 flügel
2 Oboe
2 klar. B.
2 bas. F.
2 Tenor
Cimbal

①

②

Solo

This page of a handwritten musical score contains three systems of staves, numbered 18, 24, and 30. The instruments are Clarinet (Cl.), Cor Anglais (Cor.), and Piano (Pn.).

- System 18:** Features a circled measure number '18' at the beginning and a circled '5' above the staff. The Clarinet part has a dynamic marking of *mf*. The Cor part has a dynamic marking of *mf*. The Piano part has a dynamic marking of *mf cresc.*
- System 24:** Features a circled measure number '24' at the beginning. The Clarinet part has a dynamic marking of *mf*. The Cor part has a dynamic marking of *mf*. The Piano part has a dynamic marking of *mf*.
- System 30:** Features a circled measure number '30' at the beginning. The Clarinet part has a dynamic marking of *mf*. The Cor part has a dynamic marking of *mf*. The Piano part has a dynamic marking of *mf*.

The score is written in a major key with a 2/4 time signature. The notation includes various rhythmic values, slurs, and dynamic markings.

4

5

Kidney

36
Fl. *Solo*
ob.
cl.
Cor.
p. *mf*

42

42
Fl. *Solo*
ob.
cl.
Cor.
p. *cresc.*

48

48
Fl. *Solo*
ob.
cl.
Cor.
p. *f*

⑧

⑨

⑩

Piu mosso

72

11) *rit.*

Con.

78

rit.

Con.

84

rit. *rit.*

12) *rit.* *à tempo*

Con.

30

Fl.
Cl.
Cor
Fg.
P.

31

Fl.
Cl.
Cor
Fg.
P.

32

Fl.
Cl.
Cor
Fg.
P.

8.

ritard. *à tempo*

Handwritten musical score for measures 10-14. The score is written on five staves. The top staff contains a melodic line with a circled measure number '10' and a series of rhythmic markings above it. The other staves contain accompaniment for various instruments, including piano and strings. The tempo markings *ritard.* and *à tempo* are written above the staves.

Handwritten musical score for measures 14-15. The score is written on five staves. The top staff contains a melodic line with a circled measure number '14'. The other staves contain accompaniment. The tempo marking *ritard.* is written above the staves.

Handwritten musical score for measures 15-20. The score is written on five staves. The top staff contains a melodic line with a circled measure number '15'. The other staves contain accompaniment. The tempo marking *ritard.* is written above the staves.

126 *Andante*

Handwritten musical score for measures 126-131. The system includes a vocal line with lyrics "klicniji" and "k dolezi", and piano accompaniment for violin, viola, and cello/bass. Dynamics include *mf* and *f*.

132

Handwritten musical score for measures 132-137. The system includes a vocal line with lyrics "ms dolci" and piano accompaniment for violin, viola, and cello/bass. Dynamics include *mf* and *f*.

138

Handwritten musical score for measures 138-143. The system includes a vocal line with lyrics "ms dolci" and piano accompaniment for violin, viola, and cello/bass. Dynamics include *mf* and *f*.

ritorn. **17** *a l. Lodov.*

Handwritten musical score for measures 144-149. It features five staves with complex notation, including slurs, dynamics like 'ppp', and various rhythmic patterns. A circled measure number '17' is at the top, and 'a l. Lodov.' is written above the staves.

Handwritten musical score for measures 150-154. It features five staves with complex notation, including slurs and various rhythmic patterns.

15

Handwritten musical score for measures 155-160. It features five staves with complex notation, including slurs and various rhythmic patterns.

Handwritten musical score for measures 162-165. The score is written on five staves. Measure 162 is marked with a circled '162'. Measure 165 is marked with a circled '165'. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings such as *cresc.* and *f*. A circled '18' is written above the top staff in measure 165.

Handwritten musical score for measures 165-174. The score is written on five staves. Measure 165 is marked with a circled '165'. Measure 174 is marked with a circled '174'. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings such as *mf*, *f*, and *pp*. A circled '19' is written above the top staff in measure 174.

Handwritten musical score for measures 174-183. The score is written on five staves. Measure 174 is marked with a circled '174'. Measure 183 is marked with a circled '183'. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings such as *mf*, *f*, and *pp*. A circled '19' is written above the top staff in measure 174. The tempo marking *Tempo 1mo* is written above the first staff in measure 174.

180

22

21

Cor.

Handwritten musical score for measures 180-185. The system includes five staves: four for woodwinds (flute, oboe, clarinet, bassoon) and one for piano. The woodwinds have rests, while the piano plays a rhythmic accompaniment. Performance markings include *mf*, *Solo*, *rit*, and *ff*. The piano part has a steady eighth-note accompaniment.

186

Handwritten musical score for measures 186-191. The system includes five staves: four for woodwinds and one for piano. The woodwinds enter with a melodic line, and the piano continues with its accompaniment. Performance markings include *p* and *mf*.

192

Handwritten musical score for measures 192-197. The system includes five staves: four for woodwinds and one for piano. The woodwinds play a melodic line, and the piano provides accompaniment. Performance markings include *p*, *mf*, *cresc*, and *rit*.

Handwritten musical score system 1, measures 198-203. Includes treble and bass staves with notes, rests, and dynamic markings like *mf* and *mfz*. A circled measure number 202 is visible at the top.

Handwritten musical score system 2, measures 204-209. Includes treble and bass staves with notes, rests, and dynamic markings like *mf* and *mfz*. A circled measure number 208 is visible at the top.

Handwritten musical score system 3, measures 210-215. Includes treble and bass staves with notes, rests, and dynamic markings like *mf* and *mfz*. A circled measure number 213 is visible at the top.

14.

Poco (24)

Handwritten musical score for measures 24-28. The score is written on five staves. The top staff is the vocal line, and the bottom two are the piano accompaniment. The music is in 3/4 time and features a variety of notes, rests, and dynamic markings such as 'mf' and 'cresc'. There are also some handwritten annotations in the left margin.

Handwritten musical score for measures 29-33. The score is written on five staves. The top staff is the vocal line, and the bottom two are the piano accompaniment. The music continues with similar notation and dynamic markings. There are some handwritten annotations in the left margin.

Handwritten musical score for measures 34-38. The score is written on five staves. The top staff is the vocal line, and the bottom two are the piano accompaniment. The music concludes with various notes and rests. There are some handwritten annotations in the left margin.

234

Violin I: *mf*, *cresc.*
 Violin II: *mf*, *cresc.*
 Viola: *mf*, *cresc.*
 Cello: *mf*, *cresc.*
 Double Bass: *mf*, *cresc.*

240

Violin I: *mf*, *cresc.*
 Violin II: *mf*, *cresc.*
 Viola: *mf*, *cresc.*
 Cello: *mf*, *cresc.*
 Double Bass: *mf*, *cresc.*

246

Violin I: *mf*, *cresc.*
 Violin II: *mf*, *cresc.*
 Viola: *mf*, *cresc.*
 Cello: *mf*, *cresc.*
 Double Bass: *mf*, *cresc.*

27

Handwritten musical score for measures 27-32. The score consists of five staves. The top staff has a circled measure number '27'. The music includes various notes, rests, and dynamic markings such as 'mf' and 'f'. There are also handwritten annotations like 'ad' and 'id' above the first few measures.

28

Handwritten musical score for measures 33-38. The score consists of five staves. The top staff has a circled measure number '28'. The music continues with various notes and rests, including dynamic markings like 'mf'.

29

Handwritten musical score for measures 39-44. The score consists of five staves. The top staff has a circled measure number '29'. The music includes various notes, rests, and dynamic markings such as 'mf' and 'f'. There are also handwritten annotations like 'ad' and 'id' above the first few measures.

274

Handwritten musical score for measures 274-279. It features five staves with various musical notations including notes, rests, and dynamic markings like 'mf' and 'ms'. There are also some handwritten annotations in red ink.

280

Tempo I *mo*

Handwritten musical score for measures 280-285. It features five staves with musical notation and dynamic markings like 'mf' and 'ms'. A tempo marking 'Tempo I' with a 'mo' (molto) is present.

286

30

Handwritten musical score for measures 286-291. It features five staves with musical notation and dynamic markings like 'mf' and 'ms'. A circled number '30' is written above the first staff.

31

292

32

298

305

33

34 35

36

Poco più

325

Handwritten musical score for measures 325-328. It features five staves: two treble clefs, two alto clefs, and a bass clef. The music includes various notes, rests, and dynamic markings such as 'mf' and 'f'.

334

Handwritten musical score for measures 334-337. It features five staves. The second and third staves have 'Solo espress' markings. The music includes notes, rests, and dynamic markings like 'mf'.

340

Handwritten musical score for measures 340-343. It features five staves. The music includes notes, rests, and dynamic markings such as 'p' and 'mf'.

Handwritten musical score, measures 34-37. Includes staves for piano and voice. Tempo markings: *And.* and *rit.*

Handwritten musical score, measures 38-41. Includes staves for piano and voice. Tempo markings: *ritard.*, *a tempo*, and *Solo mf espresso*.

Handwritten musical score, measures 42-45. Includes staves for piano and voice.

Handwritten musical score for measures 254-260. The system includes five staves: two treble clefs, two bass clefs, and a grand staff. Measure 254 is circled. The music features complex rhythmic patterns and dynamic markings such as *mf* and *pp*. The notation includes various note values, rests, and articulation marks.

Handwritten musical score for measures 260-266. The system includes five staves: two treble clefs, two bass clefs, and a grand staff. Measure 260 is circled. The music continues with complex rhythmic patterns and dynamic markings such as *mf* and *pp*. The notation includes various note values, rests, and articulation marks.

Handwritten musical score for measures 266-272. The system includes five staves: two treble clefs, two bass clefs, and a grand staff. Measure 266 is circled. The music continues with complex rhythmic patterns and dynamic markings such as *mf* and *pp*. The notation includes various note values, rests, and articulation marks.

41) Poco meno

Handwritten musical score for system 41, titled "Poco meno". The system consists of five staves. The top staff features a series of rhythmic patterns with stems and beams. The second staff contains a melodic line with various notes and rests. The third staff shows a bass line with notes and rests. The fourth and fifth staves provide harmonic support with chords and bass notes. The score includes dynamic markings such as *pp* and *f*, and performance instructions like *Cor.* and *rit.*

42) *be' allegro*

Handwritten musical score for system 42, titled "*be' allegro*". This system also consists of five staves. The notation is more active than in system 41, with frequent sixteenth and thirty-second notes. The top staff has a complex rhythmic pattern. The second staff features a melodic line with slurs and accents. The third staff has a bass line with notes and rests. The fourth and fifth staves provide harmonic support. Dynamic markings include *ms*, *ms Solo*, and *f*. Performance instructions like *Solo* and *rit.* are present.

Handwritten musical score for system 43. This system consists of five staves. The notation is more active than in system 41, with frequent sixteenth and thirty-second notes. The top staff has a complex rhythmic pattern. The second staff features a melodic line with slurs and accents. The third staff has a bass line with notes and rests. The fourth and fifth staves provide harmonic support. Dynamic markings include *ms* and *f*. Performance instructions like *rit.* and *rit.* are present.

390 ms

Handwritten musical score for measures 390-395. The score is written on five staves. The top staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). It begins with a dynamic marking of *p* and a tempo marking of *ms*. The notation includes quarter notes, eighth notes, and rests. The second staff has a bass clef and a key signature of one flat (Bb). The third and fourth staves have treble clefs and a key signature of one flat (Bb). The fifth staff has a bass clef and a key signature of one flat (Bb). Dynamic markings include *p* and *mf*. There are also some handwritten annotations like *rit.* and *ritard.*

397

Handwritten musical score for measures 397-402. The score is written on five staves. The top staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). It begins with a dynamic marking of *p* and a tempo marking of *ms*. The notation includes quarter notes, eighth notes, and rests. The second staff has a bass clef and a key signature of one flat (Bb). The third and fourth staves have treble clefs and a key signature of one flat (Bb). The fifth staff has a bass clef and a key signature of one flat (Bb). Dynamic markings include *mf cresc* and *ritard*. There are also some handwritten annotations like *rit.* and *ritard.*

403

Sostenuto (Meno mosso)

Handwritten musical score for measures 403-408. The score is written on five staves. The top staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). It begins with a dynamic marking of *f* and a tempo marking of *ms*. The notation includes quarter notes, eighth notes, and rests. The second staff has a bass clef and a key signature of one flat (Bb). The third and fourth staves have treble clefs and a key signature of one flat (Bb). The fifth staff has a bass clef and a key signature of one flat (Bb). Dynamic markings include *cresc*. There are also some handwritten annotations like *rit.* and *ritard.*

Handwritten musical score system 1, measures 41-45. Includes staves for strings and piano.

Handwritten musical score system 2, measures 46-50. Includes staves for strings and piano. Dynamic markings include *cresc.*

Handwritten musical score system 3, measures 51-55. Includes staves for strings and piano. Dynamic markings include *ritard.* and *Ad libitum solo*. A circled measure number 44 is present.

This image shows a page of handwritten musical notation on aged, yellowed paper. The score is organized into eight systems, each consisting of two staves (treble and bass clefs). The systems are numbered on the left margin: 426, 434, 442, 450, 458, 466, 474, and 482. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, beams, and slurs. There are several annotations and markings throughout the score, including the word "marcato" written above the fourth system, and "f - ff cresc" written below the seventh system. The handwriting is in dark ink, and the paper shows signs of age, including some staining and discoloration.

490

500

504

45 a tempo

508

514

Andante Poco voce cresc.

2 Flöten
 2 Oboe
 2 Klar. B.
 2 Klar. F.
 2 Fagott
 Cimbal

This system contains the first five staves of the score. The woodwinds (Flutes, Oboes, Clarinets, Bassoons) have melodic lines with various ornaments and slurs. The percussion (Cymbal) has a rhythmic accompaniment of chords and single notes.

This system contains the next five staves. The woodwinds continue their melodic lines. The percussion part features a series of chords and rhythmic patterns. A circled number '1' is written above the first staff of this system.

This system contains the final five staves. The woodwinds play a melodic line that concludes with a fermata. The percussion part includes dynamic markings such as 'p dolce tenuto' and 'p tenuto'. A circled number '2' is written above the first staff of this system.

18

Handwritten musical score for measures 18-23. The score is written on a grand staff with treble and bass clefs. It includes various note values, rests, and dynamic markings such as *mf* and *f*. There are also some handwritten annotations in the left margin.

24

Handwritten musical score for measures 24-28. The score is written on a grand staff with treble and bass clefs. It includes various note values, rests, and dynamic markings such as *mf* and *f*. There are also some handwritten annotations in the left margin.

25

Handwritten musical score for measures 25-30. The score is written on a grand staff with treble and bass clefs. It includes various note values, rests, and dynamic markings such as *mf* and *f*. There are also some handwritten annotations in the left margin.

Handwritten musical score for measures 31-32. The system consists of five staves. The top staff is a vocal line with lyrics written below it. The other four staves are for piano accompaniment. Dynamics include *mf* and *pp*. A circled number 5 is written at the end of the system.

Handwritten musical score for measures 33-34. The system consists of five staves. The top staff is a vocal line with lyrics. The piano accompaniment includes complex chordal textures and melodic lines. Dynamics include *mf*, *pp*, and *ppp*.

Handwritten musical score for measures 35-36. The system consists of five staves. The top staff is a vocal line with lyrics. The piano accompaniment features sustained chords and melodic fragments. Dynamics include *mf*, *pp*, and *ppp*.

Handwritten musical score, system 6. It features a treble clef staff with a circled '6' above it. The music includes various notes, rests, and dynamic markings such as *mf* and *mfz*. There are also some handwritten annotations and a large flourish at the end of the system.

Handwritten musical score, system 7. It features a treble clef staff with the circled number '7' above it. The music includes various notes, rests, and dynamic markings such as *mfz* and *cresc*. A handwritten annotation *Calderone de ms. express* is written above the first few measures.

Handwritten musical score, system 8. It features a treble clef staff with the circled number '8' above it. The music includes various notes, rests, and dynamic markings such as *mf* and *cresc*. There are also some handwritten annotations and a large flourish at the end of the system.

Handwritten musical score for measures 67-71. The score consists of five staves. The first staff is marked *flauto* and *mf*. The second staff is marked *mf*. The third staff is marked *mf*. The fourth and fifth staves are for piano accompaniment. The music features various rhythmic patterns and dynamics.

Handwritten musical score for measures 72-76. The score consists of five staves. The first staff is marked *100*. The second staff is marked *mf*. The third staff is marked *mf*. The fourth and fifth staves are for piano accompaniment. The music features various rhythmic patterns and dynamics.

Handwritten musical score for measures 77-81. The score consists of five staves. The first staff is marked *rit* and *a tempo*. The second staff is marked *mf*. The third staff is marked *mf*. The fourth and fifth staves are for piano accompaniment. The music features various rhythmic patterns and dynamics.

Andante (10) *Tempo*

Handwritten musical score for measures 82 and 83. The score is written on five staves. The top staff is the vocal line, followed by two piano staves (treble and bass clef), and two more piano staves (treble and bass clef). The music is in a key with three sharps (F#, C#, G#) and a 3/4 time signature. Measure 82 contains a complex piano accompaniment with many sixteenth notes. Measure 83 features a vocal line with the word "espresso" written above it, and a piano accompaniment with a dynamic marking of "mf".

Handwritten musical score for measures 84 and 85. The score is written on five staves. The top staff is the vocal line, followed by two piano staves (treble and bass clef), and two more piano staves (treble and bass clef). The music is in the same key and time signature as the previous system. Measure 84 has a vocal line with a dynamic marking of "p". Measure 85 has a vocal line with a dynamic marking of "p" and a piano accompaniment with a dynamic marking of "mf".

Handwritten musical score for measures 86 and 87. The score is written on five staves. The top staff is the vocal line, followed by two piano staves (treble and bass clef), and two more piano staves (treble and bass clef). The music is in the same key and time signature. Measure 86 has a vocal line with a dynamic marking of "p". Measure 87 has a vocal line with a dynamic marking of "p" and a piano accompaniment with a dynamic marking of "mf".

Trimesto

Handwritten musical score for measures 85-92. The score is written on five staves. Measure 85 is marked with a circled '11'. The music features complex rhythmic patterns and dynamic markings such as *f*, *ms*, and *mf*. The notation includes various note values, rests, and articulation marks.

Handwritten musical score for measures 93-100. Measure 93 is marked with a circled '12'. The score continues with intricate rhythmic figures and dynamic markings like *f* and *ms*. The notation is dense with many beamed notes and rests.

Handwritten musical score for measures 101-108. Measure 101 is marked with a circled '13'. The score shows further development of the musical themes with dynamic markings such as *f* and *ritard*. The notation includes various rhythmic patterns and rests.

14
103
lento
molto dolce

114
15

119
120

124

16

mf

mf

p.

p.

129

17

mf

p.

p.

134

mf

p.

p.

III.

8 min.

Allegro vivace

2 flöten
2 oboen
2 klar. B.
2 tes. wby F
2 fagott
Cembal

The first system of the score contains five staves. From top to bottom, they are labeled: 2 flöten (flutes), 2 oboen (oboes), 2 klar. B. (clarinets in B-flat), 2 tes. wby F (tenors in F), 2 fagott (bassoons), and Cembal (piano). The music is in 3/4 time and begins with a dynamic marking of *f*. The notation includes various rhythmic values and articulations.

The second system continues the musical score with five staves. The notation is dense, featuring many sixteenth and thirty-second notes, and includes various dynamic markings and phrasing slurs.

The third system of the score concludes with five staves. It features a variety of musical textures and includes a *rit.* (ritardando) marking towards the end of the system. The notation is highly detailed with many accidentals and dynamic markings.

Handwritten musical score for measures 15-19. The score is written on five staves. The top staff is a vocal line with a treble clef and a key signature of one flat. The second staff is for Clarinet (Cl.) with a treble clef and a key signature of one flat. The third staff is for Flute (Fl.) with a treble clef and a key signature of one flat. The fourth and fifth staves are for the piano accompaniment, with a bass clef and a key signature of one flat. The piano part features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and a more complex pattern in the left hand. There are some handwritten annotations and markings above the staves.

Handwritten musical score for measures 20-24. The score is written on five staves. The top staff is a vocal line with a treble clef and a key signature of one flat. The second staff is for Clarinet (Cl.) with a treble clef and a key signature of one flat. The third staff is for Flute (Fl.) with a treble clef and a key signature of one flat. The fourth and fifth staves are for the piano accompaniment, with a bass clef and a key signature of one flat. The piano part features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and a more complex pattern in the left hand. There are some handwritten annotations and markings above the staves, including the word "cresc" in the piano part.

Handwritten musical score for measures 25-29. The score is written on five staves. The top staff is a vocal line with a treble clef and a key signature of one flat. The second staff is for Clarinet (Cl.) with a treble clef and a key signature of one flat. The third staff is for Flute (Fl.) with a treble clef and a key signature of one flat. The fourth and fifth staves are for the piano accompaniment, with a bass clef and a key signature of one flat. The piano part features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and a more complex pattern in the left hand. There are some handwritten annotations and markings above the staves, including the word "cresc" in the piano part.

Allegro

Handwritten musical score for the first system. It consists of five staves. The top staff has a treble clef and contains several measures of music with notes and rests. The second and third staves have bass clefs and contain similar musical notation. The fourth and fifth staves also have bass clefs and contain musical notation. Dynamic markings such as *mf* are present throughout the system.

Handwritten musical score for the second system. It consists of five staves. The notation continues from the first system. There are various note values, rests, and dynamic markings like *mf* and *mf* *espress*. The handwriting is clear and legible.

Handwritten musical score for the third system. It consists of five staves. The notation continues. Dynamic markings include *mf*, *mf* *espress*, and *f*. There are also some red markings and accents above notes. The system concludes with a final measure on the top staff.

Handwritten musical score for measures 57-62. The score is written on five staves. Measure 57 is marked with a circled '57'. The music features complex rhythmic patterns and dynamic markings such as *ppp*, *pp*, *p*, *f*, and *mf*. A *ritard.* (ritardando) marking is present above the staff. A circled '3' indicates a repeat sign. The tempo marking *Meno mosso* is written at the top right. The bottom staff includes the instruction *molto cresc.* (molto crescendo).

Handwritten musical score for measures 63-68. Measure 63 is marked with a circled '63'. The score continues on five staves. It includes dynamic markings like *ppp*, *pp*, *p*, *f*, and *ms*. The tempo marking *Meno mosso* is visible at the top right. The bottom staff has the instruction *molto cresc.* (molto crescendo).

Handwritten musical score for measures 69-74. Measure 69 is marked with a circled '69'. The score is written on five staves. It features dynamic markings such as *ppp*, *pp*, *p*, *f*, and *ms*. The tempo marking *Meno mosso* is at the top right. The bottom staff includes the instruction *molto cresc.* (molto crescendo).

1) *Piu mosso*

mf *f* *mf* *f* *mf* *f* *mf* *f* *mf* *f*

Adagio

Handwritten musical score for measures 34-35. The score is written on five staves. A circled number '5' is written above the first staff. The notation includes various notes, rests, and dynamic markings such as *mf* and *ritard*.

Handwritten musical score for measures 36-37. The score is written on five staves. A circled number '6' is written above the first staff. The notation includes various notes, rests, and dynamic markings such as *mf* and *ritard*.

Handwritten musical score for measures 38-41. The score is written on five staves. A circled number '7' is written above the first staff. The notation includes various notes, rests, and dynamic markings such as *mf*, *espress*, and *ritard*.

101

ritard *a tempo*

ritard

grasso
Maestoso

accelerando

animato

7. *piu mosso*

Handwritten musical score for measures 122-125. The score is written on five staves. The key signature has two sharps (F# and C#). The tempo is marked *animato*. Measure 122 starts with a dynamic marking of *mf*. Measure 123 has a dynamic marking of *ad*. Measure 124 has a dynamic marking of *ad*. Measure 125 has a dynamic marking of *mf*. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and slurs.

Handwritten musical score for measures 125-128. The score is written on five staves. The key signature has two sharps (F# and C#). The tempo is marked *piu mosso*. Measure 125 starts with a dynamic marking of *mf*. Measure 126 has a dynamic marking of *mf*. Measure 127 has a dynamic marking of *mf*. Measure 128 has a dynamic marking of *mf*. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and slurs.

Handwritten musical score for measures 128-131. The score is written on five staves. The key signature has two sharps (F# and C#). The tempo is marked *piu mosso*. Measure 128 starts with a dynamic marking of *mf*. Measure 129 has a dynamic marking of *mf*. Measure 130 has a dynamic marking of *mf*. Measure 131 has a dynamic marking of *mf*. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and slurs.

Handwritten musical score on aged paper, page 45. The score is divided into three systems, each with five staves. The first system is marked *Tempo* and includes a *rit.* marking. The second system includes a circled number 7. The third system is marked *And. mosso* and includes a *rit. espress.* marking. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, accidentals, and dynamic markings.

Tempo I *animato*

155

Handwritten musical score for measures 155-161. The score is written on five staves. It includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings. The tempo is marked as *Tempo I animato*.

162

Handwritten musical score for measures 162-168. The score is written on five staves. It includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings.

169

Alte

Handwritten musical score for measures 169-175. The score is written on five staves. It includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings. The tempo is marked as *Alte*.

Andante
Andante allarg.

This system contains five staves of handwritten musical notation. The top staff begins with the tempo marking "Andante" and the performance instruction "Andante allarg.". The notation includes various note values, rests, and dynamic markings such as "p" and "mf". There are also some handwritten annotations and corrections throughout the system.

This system continues the musical score with five staves. It features a variety of musical notations, including complex rhythmic patterns and dynamic markings like "p" and "mf". The handwriting is dense and shows signs of being a working draft, with some overlapping notes and corrections.

Meno mosso
Solo
ritard.

This system concludes the page with five staves of musical notation. It includes the tempo marking "Meno mosso" and the instruction "Solo". A "ritard." (ritardando) marking is present above the second staff. The notation is highly detailed, with many notes and rests, and includes dynamic markings like "p" and "mf".

194

Handwritten musical score for system 194. It consists of four staves: two treble clefs and two bass clefs. The notation includes notes, rests, and dynamic markings such as *molto*, *mf*, and *ms*. There are also some handwritten annotations in the upper right corner.

195

Handwritten musical score for system 195. It consists of four staves: two treble clefs and two bass clefs. The notation includes notes, rests, and dynamic markings such as *mf* and *ms*. There are also some handwritten annotations in the upper right corner.

196

Handwritten musical score for system 196. It consists of four staves: two treble clefs and two bass clefs. The notation includes notes, rests, and dynamic markings such as *mf* and *ms*. There are also some handwritten annotations in the upper right corner.

IMITACE

Handwritten musical score for the first system, measures 132-137. The score is written on five staves. The first staff has a circled measure number '132'. The music includes various notes, rests, and dynamic markings such as *mf* and *rit.*. There are also some handwritten annotations and a large arrow pointing to the right at the end of the system.

Handwritten musical score for the second system, measures 138-143. The score is written on five staves. The first staff has a circled measure number '138'. The music includes various notes, rests, and dynamic markings such as *mf*, *rit.*, and *ms*. There are also some handwritten annotations and a large arrow pointing to the right at the end of the system.

Handwritten musical score for the third system, measures 144-149. The score is written on five staves. The first staff has a circled measure number '144'. The music includes various notes, rests, and dynamic markings such as *mf*, *rit.*, *cresc.*, and *ms*. There are also some handwritten annotations and a large arrow pointing to the right at the end of the system.

238

242

247 *Tento*

(15) *Meno mosso*

Handwritten musical score system 1. It consists of five staves. The top staff has a treble clef and a key signature of two sharps (F# and C#). The second staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The third staff has a bass clef and a key signature of one sharp (F#). The fourth and fifth staves have bass clefs and a key signature of one sharp (F#). The notation includes various notes, rests, and dynamic markings such as *ms cresc* and *mf*. There are also some handwritten annotations in the left margin.

Handwritten musical score system 2. It consists of five staves. The top staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The second staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The third staff has a bass clef and a key signature of one sharp (F#). The fourth and fifth staves have bass clefs and a key signature of one sharp (F#). The notation includes various notes, rests, and dynamic markings such as *ms*, *mf*, and *rit*. There are also some handwritten annotations in the left margin.

Handwritten musical score system 3. It consists of five staves. The top staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The second staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The third staff has a bass clef and a key signature of one sharp (F#). The fourth and fifth staves have bass clefs and a key signature of one sharp (F#). The notation includes various notes, rests, and dynamic markings such as *mf*, *rit*, and *ritto*. There are also some handwritten annotations in the left margin.

265

Handwritten musical score for measures 265-270. It features four staves with various musical notations including notes, rests, and dynamic markings like 'f' and 'mf'. There are some handwritten annotations above the staves, possibly indicating fingerings or articulation.

271

Meno mosso.

Handwritten musical score for measures 271-276. It features four staves with musical notation and dynamic markings such as 'mf' and 'ms'. The tempo marking 'Meno mosso.' is written above the first staff. There are also some handwritten notes like 'f' and 'p' scattered throughout the score.

277

à 2da

p dolce espress

Handwritten musical score for measures 277-282. It features four staves with musical notation and dynamic markings like 'p dolce espress' and 'ms espress'. The tempo marking 'à 2da' is written above the first staff. There are also some handwritten notes like 'mf' and 'p' scattered throughout the score.

283

Handwritten musical score for system 283, measures 1-5. It features five staves with complex notation, including slurs, ties, and dynamic markings like "mf" and "mf espress".

284

Handwritten musical score for system 284, measures 1-5. It features five staves with complex notation, including slurs, ties, and dynamic markings like "mf".

285

tempo

Handwritten musical score for system 285, measures 1-5. It features five staves with complex notation, including slurs, ties, and dynamic markings like "mf espress". The tempo is marked "tempo".

291

Handwritten musical score for measures 291-295. It features four staves with complex notation, including slurs, ties, and dynamic markings like 'mf' and 'f'.

292

ritardando **49** *Maestoso*
à 2 192

Handwritten musical score for measures 292-296. It features four staves with notation including slurs and dynamic markings like 'p' and 'f'. The tempo marking 'Maestoso' and 'à 2' are present.

293

accelerando à 2

Handwritten musical score for measures 293-297. It features four staves with notation including slurs and dynamic markings like 'f'. The tempo marking 'accelerando' and 'à 2' are present.

Piu mosso

Tempo I mo

228

229

*Allargando
p. subito cresc.*

230

Molto sostenuto

molto Ritard. (P) Presto

345

Ritornello

opus original autor

Köln 1961

Alban Berg

Anotace

Příjmení a jméno autora:	Tkáčová Anežka
Název katedry a fakulty:	Katedra Muzikologie, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Název diplomové práce:	Skladatel Albert Pek a jeho hudebně pedagogická a skladatelský přínos pro výuku hry na cimbál
Jméno vedoucího práce:	doc. PhDr. Lenka Křupková, Ph.D.
Počet znaků:	104 035
Počet příloh:	11
Počet titulů použité literatury:	16
Klíčová slova:	skladatel, Albert Pek, Pražská konzervatoř, cimbál, rozhlas, folklor, lidové písně

Anotace bakalářské diplomové práce:

Práce se zabývá životem a dílem Alberta Peka (21. 10. 1893 Poděbrady – 20. 3. 1972 Praha), skladatele, pedagoga a sběratele lidových písní v kontextu historických událostí 20. století. Albert Pek působil jako ředitel Městské hudební školy ve Znojmě, pedagog Oddělení lidových nástrojů na Pražské konzervatoři a pracovník Československého rozhlasu. Skladatelská tvorba Alberta Peka zahrnuje 104 skladeb a přes 1500 úprav lidových písní. Významná část tvorby je věnována cimbálu. Albert Pek se tak jako pedagog a skladatel významně zasloužil o etablování cimbálu mezi koncertní nástroje.